

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

Latvijas Biedrības
BIBLIOTĒKA

Montreālas Latviešu
Biedrības

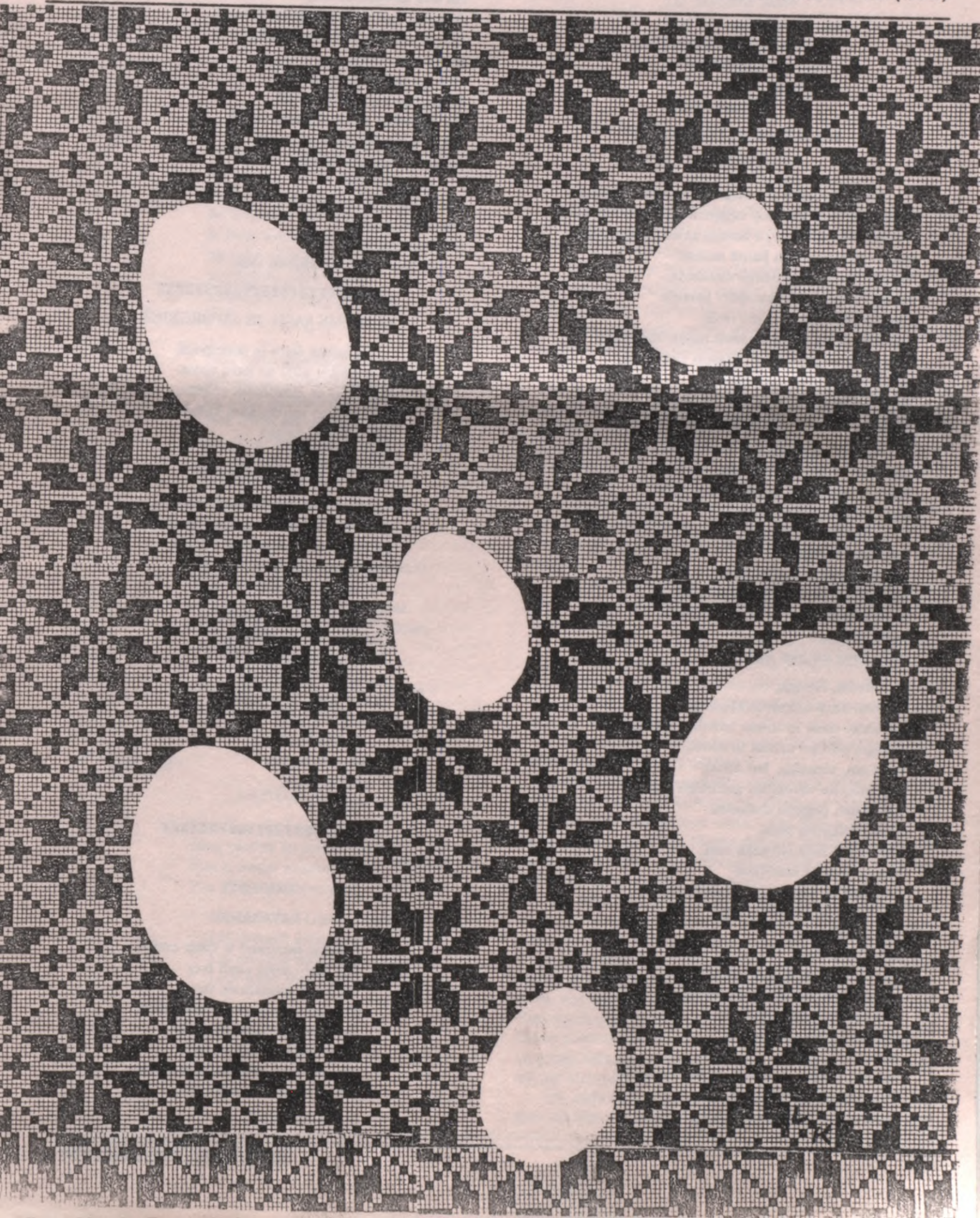
ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1996. GADA APRĪLIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

48. GADA GĀJUMS Nr. 4. (565.)

AIZLŪGUMS

Kungs, dodī tiem tādu prātu,
ka tie ceļu uz mājām saredz!
Tavā namā, kur daudz ir mājokļu,
Tavā namā,
kur mūžīgā liksmība valda,
piešķir viņiem,
piešķir pa kvadrātmetriem desmit!

Kungs, rādi viņiem to plato taku,
ne to šauro,
kas uz Tavu valstību ved -
to viņi neatradīs -
bet pa to plato un gludo,
pa to viņi aizies...

Ak, Kungs,
ak, Kungs un Debesu Tēvs,
vadi tos mājup
ar savu
svētīgo roku!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

NU IR TAS LAIKS

Nu ir tas laiks pie augstākās varas griezties,
ne saviem necīgajiem, vājajiem spēkiem šķiesties.
Nu tad zemosimies Tā Kunga priekšā, draudze,
mums jāglābj mūsu jaunā audze!
Tamdēļ To Kungu palīgā sauksim,
Viņam mūsu labā pastrādāt ļausim.
Viņam, kas visu zina un redz,
kas mazos un lielos ar savu želsirdību sedz.
Tādēļ, kā nu prasdami, lūgsim visi kopā,
dūkdami kā bitītes stropā:
Tu, kas tautu likteņus vadi un grozi,
iestādi mūsu zemitē vienu mīlestības rozi!

Kungs augstais!
Sūti mums arī vienu Mozu!
Mums, kas tagad no verdzības brīvi,
atsūti mums vienu Mozu!
Ja Tu to nespēj, Kungs,
tad dodī mums -
nu, kaut vai pašmāju Jozu!
Bet tad nu gan tādu varenu vīru,
plīvojošiem matiem un paltrakiem,
platu bārdu,
rokā gaļu un liku nūju!

Redzi, Kungs,
kā mēs Tavā tuksnesī klistam,
tik tikko dzīvi ar tukšu brīvības grozu.
Kungs, sūti jel drizāk to Mozu,
vai Jozu, vienalga, bet kādu,
kas mūs no verdzības paliekām šķīsta,
kas mūsu pagānu dvēseles
baltās villainēs tīsta,
kas uguni izkausē zelta teļu,
kas ar desmit baušļiem
tiek galā ar blēžiem un kaušļiem,
kas uz Zinaju parāda ceļu,
kas to kūju ceļ,
kas klinti šķēļ,
lai dzīvais ūdens tek kannās
remdēt piecdesmit gadu slāpes,
kas pamieļo mūs ar Tavu
dievišķo debesu mannā!
Kungs!
Jel sūti mums drizāk to Mozu vai Jozu!
Tupu rāpu Tev sūdzamies,
Tupu rāpu Tev lūdzamies.

MUMS JĀTIEK NO VIŅIEM VAJĀ

Pagāja septiņi gadu simti.
Daugava aizšalca melna mūsu asinim
un sviedriem,
mūsu lūgšanām un lāstiem pārplūda.
Zem zaļajām velēnām tēvu kauļi,
zem dzeltenām smilšu segām guļ mātes.
Mūsu mīļotā baltā jūra
Tāpat vēl dzintara asaras raud.
Pagāja septiņi gadu simti.
Zem pelēkiem pelniem pilskalnos
ogles vēl zvēroja.
Izcietām. Izturējām. Palikām dzīvi.
Tikām brīvi.
Kā būs ar tiem otriem?
Ar tiem, kas ar sirpi pjāva?
Kas ar nagānu pakausī šāva?
Ar āmuru vēzēja -
tieši pa tautas dvēseli sita?
Vēlreiz septiņi gadu simti?
Vai paliksim dzīvi, vai izturēsim?
Nē, mani brāļi un māsas, nē!
No tiem mēs tiksim vajā
pavisam drīzi.
Vai nu ar labu vai ļaunu,
vai nu ar spēku
vai nespēku savu:
mums jātiek no viņiem vajā!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TĀ NABAS SAITE IR JĀPĀRGRIEŽ

Tā nabas saite ir jāpārgriež:
bērniņš jau elpo uz savu roku.
Nāk ārsti ar cimdoto rokām,
nāk ārsti ar mirdzošām šķērēm,
nāk mēteļos baltos
balti kā svēteļi.
Tā nabas saite ir jāpārgriež!

Ardievu, ardievu tu, lielā mātē!
Tu dzemdēji pārāk daudz kropļu,
pārāk daudz nedzīvu piedzima.
Par ilgu savā saulītē sildīji
- sildoties nosalām.

Tava roka glāstīt neprot,
tikai žpaugt un pātagot.
Tavās izkaltušās krūtīs
piena nav ne piliena.
Mūsu mātē, kaut maza
- tādēļ jo mīļāka.

Tā mūs auklēs,
tā mūs šūpos,
bērza likstī,
saulītē.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Metimne

TRIOLETI

PAVASARIS

Plaukst pumpuri it visās malās -
Jau agrie ziedi sauli tveķ
Un zeme pavasarim veķas.
Plaukst pumpuri it visās malās -
Nu dzīvība no nāves dalās
Un zeme lietutiņu dzeķ.
Plaukst pumpuri it visās malās -
Jau agrie ziedi sauli tveķ.

PAVASARĪ

Kā gan var vērties tikdaudz ziedu?
Kā daba rada brīnumu
Un pilda mūs ar smaržas kliedu?
Kā gan var vērties tikdaudz ziedu?
Lai bites varētu nest medu -
Lai daba pati dzīvotu.
Kā gan var vērties tikdaudz ziedu?
Kā daba rada brīnumu?

SARUNA AR PAVASARI

Ar pavasari pārrunāju
Šo vasaru, kas pretim nāk -
Kā apturēt to - nezināju.
Ar pavasari pārrunāju
Un blakām ejot pajautāju:
Vai lēnāk ziedus raisīt māk?
Ar pavasari pārrunāju
šo vasaru, kas pretim nāk...

XXXXXXXXXX

TRIOLETS

I

Ar trioletu nevar jokot,
Tā dzelmēm grūti pāri tikt -
Pat vārdus skaistās rindās liekot.
Ar trioletu nevar jokot -
Ir jāzin katru domu sākot,
Kā zelta atslēdziņu likt.
Ar trioletu nevar jokot -
Tā dzelmēm grūti pāri tikt.

II

Tam divas atskaņas ir dotas,
Kur pirmā piecas reizes skan
Un otrai paliek trijas vietas.
Tam divas atskaņas ir dotas
Lai abas, ritmā savienotas,
Kā dzīvība plūst dziļās man.
Tam divas atskaņas ir dotas,
Kur pirmā piecas reizes skan.

III

Kad pirmās divas rindas teiktas -
Tās arī rindas pēdējās
Un ceturtā ir pirmās sveiktas.
Kad pirmās divas rindas teiktas,
Jau piecas trioletam veiktas
Un trijās mūza šūpojās.
Kad pirmās divas rindas teiktas -
Tās arī rindas pēdējās...

XXXXXXXXXX

Anna Rode

LATVIJAS PASE

Es gribu sev Latvijas pasi,
Man pietiek šo svešo nest -
Kas griezusi nelaimju apli
Par katru no dzimtenes.

Es gribu sev Latvijas pasi,
Lai dvēselē mājo prieks -
Lai mūžīgie zvaigznāju raksti,
Liek lepni man piecerties.

Es gribu sev Latvijas pasi,
Jo piederu zemei šai -
Ar sirdi un dvēseli arī,
Ar ticību brīvībai.

1991.

XXXXXXXXXX

Anna Rode

VĀRDS

Vārds zaigo kā dimants,
Vārds spulgo kā zelts -
Vārds nākotnes vārdā
Spēj cietokšņus celt.

Vārds tikumu audzē,
Vārds tumsību grauj -
Vārds dzimtenes sardzē
Mūs vieno un skauj.

Caur brīvības vārdu
Dzels aizkari krit -
Un dvēseles ilgas
Mums piecerties liek.

Lai rītdienas saulē
Deg ugunīgs vārds -
Kas glāsta un šausta
Kā mūžības sārts.

1990.

XXXXXXXXXX

Tālvāldis Ķikauka

GLUMAIS

No cikla "Dzīvas bildes"

Par Glumo viņu tikai saukāja, jo īstais vārds tam bija Kazimirs Zutis, un cilvēki mēlā, ka viņš nākot no čigāniem ar libiešu asiņu piejaukumu.

Glumais prata tikt dzīves likstām pāri ar glumēšanu un gliemēšanu: viņš pieslidēja no sāniem, kad neviens nelūrēja. Pomādētiem matiņiem, eļļainu seju viņš pļurkstēja vienā laidā:

- Nu, vai negribi nopirkt zirglopu. Nav jau nekāds klampa vai kleperis, bet īsts rumaks, paskaties tik zobos!

Nāca kaŗa laiki un kā vācu, tā krievu armijas Glumo izbrāķēja: tas nevarot noturēt šauteni rokās, bija tāds nelāgs drebeklis. Glumais labi prata drebēt, trīsēt, drebuļoties un viņa lūpas raustījās. Pēc kaŗa Glumais atsāka glumi dzīvot un pārdeva lietotus vāgus, viņam bija pārstāvniecība: visādi džipi ar lielām, rievotām riepām. Glumais prata uzurdit interesi, skubināt, budināt un arī bikstīt:

- Nu, vai kundzene negribētu ar šito te aizlaist sēnēs, aizpūst uz jūrmalu sauļoties, aizšaut iepirkties - visi jūs aprīnos! Neviens jūs vairs nesauks par bābieti, bet godās par smuku mergēli!

Glumais prata glumi izteikties un pārdošanas lietās bija glums. Viņš slidēja, šļūca un sklīdēja. Glumais prata pieslidēt pareizajā brīdī:

- Man priekš jums ir tā istā mašina: vecāka gados, bet iet kā zirgs. 100 zirgspēku motors, kas iet kā Šveices pulkstenis. Knaipi iemauktus var noturēt. Nemaz nav izrūsējis, nerīb un nedārdina, nedricinās - tā Glumais burgzdaļāja bez apstājas, bet pircējs tikai skudināja galvu.

- Nu, labi, nolaidīšu cenu par trešo daļu! Tā Glumais neatlaidās, kamēr veco vracu pārdeva.

Brīvā laikā gāja zivis zvejot: maksķereja, ķēra tiklos, sita gaisā ar spridzekļiem - darbojās gan atļauti, gan neatļauti. Ņēma visu, kas pagadījās, glumos zušus, vēdzeles un lipus, ierīvēja plaukstas ar smiltīm. Sita lidakas ziemā ar āmuru caur ledu, dūra ar žēberkli, cēla ārā ar mudiem, divbrīžiem un trijbrīžiem. Pats nožāvēja un nesa uz tirgu pārdot.

Pēc kāda laika iesāka pārdot mājas, namus, veikalus un, ja nu pircējs galīgi nebija apmierināts, parādīja viņam pats savu māju, kas arī bija pārdodama. Kaut vai ar visām mēbelēm.

- Šis te nams ir ļoti labā kārtībā: desmit izīrējami dzīvokļi, apakšā divi veikali, ar tiem vien jūs izsitīsiet cauri. Un kas par ieeju, viss izgrēbts akmeni. Jugendstils, saprotiet. Šādu namu Rīgā nav daudz. Pircējs bija no Steitiem, vecāks latvietis ar dolāriem piesūcies kā dēle. Glumais rikojās, cik glumi vien varēja un prasīja lielu naudu. Beigās pārdeva, un Glumais jau sāka sapņot par Mercedes Benz.

Pēc kāda laika Glumais atvēra restorānu 'Timbuktu', un viņam bija Rīgā skaitākās apteksnes: visas personīgi izlasītas. Visi

ēdieni bija tik glumi, ka tos apēda divreiz ātrāk. Pagrabiņā iekārtoja spēļu elli - Kazino Kazimirs. Tur tūristi varēja palaist naudu žūkšņiem vien. Tas skaitījās nelegāli, bet ko tu padarisi Glumajam. Viņš riskēja, bet kad draudēja cietums, paņēma jaciņu un piesita pēdu uz Kanadu. Runāja, ka Glumais attaisijis filiāli.

Šodien viņam Montrealā pieder kārtīgs hotelis, un viņš rīkojas glumi, neba visu mūžu to mācījies. Tautiešiem viņš dod 10 procentu atlaidi, un daudzi domā, ka viņš esot krāpnieks.

Viņa vārdu izrunā 'Glimē' un Glumais ir apmierināts, jo viņš nekad agrāk nezināja, ka tam franču vārds. □

XX

Gunārs Grieze

VĒLREIZ SLIMNĪCĀ

Radās atkal diena drūma,

Slimnīcā kad mani stūma;

Sajūta bij' visai vāja -

Sirds kā gliemēzis man gāja...

Staigājot man elpa trūka -

Biju uzpūties kā cūka...

Tādu mani stūma iekšā

Lietpratēju ārstu priekšā.

Tie ap mani apkārt krita,

Stipri spaidīja un sita;

Un, kad taustišana beidzās -

Klātu māsiņas nu steidzās;

Vispirms asinis man sūca,

Reizē maigā balsi dūca:

"Viss ir jāsāk, mister Griz,

Pētot asins analiz!"...

Pēc tam limēja uz ādas

Elektrodes visvisādas;

Televīzora nu bilde rodas,

Kā man sirds uz priekšu dodas.

Tabletes man stūma iekšā,

Pudeles bij' gultas priekšā;

Ražoju "pa visu naudu"

Ekstrā ūdeni ar jaudu...

Māsiņas pa nakti skrēja,

Ārā sarāžoto lēja;

Priecājās, ka šādā garā

Kritišos es ātri svarā!

Viss tas beidzās varen jauki,

Zuda ūdens lieks un tauki;

Un pēc ciniņa šī sūksta

Miesa kļuva gluži mīksta.

Kaut ar' locekļi bij' stīvi -

Elpoju pavisam brīvi;

Lipekļus vairs nelimēja -

Sirds man normāli nu skrēja.

Tā nu atkal cēlos kājās -

Varen priecīgs devos mājās;

Možs un varen' priecīgs garā

Desmit paundus krities svarā!

Ieteicu es ārstiem ticēt -

Miesu durstīt, šprīces šprīcēt;

Tā to dzīvē reizēm darot,

Dzīvošanu pastiept varot.

*****

NEKUSTĀMĀ ĪPAŠUMA TIRGUS LATVIJĀ

Bakalaura darbs

Ievads

No deviņdesmito gadu sākuma Latvijā notiek radikāla ekonomijas (ekonomikas) pārveidošana. Daudzās tautsaimniecības nozarēs tiek veiktas vairāk vai mazāk sekmīgas reformas. Izmainījās iedzīvotāju sociālā infrastruktūra, sāk arvien krasāk iezīmēties bagāto un nabadzīgo valsts iedzīvotāju slāņi. Izmainās īpašuma formu ipatsvars.

Viens no ekonomijas "pamatakmeņiem" ir nekustamais īpašums, neatkarīgi no tā, kā īpašumā tas atrodas - valsts, pašvaldības, sabiedriskās organizācijas, uzņēmuma vai fiziskas personas īpašumā.

Kāpēc autora uzmanība tika pievērsta tieši nekustamajam īpašumam? Tam ir vairāki apstākļi:

1) nekustama īpašuma tirgus veidošanās ir tikai sākuma stadijā un tā attīstība var būtiski ietekmēt visu valsts ekonomiju kopumā;

2) likumdošanas bazē ir manāmi vairāki trūkumi, kuņus būtu vēlams likvidēt;

3) ārvalstu ieguldījumi nekustamajā īpašumā - stabilitātes rādītājs;

4) fonds ir nolaists un nepieciešami līdzekļi tā atjaunošanai un paplašināšanai;

5) autors ir cieši saistīts ar nekustamā īpašuma tirgu, it īpaši ar dzīvokļu un namu tirdzniecību un pārvaldīšanu, tādēļ viņš ir personīgi ieinteresēts radušās situācijas analīzei.

Analizējamā tirgus sfairas apskatīsim 2 pamatdaļās - pilsētas un lauku rajoni. Pēdējos, galvenokārt, apskatīsim, kad ies runa par zemes reformu lauku rajonos un kad notiks nekustamā īpašuma tirgus vispārējo aspektu analīze. Apskatot konkrētus piemērus un raksturojot situāciju Latvijas pilsētās, autors par pamatu ņems situāciju, kas ir izveidojusies Rīgā. Tam ir vairāki pamatojumi:

1) Rīgas pilsētā dzīvo aptuveni 1/3 daļa Latvijas iedzīvotāju, t. i., Rīgā ir lielākais potenciālo nekustamā īpašuma tirgus produkta patērētāju skaits.

2) Rīgā ir liela privāto īpašumu koncentrācija.

3) Tikai Rīgas īpašumi izraisa reālu interesi potenciālo patērētāju vidū.

4) Tā kā īpašumu un īpašnieku skaits ir ievērojams, tad faktiski visus iespējamus situāciju pamatvērsienus var sastapt galvas pilsētā.

5) mazpilsētu situācija ļoti līdzinās situācijai lauku rajonos, jo tās ir ļoti cieši saistītas ar laukiem.

Apkopojot materiālus šim darbam, autoram nācās konstatēt, ka faktiski nav atrodama literatūra latviešu vai krievu valodā, kas pievērsta dotās ekonomijas nozares teorētiskajiem un arī praktiskajiem aspektiem. Tas saistīts ar tādiem faktoriem, kā

1) zema vispārējā iedzīvotāju interese par šo jautājumu;

2) Latvijas speciālisti par lietderīgāku izskata izmantot savas zināšanas praksē, nevis iepazīstināt ar tām plašas tautas masas.

Arī statistikā informācija nav pilnībā pieejama. Kā paskaidroja Valsts statistikas komitejā, viņiem dotajā momentā pat nav izstrādātas metodes, pēc kuņām varētu vākt informāciju par nekustamā īpašuma tirgu. Nav atsaucības ne no valsts iestāžu puses, ne no privātām sabiedrībām (kompanijām), kas nodarbojas ar nekustamā īpašuma jautājumiem. Tas ir saprotams, jo neviens nevēlas ķēpāties ar liekiem papīriem, ja neredz no tā sev labumu. Pie tam firmas var uzrādīt tikai oficiālos datus, bet nekustamajam īpašuma tirgum ir diezgan liela neiegrāmatotas naudas plūsma. Pēc autora domām tā varētu būt ap 25 % no kopējā apgrozījuma.

Normatīvos aktus, kas regulē nekustamā īpašuma tirgus tiesiskos aspektus, varēja apkopot bez grūtībām. Tas palīdzēja raksturot apskatāmo jautājumu tikai no teorētiskās puses, bet tā bija tikai maza daļa no vēlamā - reālo Latvijas nekustamā īpašuma tirgus raksturojuma. Statistikas komitejas piedāvātā informācija ir sekundāra rakstura un pamatā izmantota salīdzināšanai, jo ar iegūtās informācijas palīdzību nevar noteikt situācijas attīstības tendences. Tādēļ situācijas analīzē autors bieži bazējās uz savu personīgo pieredzi un a/s "Spēks" apkopotajiem datiem, kuņa pēdējo 2 gadu laikā bija aktīvi, bet neveiksmīgi centusies nostiprināties šajā darījumā (biznesa) sfairā.

Lai arī teorētiskās informācijas bāze bija niecīga, autors do to darbu iedalīja 2 pamatdaļās - teorētiskajā un praktiskajā, kur pamatakcents likts uz praktisko situācijas analīzi.

Aplūkotais periods ietver sevi laika posmu no 1992. - 95. g. pavasarim. Tas ir laika periods, kad reāli sāka parādīties nekustamā īpašuma tirgus un tā dalībnieki. Šo laika posmu un 1995. g. nākotnē uzskatīs par nekustamā īpašuma tirgus izveidošanas periodu.

2. Latvijas nekustamā īpašuma struktūra.

2.1. Zemes īpašumi.

Tā kā zemes reforma bija pirmā, tad arī situācija zemes tirgū tiks apskatīta pirmkārt.

Faktiski visa lauksaimniecībā izmantojamā zeme tika nodota zemnieku saimniecību, paju sabiedrību (bijušie kolchozi), piemājas saimniecību un citu personu lietošanā, kas izteica vēlmi to apsaimniekot. Diemžēl, nav iespējams apkopot precīzus skaitliskos datus, jo pat Valsts centrālajai zemes komisija to nav, bet zemes grāmatās ir dati tikai par tajās reģistrētajiem īpašumiem un tikai aptuveni var noteikt, kādu daļu no kopējā apjoma tas varētu sastādīt. Jo cilvēkiem, kas nodarbināti lauksaimniecībā nav ne daudz brīva laika, lai kārtotu visas nepieciešamās formalitātes, ne naudas līdzekļu, lai to varētu veikt.

Ar pilsētas zemēm situācija ir drusku savādāka. Pilsētu zeme īpašumā tika atdota tikai bijušajiem īpašniekiem vai to mantiniekiem. Tā kā šo zemi cilvēki uzskatīja par vērtīgāku nekā lauku rajonu zemes gabalus (un tā arī ir), tad pilsētās zemes īpašumu reģistrācijas process iet drusku raitāk, bet arī tam ir savi bremsējoši faktori. Ar ļoti interesantu situāciju ir sadūrsies Rīgas pilsēta. Lai varētu atjaunot īpašumu tiesības uz pilsētai piederošiem zemes gabaliem, ir nepieciešams saņemt archīva izziņu par īpašumu, bet daudzi zemes gabali, kuŗi agrāk neietilpa pilsētas administratīvajā teritorijā, netika koroberēti zemes grāmatā, kā rezultātā Rīga nevar atjaunot savas likumīgās īpašuma tiesības uz šo zemi. Tas, savukārt, kavē daudzu citu, ar nekustamā īpašuma reģistrāciju un atdošanu likumīgajiem īpašniekiem saistīto, jautājumu risināšanu. Tiek gaidīts problēmas risinājums no likumdevēju puses. Un ja tas būs pretrunā ar pilsētas interesēm, tad, pēc Rīgas Domes zemes komisijas vārdiem, Rīga nopietni iebildīs pret šādu risinājumu. Prakse pierāda, ka īpašuma tiesības var būt cēlonis nopietnam strīdam labu kaimiņu un radnieku starpā. Bet valsts pārvaldes aparātā un pašvaldībās ir pietiekami daudz birokrātu, lai neatrastu kopēju valodu. Ar nopietnu problēmu saduŗas īpašnieki, reģistrējot zemes īpašumus zemes grāmatās. Lai to veiktu, ir jāizstaigā aptuveni 10 instances, lai noteiktu, vai uz zemes gabala ir vai nav uzlikti apgrūtinājumi no tādu uzņēmumu puses, kā Latveņergo, Lattekom, Siltums, Latvijas gāze u. c. Šī procedūra var aizņemt vismaz 2-3 mēnešus. Nākamās problēmas saknes ir pašvaldību darba organizētībā, jo to darbinieki ļoti ilgi sagatavo lēmumus to apstiprināšanai domē. Tā rezultātā īpašuma tiesību atjaunošana Rīgas pilsētā var aizņemt pat pusgadu. Bet valstī, kur cenu izmaiņa ir 3 % mēnesī, tas ir nepatīkams rādītājs. Uz 1995. g. martu Rīgas dome ir pieņēmusi tikai 500 lēmumus par īpašuma tiesību atjaunošanu un reģistrēšanu Rīgas pilsētas Zemes grāmatā, kad kopējais apjoms varētu būt 10 reizes lielāks.

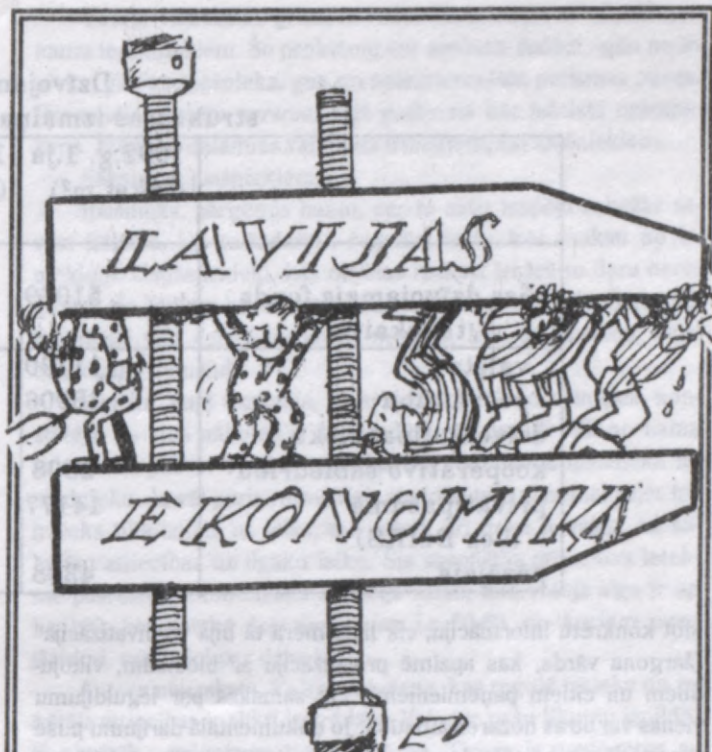
Tagad pie zemes īpašumu reģistrēšanas spilgti var izsekot atšķirībai starp zemes reformu laukos un pilsētās. Laukos zemi ieguva un varēja privatizēt tās lietotāji, bet pilsētās to bijušie īpašnieki, kuŗu vienīgais mērķis ir ātrāk nopelnīt naudu uz atgūtās zemes rēķina, to pārdodot vai izdevīgi iznomājot. Kādēļ tāda nostāja? Tā kā pilsētu attīstības rezultātā zemes gabali tika apbūvēti, tad viņiem nav citu iespēju. Diemžēl, Latvijas Republikas likumdošana nenosaka nekādas robežas attiecībā uz normas maksu par izmantojamo zemi, kā arī nenosaka, kas būtu darāms, ja zemes īpašnieks ar zemes izmantotāju nevar vienoties par maksas apjomu. Un ja arī zemes gabali ir brīvi no būvēm, tad to īpašniekiem nav naudas jebkādu tamlīdzīgu pasākumu veikšanai.

2.2 Dzīvojamie nami.

Kā autors jau minēja iepriekš, nami dalās irnieku un īpašnieku apdzīvojamajos namos. Tā kā dotajā momentā uzmanība tiek pievērsta nevis tam, kas dzīvo konkrētos namos, bet to stāvoklim un daudzumam, tad apskatāmais objekts tiks pakļauts citam sadalījumam, lai vienkāršotu tā raksturošanu. Nami tiks sadalīti starp divām lielākajām īpašnieku grupām valstī (kur ietilpst arī pašvaldības) un privātpašniekiem.

Dzīvojamais fonds Latvijā laika periodā no 1992. g. 1. janvāra līdz 1994. g. 1. janvārim ir pieaudzis tikai par 1,6 %.

Bet tā sadalījums dažādu īpašnieku vidū izmainījās par vairākiem procentu punktiem. It īpaši pieauga privātā sektora īpašuma daļa - par 15 procentu punktiem. Apskatot kopējo izmaiņu struktūru, var redzēt, ka privātā īpašuma pieaugums iegūts uz valsts un pārējo īpašnieku rēķina. Kas tad ietilpa pie pārējiem īpašniekiem. Tie ir kolchozu, padomju saimniecību, paju sabiedrību, uzņēmumu, skolu un internātskolu, veco ļaužu pansionātu utml. organizāciju dzīvojamie fondi, kas to likvidācijas rezultātā vai līdzekļu trūkuma dēļ nonāca privātpašumā. Neviens nevarēs

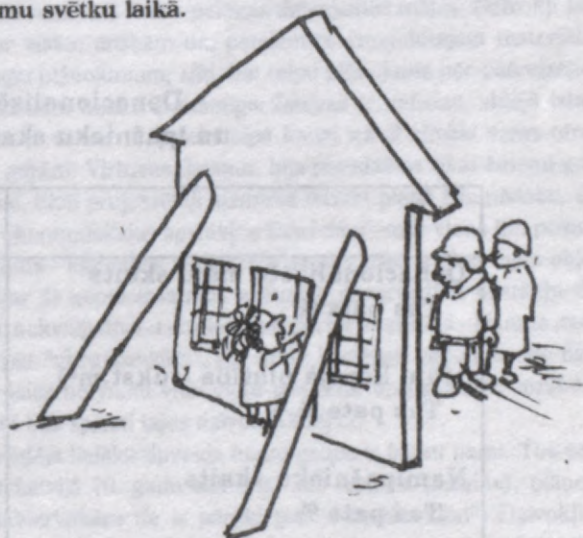
Saeimas deputāts Jānis Ādamsons apgalvojis, ka "pumpainie" pagaidām esot uzvarējuši, bet "stripainie" neatlaižoties. Kas tie par spēkiem, nevienam nav nekas zināms. Jānim patīk dzīt jokus uz valsts rēķina.

Kad ārlietu ministrs atveda istu angļu "Čemberlenu", baltieši sasparojās vienībai un nodibināja savu ministru padomi. Jādomā, ka trijotne virzīsies uz priekšu, vai līst, vai "plīst".

Tā, jūs neticēsiet. Es savu latviešu valodu noslipēju dziesmu svētku laikā.

Nāciet tik iekšā apsildīties!

2.1. tabula

**Dzīvojamā fonda piederības
struktūras izmaiņas pēc kopējās platības [7,2]**

	1992.g. 1.ja (tūkst.m ²)	1994.g. (tūkst.m ²)	Tas pats % 1992.g. 1.janv.	% 1994.g. 1.janv.	īpatsvars izmaiņas % punkti
Viss dzīvojamais fonds tai skaitā:	51089	51910	10	100	
valsts	11190	5905	2	11	-11
pašvaldību	18906	20773	3	40	+3
dzīvokļu īpašnieku					
kooperatīvo sabiedrību	2508	2075	5	4	-1
privātīpašumā (bez DzĪKS)	14177	22212	2	43	+15
pārējais	4308	945	8	2	-6

dot konkrētu informāciju, cik lielā mērā tā bija "prihvatizācija" (žargona vārds, kas apzīmē privatizāciju ar blēdībām, viltojumiem un citiem paņēmieniem), cik samaksa par ieguldījumu vienas vai otras nozares attīstībā. Jo dokumentālā darījumu puse parasti tika nokārtota daudz maz ciešami, lai nenestu nekādu atbildību likuma priekšā. Raksturīgi bija par pajām nopirkt kolchozu un padomju saimniecību dzīvojamo fondu.

Valstī nav apkopota informācija ne par privāto savrūpmāju celtniecību, ne par to skaitu. Aptuvenie autora aprēķini rāda, ka to skaits varētu būt ap 200 tūkstoši vienību. Nav informācijas arī par uzceltajām mājām. Kā vienu no argumentiem, kāpēc nav apkopota informācija konkrēti par privātmājām, statistikas komitejas darbinieki minēja metožu trūkumu, pēc kā veikt uzskaiti. Nezina pat kādā kategorijā namu likt vasarnīcu un dzīvojamo namu vidū. Attiecīgi nav zināms arī šo namu tehniskais stāvoklis un nepieciešamo remontdarbu apjoms.

Kaut arī jaunuzcelto savrūpmāju apjoms nav precīzi nosakāms, to ietekme uz tirgu var būt ļoti jūtama. Tam ir vairāki iemesli:

- nami ir relatīvi jauni (līdz 4 gadiem);
- būvēti perspektīvos privātmāju rajonos;
- būvēti pārsvarā no ķieģeļiem un atbilstoši mūsdienu prasībām;
- pieder, t. s., jaunbagātņiem, kuŗi gatavi aktīvi iesaistīties nekustamā īpašuma tirgū.

Ja augstāk minētās privāto namu kategorijas pamatā tiek izmantotas pašu īpašnieku vajadzībām, tad denacionalizēto namu īpašumu lielāko daļu sastāda īres nami. Īres nami bija nākamā daļa no nacionalizētā īpašuma, ko valsts atgriezta likumīgajiem īpašniekiem. Tā kā autors labi pārzin situāciju attiecībā uz Rīgas namiem un tie sastāda 43,6 % no denacionalizēto namu kopskaita valstī, tad tie arī tiks apskatīti, raksturojot vispārējo situāciju valstī ar denacionalizētajiem daudzdzīvokļu namiem.

Pirmie denacionalizētie nami Rīgā parādījās 1992. g. Bet ko tad saņēma atpakaļ bijušie īpašnieki vai viņu mantinieki? Namus varētu iedalīt 3 kategorijās:

- 1) nami labā stāvoklī,

2) daudz maz ciešams stāvoklis (vidējs) un

3) sliktā jeb avārijas stāvokļa nami.

Apskatīsim tos tādā pašā secībā.

1) Nami, kas atrodas nosacīti labā stāvoklī.

Tie ir nami, kas būvēti šī gadsimta sākumā, tajos ir visas ērtības: vanna, tualete, gāze, siltais ūdens, centrālā apkure, un kuŗu uzturēšanai valsts piegrieza vērību, jo nereti tajos dzīvoja kāds augsti stāvošs ierēdnis vai partijas liders. Dzīvokļi bija plaši, bet ne pārāk lieli - 3-4 istabas. Nami atradās pilsētas centrā vai guļamrajonā.

Kaut arī pēc kuŗa šajos namos tukšos dzīvokļus ieņēma iebraucēji, tomēr pasaules staigātāji ilgi viņos neuzturējās, jo, situācijai nostabilizējoties, centra dzīvokļos iemītinājās cilvēki ar zināmu stāvokli sabiedrībā. Šajos atsevišķajos dzīvokļos izveidojās stabils īrnieku kontingents. Kāpēc jāuzsver, ka tie bija atsevišķi dzīvokļi? Tādēļ, ka kopā ar padomju iekārtu valstī tika ieviests tāds netikums, kā komunālie dzīvokļi. Domāju, ka tuvākajos 20 gados tie vēl pastāvēs.

Namos, kur istabu skaits dzīvokļos bija piecas un vairāk, valsts pārvaldes institūcijas, nespēdamas atrisināt dzīvokļu problēmas, iemītināja vairākas ģimenes. Tas, kuŗš pats nav dzīvojis komunālā dzīvoklī, nevar saprast, ko tas nozīmē. Katrs cilvēks, kuŗš iemītinās komunālā dzīvoklī, nevēlas tajā ilgi palikt. Cilvēkos rodas nestabilitātes sajūta. Viņi vēlas tikai vienu - izrauties ārā, ārā no kopējās vannas, kopējās tualetes, virtuves, no tā ārprāta, kas šajos dzīvokļos valdīja. Cilvēki nedomā ne par dzīvokļa, ne par nama kopumā uzturēšanu atbilstošā kārtībā.

Saņemot atpakaļ namus, kas bija labā stāvoklī, īpašniekam nebija jādodomā par nama savešanu kārtībā, viņš varēja mierīgi sākt nama pārvaldīšanu. Tādu namu īpatsvars pilsētā ir 10-15 %.

2) Vidējā stāvokļa nami.

Daudz maz ciešamā stāvoklī atrodas nami, kas bija domāti vidējam slānim. Viņi izceļas ar to, ka būvēti 20.-30. gados. Var teikt, ka tie bija standarta guļamrajonu nami. Šiem namiem valsts pārvalde izdalīja līdzekļus kārtējiem remontdarbiem, bet ne vairāk. Dzīvokļi neizceļas ar īpašu istabu plānojumu. Varētu teikt - "īres nams" - tāds, kuŗa telpas grūti izmantot biroju (ofi-

2.2. tabula

**Denacionalizēto māju skaits, kopējā platība
un īpašnieku skaits uz 1995.gada 1.janvāri [6;5-10]**

	Latvijā	Tai skaitā Rīgā
Denacionalizēto māju skaits	2069	902
Tas pats %	100	43.6
Māju kopējā platība (tūkst.m²)	1049	769
Tas pats %	100	73.3
Namīpašnieku skaits	2459	1212
Tas pats %	100	49.3

kvadrātūra ir 15 kv. m. Šie nami nav paredzēti ilgām laika posmam. Lai paātrinātu būvdarbus, nama konstrukcijās plaši izmantota dzelzs betona konstrukcijas. Metāls ir pakļauts rūsai (korozijai), dzelzs betonu kvalitāte ne vienmēr ir apmierinoša, sliktā skaņas izolācija, namos ir sliktā siltuma izolācija un apkures sistēma vispār. To visu var teikt par šiem namiem. Speciālisti uzskata, ka šo namu mūžs ir 50 gadi, un šo namu nomaīņa pienāks ātrāk kā "chruščovskām".

Kā patīkams izņēmums no tipveida projektiem ir eksperimentālie nami. Šie nami pēc telpu kvadrātūras līdzinās Stalīna laika namiem, tikai izskats ir mūsdienīgāks. Netrūka arī parketa grīdu. Šie nami bija mūrēti no dzeltena ķieģeļa un patīkami iekļāvās apkārtējā vidē, un katrs tika individuāli projektēts. Kādēļ šo namu ir tik maz? Padomju Savienībā pastāvēja standarts uz celtniecības izmaksām. Tas nedrīkstēja pārsniegt 120 rubļus uz 1 kv. m. objekta platības. Šie nami šo standartu pārsniedz. To celtniecību pieļāva tikai 2 iemeslu dēļ:

- nami tika projektēti jau apbūvētiem pilsētas rajoniem, kur standarta projekti neatbilda pieļaujamiem izmantojamās zemes gabala platības parametriem un stipri bojāja kopskatu,

- dzīvokļi šajos namos tika piešķirti tajā laikā valdošajai elitei: izpildkomiteju darbiniekiem, PSKP vadošiem biedriem, VDK un armijas virsniekiem.

2.3. Ražošanas objekti.

Visi uzņēmumi atradās valsts īpašumā. Un arī ražošanas telpas bija valsts īpašums. Dotajā momentā īpašuma forma ražošanas objektiem nav mainījusies. Kaut arī Saeima pieņēma likumu "Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz uzņēmumiem un citiem īpašuma objektiem", tomēr tā ietekme uz ražošanas objektu īpašnieku struktūru nebija tik spēcīga kā zemes reformas un īpašuma tiesību atjaunošana uz nacionalizētajiem namīpašumiem.

Valsts, nespējama pilnībā pārvaldīt savus uzņēmumus, sākusī to privatizācijas procesu. Var droši teikt, ka tuvākā gada laikā šeit būs lielas pārmaiņas īpašnieku vidū, jo jau ir privatizēti vairāki objekti un Latvijas privatizācijas aģentūra (LPA) šim procesam gatavo nākamās.

Pēc autora domām, ar to šis process tuvākajos 3 gados aprobežosies un neizraisīs nekādu nekustamā īpašuma tirgus interesi sekojošu apsvērumu dēļ:

- ražošanas objektu piedāvājums ir diezgan plašs un pilnībā apmierina pieprasījumu;

- uzņēmumi tiek privatizēti ar visām iekārtām un darba galdiem, kas palielina to cenu;

- LPA pati pilnībā ir spējīga apkalpot potenciālos pircējus, un viņiem nav nepieciešamības griezties pie citiem starpniekiem;

- valstī ir rūpniecības krīze un lieli līdzekļi ražošanā netiek ieguldīti;

- daudzus objektus ir izdevīgāk uzcelt no jauna, nekā pār-būvēt un remontēt vecās telpas.

2.4. Komercoobjekti.

Ar komercoobjektiem nav jāsaprot tikai tirdzniecības vietas - veikali, tirdzniecības centri, tirgus paviljoni. Pie komercoobjektiem pieskaitāmi visas kantoru (ofisu), biroju telpas, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi - bāri, kafejnīcas, restorāni, atpūtas un tūrisma industrijas objekti - kino teātri, koncertzāles, teātri, viesnīcas un daudzi citi tamlīdzīga rakstura īpašumi. Diemžēl, nav iespējams noteikt šai īpašumu kategorijai ne konkrētu skaitu, ne kopējo platību, jo daudzi no viņiem ir nerentabli un pārveidoti citām vajadzībām. Savukārt, tajos rajonos, kur bija ass tamlīdzīga rakstura telpu trūkums, dzīvojamais fonds tika pārveidots ar komercijai izmantojamu. Skaita noteikšanu aprūstina dažādu veidu sajaukums. Vienā namā var atrasties gan ražošanas telpas, gan tirdzniecības paviljons.

3. Nekustamā īpašuma tirgus attīstība.

Ko tad domā dotajā momentā personas, kuŗu īpašumā ir šie visi pilsētu un lauku nami, rūpnīcas, teātri, vaikali u. c. objekti?

Īpašniekus nosacīti iedalīsim 2 grupās: aktīvajos un pasīvajos.

Pasīvie neuzskata par vajadzīgu kaut ko uzsākt ar savu īpašumu - izīrēt, iznomāt, pārdot, iekļāt vai veikt jebkuŗu citu darbību ar to. Viņi izmanto savu mantu tikai savu vajadzību apmierināšanai. Kāpēc ir tāda nostāja? Izskaidrojumi cilvēku rīcībai ir visadažādākie. Autors minēs svarīgākos:

- nav nekādu apstākļu, kas cilvēkus spiestu iesaistīties šajā procesā, un viņus apmierina pastāvošā kārtība;

- īpašnieki nav informēti par savām iespējām izmantot savu īpašumu;

- īpašniekiem nav laika nodarboties ar īpašuma problēmām.

Tomēr lielāks ir to īpašnieku īpatsvars, kuŗi cenšas no sava īpašuma iegūt kaut kādu materiālu labumu. Tās nav tikai prievātpersonas, bet arī firmas, valsts iestādes (institūcijas) un citas organizācijas. Kādi ir īpašuma izmantošanas pamatveidi? □

/ Beigas nākamajā numurā. /

Valters Sičevs, 4. kursa students

*****

RĪGA ZIEMĀ

/ Turpinājums /

Veikalu Rīgā netrūkst. Var pirkt gandrīz visu, ja tikai ir nauda. Lielās firmas, kā Elektrolux reklamējas gan uz reklāmu dēļiem, namu sienām, satiksmes līdzekļiem, gan televīzijā, gan radio. Un šī reklāma nav lēta. Piemēram, Opera to nevarot atļauties. Viņām tūlītējā peļņa nav tik svarīga. Tām ir tālredzīgs skats - jānodrošina tilta gala pozīcija un jāierobežo sāncensī. Tās savus zaudējumus atgūs tad, kad būs labākas dienas. Un tās viņu aprēķinos nāks. Netrūkst azarta spēļu vietu - kazino, kur no naudas var viegli vaļā tikt. Netrūkst dažādo publisko lotereju. Tie, kas savu naudiņu pazaudējuši Baltijas bankas sabrukumā, tagad bankām netic nemaz un katru savu amerikāņu dolāru glābā mājās vai kaut kur citur drošā vietā, gandrīz kā nodrošinājumu zeltā. Ir jau arī tādi, kas saka, ka BB bojā ejā neesot savu naudu īsteni pazaudējuši, jo augstās peļņas naudiņu tūdaļ iekasējuši un nolikuši citā bankā. Tā nu riskantais ieguldījums gan pazaudēts, bet augļos tikpat daudz tomēr saglabāts, neesot tikai notikusi piedāvātā iedzīvošanās Leļputrijas kalnos. Cik daudz tādu gudrinieku bijis, kas to lai zina. Tas pats jau notiek šeit ar tiem, kas par augstām likmēm spēlē bīrās. Šādos darījumos mūsu pusē nav iekritušas tikai privātas personas, bet, kā tagad uzzinām, pat oficiālas valsts iestādes, kuŗas gan nu šādās spēlēs nedrīkstētu ielaisties. Tomēr - cilvēku kārdina ātra tikšana pie naudas, jo tā taču varētu nodrošināt labāku dzīvi. Un tā viņš ir gatavs riskēt. Mēs, Rietumos, jau arī savā laikā riskējām. Tie toreiz - piecdesmitajos, sešdesmitajos gados - bija labie laiki, kad varēja riskēt, varēja iepirkt mājas, īpašumus utt. Ja to nebūtu darījuši, varbūt, arī šodien izskatītos pēc zaudētājiem. Turpretim izvilkmā lielo laimestu, piesavinoties vietējo mākslu pirkt uz parāda.

Gandrīz visi televīzijā skatās vakara ziņas. Daudzi arī bijuši čikāgieša Kārļa Streipa raidījumus. Vienā no tiem viņš publiski aicināja nebalsot par Tēvzemes un Brīvības partijas Pilsonības likuma projektu. Cieņā ir mūsu krastā sen redzētās televīzijai ražotās sēriju filmas, kas ierunātas latviski vai krieviski (dažkārt cauri skan arī angļiskais teksts), kā Dinastija un citas. Katrā mājā ir vismaz viens laikraksts, parasti Diena, daudzās vairāki, neskatoties uz to, ka tie maksā 20 santimus katrs. Ar pierakstīšanos iznāk lētāk. Sazināšanās pa tālruni ir lielā cieņā. Rīgā patlaban tiek pārkārtota tālruņu sistēma. Pāriet no kontroles numura 2 uz 7. Tiem, kam ir jaunais centrālais numurs 7, tagad par katru sarunu ir jāmaksā. Un tā nu rēķins mēneša beigās var pārsteigt. Sevišķi, ja tālruni lietojuši tādi gaŗi runātāji, kādi ir ārzemju ciemiņi. Latvietis tomēr ir gudrs. To maisā neiebāzīsi. Ja jāzvana uz centrāles numuru 2, pēc klausules pacelšanas otrā galā, lūdz, lai atzvana atpakaļ, jo no turienes vēl par sarunu nav jāmaksā. Varēs runāt ilgāk. Ir citas nelaimes ar šo sazināšanās tīklu. Bieži vien nevar attiecīgo numuru zināmā laikā sazināt. Ierunātā balss teic, ka numurs neesot pareizs, lai gan tā tas nav. Balsi apsaubīt nav iespējams. Ja nav īpašas tālruņa kartes, ko var izvilkt cauri aparātu automātiem, kas novietoti ielās vai citās publiskās vietās, piezvanīt uz citu numuru nav iespējams, jo šajos tālruņos nevar iemest naudas monētu, lai dabūtu savienojumu. Pie tam šīs plastikas kartes nav lētas. Tās var dabūt par dažādām likmēm, un pārsteigums ir liels, cik ātri tās ir "izrunātas", iztērētas. Vismaz pagaidām nav vēl nekādas atlaides un sacensības par lētākām tālsarunu likmēm, ar kādām savās mītpu zemēs tiek bombardēti no malu malām. Sarunāšanās pa drāti maksā. Tā nu ir jauna realitāte. Toties savienojumi ir neizmēro-

jami labāki kā agrāk, un ir patikami viņā galā dzirdēt atbildi - "lūdzu!" mūsu ierastā "hallo" vietā.

Latvieši Rīgā arī ziemas laikā ir viesmīgi ļaudis. Norunātā tikšanās laikā viņi tevi gaida. Un neizbēgams ir cienasta galds ar visādiem labumiem. Mana nelaipe tikai tā, ka nevaru 7 reizes dienā, cik ciemu man dažkārt gadījās, ēst lielas maltītes. Tā nu, droši vien, dziļi apvainoju ne tikai vienu vienā māti ar savu niecīgo visādo gardumu izvēli, kāda man bija itin visur pieejama. Mēs jau no šādas cienāšanas esam sen kā atraduši, izņemot, ja esam aicinājuši īpašos ciemos uz pusdienām vai vakariņām. Un arī tad, ērtības labad, mēs savus ciemiņus bieži vedam uz ēdnicām, kas, protams, arī ridziniekiem ir pieejamas, bet kabatai par dārgām. Tad nu jāprotas - uz tām jāaicina mājinieki! Un tāda uzdrošināšanās nav vairs lēta, kā pirms nedaudz gadiem, gandrīz tikpat, vai pat dārgāka kā mūsu pusē, gan ātrēdnīcās, gan īpašas gaisotnes un gardēžu vietās. Galvenais, - ir plaša izvēle. Drūmi noskaņotie teiks, ka tās jau pieejamas tikai elitei, kā daudz kas cits. Man šķita, ka cilvēku apgrozība tajās tomēr ir, un ne jau visi ir ārzemnieki vai krievi. Iegriežās arī ridzinieki - latvieši. Ātrā našķēšanās pamazām pielip arī Rīgā, kur nu jau ir divi Mekdonaldi! Un neko lētāki kā Kanadā. Tiem, kam tie tik, var justies kā mājās.

Neparasti bija, ka pie Brīvības pieminekļa nepamanīju demonstrantus, kādi tur pirms pāris gadiem bija gan siltās, gan aukstās rudens dienās. Apsniugušo pieminekli apsargāja goda sardze, ko retais pat ievēroja. Tā tagad kļuvusi par parastu ainu.

Ar Latvijas bankas padomnieka Br. Rubesa gādību iepazīnos ar šo vienreizējo celtni, kas gan, šķiet nav tā piemērotākā bankas izdarībām. Tajā var iekļūt tikai ar caurlaides pierakstīšanos un pavadoni, kas durvis atvēr ar elektronisko plastikas karti. Darbinieki laipni un smaidīgi. Tie var pusdienot savā ēdnicā, kur maltītes garšīgas.

Kādu dienu nokļuvu Preses namā, kur jau biju bijis iepriekšējā ceļojumā. Tas neko nav mainījies. Arvien vēl drūma celtnē. Iekļūšana vienkāršota, tomēr kontrolēta. Tur mani satika un intervēja žurnālists Valdemārs Hermanis. Viņš sava laikraksta slējām vēlējās plašāku izziņu par Montrealas latviešu sabiedrību (Latvijā tagad visur lieto francisko izrunas formu - Monreala). Ar to, ko viņš bija uzrakstījis un kas bija publicēts Neatkarīgās rita avīzes 17. februārā numurā, Kultūras nodaļā, iepazīnos tikai marta sākumā (kopijas saņēmuši vairāki rietumnieki). Skaņu lentā ierakstītais, šķiet atreferēts visā pilnībā, lai gan paveids citādāks, kā sākumā bija paredzēts. Un kā jau tādās reizēs, mani no viena un otra istabas stūra knipsēja preses fotogrāfs. Hermanis vēlējās zināt, vai pie mums ir pieejamas Latvijā izdoto autoru grāmatas. Teicu, ka nē. Viņš tūdaļ norādīja, ka tieši Preses nama grāmatnīcā esot pērkamas grāmatas par vizuālām ceļojumiem.

Laikraksta redakcijā tikos ar Daini Ivānu, ko pirmo reizi satiku tautas frontinieku saietā Gononakvē, Ontario, pirms nu jau daudziem gadiem. Tā bija patikama atkal tikšanās.

Pirms šķirāmiešiem, vaicāju V. Hermanim, kāds literārs darbs šobrīd Latvijā visvairāk lasīts un iecienīts. Viņš ieteica Reginas Ezeras Pūķa oļu. Gaļāmejojot iegriezami grāmatnīcā. Tur minētā grāmata cietos vākos bija pērkama par nepilniem 3 latiem (apm. Kan. \$ 7.50). Tikpat kā par velti, jo grāmatā ir grafikas ilustrācijas (ilustrējis māksl. Jānis Jaunarājs). Nopirku. Tā bija dāvana man pašam. Piemiņa no šī ceļojuma. Esmu to arī izlasījis pa naktis melnumu (Otrā latviešu valodā šajā gadā. Pirmo - Tukums - izlasīju turpat Rīgā. To man iedāvināja tukumietis Gunārs Kopiņš. Iepazīnu Tukuma vēsturi un priecājos, cik grezns ir šis izdevums. Ko gan cilvēks nespēj, ja ir vēlme un griba nopietnu darīt!). Paldies par to V. Hermanim. Un tas ir notikums pats par sevi. Parasti grāmatu lasīšanai (tāpat kā daudziem citiem) man atliek maz laika, jo jālasa manuskripti un korektūras, lai MLB Ziņotāja lasītājiem būtu saistoša lasāmviela. Vasaru, kad paredzēts Latvijā atgriezties, pirkšu vairāk un vedīšu mājās.

Grāmata mani saistīja. Tā bija jauna iepazīšanās. Tajā 6 noveles, kurās iepatnējā valodā apskatīti cilvēku likteņi kādā pilnmēneša oktobra naktī, kurā plosās vētra. Mazliet traucēja krieviskās izteikas, lai gan nepārsteidza, jo latvieši visi Rīgā runā krieviski tikpat labi kā savā mēlē, skatās krievu televīzijas raidījumus un krievu birokrātus bieži uzrunā krieviski. Krievu valoda ir iesēdusies asinīs. Jaunajos turpretim ir liels izsalkums

pēc angļu mēles, jo tā varētu nodrošināt iespēju mācīties Rietumos, iegūt vienu otru Leļputrijas labumu. Dažkārt ir jāpabrīnās, cik šī iedomātā Leļputrija viņiem ir pievilcīga, neskatoties uz to, ka dažkārt pret to vērsās nežēlīgi uzbrukumi. Vienkārši - kārotās labumi. Un ja nu personīgi var gūt labumus, aizmirstas daudz kas. Cilvēki Rīgā vēlas atgūt zaudēto. Mums, savkārt, ir jāsargā mantotais un iegūtais. Kādas dažādas pasaules. Nav brīnums, ka ridzinieki, jo ātrāk, jo labāk, vēlas apgūt to, kas mums ir pati par sevi saprotama lieta. Viņiem tikai sapnis - dzīvot Leļputrijā. Bet esmu novirzījies no temata. Psiholoģiskie risinājumi cilvēku attieksmēs ir Ezeras noveļu sižetu pamattema. Viņā raiti risina dažādās mijiedarbes. Pār tām spīd mūžīgais mēness, noskatās un bezrunīgs it kā smaida. Izmeklētais valodas stils prasa nopietnu lasīšanu.

Grāmata deva atziņu, ka Latvijā vēl arvien ir grāmatu kultūra, kādas mums vairs tikpat kā nav. Cik gadu aizplūduši, kopš Grāmatu Draugs nav izdevis grāmatas, tikai gadskārtējo Mākslas kalendāru? Tikai pa retai ik pa zilu mēnesi. Vai nebūtu teicami, ja mēs uzņemtos izplatīt Latvijas autoru dabus un tā sāktu tuvāku iepazīšanos ar kultūru tēvzemē. Nepietiek ar dažām Latvijas apciemotāju atvestām grāmatām. Bet vai tās lasīsim? Laikam gan, nē. Mums taču nav laika... Rīgā vēl lasa, lai gan arī tur daudziem vairs nav laika, jo skriešanu un kārtošanu vairāk kā vajaga. Un par principiem arī jācinās!

Šoreiz viens no mana ceļojuma galveniem mērķiem bija iepazīt un baudīt kultūru. Tādēļ gaļām pagāja vairākas vakariņas un viesošanās to laikā. Es steidzos uz Operu, teātra izrādēm un filharmonijas koncertu.

Pirmā vietā, protams, bija baleta "Edite" izrāde pirmoreiz Operā. Operas primā balerina Zita Errs deļoja tituļlomu. Man viņas sniegums gāja pie sirds, tāpat kā manas vecākās meitas Daces komponētā mūzika. Iedrebējās sirds no prieka, nobira asara un blakus jutu savu nelaiķi sievu Ilgu. Nebija šaubu, viņa bija man blakus, jo neļutos viens. Un ridzinieki starbrīdī nāca sasveicināties ar Daci, arī ar mani. Tā nu mans pirmais Operas apciemojums izvērtās par lielu jūtu pārdzīvojumu. Pirmais ārzemēs mītošas komponistes mūzikas atskaņojums atjaunotajā Operā. Pirmais balets, ko vairāku gadu desmitu laikā komponējusi latviete, man bija ievērojams notikums, ko pārdzīvoju ļoti. Un vēl kāds nozīmīgs fakts. Baleta veidošanā piedalījās trīs latviešu sievietes, bez balerinas Zitas un komponistes Daces, arī choreografe Dace Dindone no ASV. Viņu vienreizējā sadarbība ir ievērojama un liecina, ka sieviešu loma latviešu kultūras jaunradē pieaug! Un tas, manuprāt, ir kaut kas, jo ridzinieku pasaulē vēl arvien dominē virieši. To var just gandrīz vai ik uz soļā. Man tas ir ne tikai neparasti, bet pat nepieņemami, jo esmu mācījies cienīt sievietes nozīmīgo lomu kultūras, sabiedriskā, politiskā un dažādu profesiju dzīvē, ne tikai ģimenē vien. Orķestru veikums labs, lai gan tam problēmas ar instrumentu noskaņošanu aukstajā bedrē, kurā tiem jāspēlē. Operai kaut kā jāatrisina dārgo ieejas karšu jautājums. Partera zālē, kur lielākā tiesa no 900 sēdvietām, šoreiz tikai ap 70 skatītāju, kamēr otrais balkons izpārdots un pirmais tikpat kā. Deļotājiem vajaga būt neganti grūti deļot tukšiem krēsliem, jo uz augšu acis tie taču mest nespēj. Neskatoties uz to, tie deļo teicami. Balets "Edite" ir uzņemts Operas repertuārā un tikšot atkal atkārtots kaut kad pavasari. Tiem, kam tas varētu interesēt, derētu, Rīgā iebraucot, papētīt aļišas un sarikojumu kalendārus.

Atjaunotā Opera izskatās grezna. Tā kā neesmu to redzējis oriģinālā, man nav salīdzināšanas iespējas. Redzamība un akustika ir laba. Visi pārbūves darbi nav vēl pabeļgti. Skatuve darbojas pēc moderniem tehnikas paņēmiem. Pārmaiņas un efekti mainās netraucēti. Bijušā Baltā zāle slēgta, bet uz lūgumu to atvēr un rāda. Tagad tā mēļi iebrūna un auksta, jo tiek taupīts siltums pārēļām telpām. Sagraiditāļi un vietu ierāditāļi laipni, bet it kā bez smaida. Garderobes darbojas raiti. Pa starpbrīžiem gaitēnos notiek pastaigas, tikšanās, un, ja izdodas ierāudzīt kādu paziņu, notiek vārdu izmaiņa. Biļetes var dabūt uz vietas. Par pazeminātām cenām tikai balkonos. Cenas svārstās no 2 līdz 20 latiem, atkarībā no tā, kas tiek izrādzīts. Ir cilvēki, kas iebilst par to lielumu, bet jāatzīst, ka te nu gan ir starpība starp mūsu koncertzālēm, kur biļešu cenas bieži vien ir daudz, daudz augstākas un kuļas arī daudzi modernajā ārzemju pasaulē nevar atļauties. Latviešu pensionārs Rīgā, ja grib, iegriežas Baltajā namā. Un tas mani iepriecina.

Otrreiz Operā nonāku, lai skatītos J. Mediņa operu Uguns un nakts pēc Raiņa teksta. Tas ir vienreizējs uzvedums. Šo Mediņa operas mūziku dzirdu pirmo reizi. Man tā patīk. Dzirdu, ka vienam otram tā esot par monotonu, trūkstot plašu košu. Man tā neliekas. Varu to patiesi baudīt. Pārsteidz režisora uzdrīkstēšanās un modernā pieeja Uguns un nakts uzvedumu veidojot. Tātad ir lietas, kas šobrīd ir jaunas un notiek arī Latvijā. Varbūt, ka konservatīviem ļaudīm te nu būtu ko uztraukties līdz sirds dziļumiem. Negribot nāk atmiņā mūsu pašu Jaunatnes dziesmu svētku uzvedums "Varoņdarbi", kuŗiem tekstu un režiju veica Baŗuta Rubesa, bet mūziku komponēja Dace Œtauvere-Aperāne. Kādas domstarpības Varoņdarbi toreiz izraisīja, kas turpinājās daudzus gadus (nepiedzīvots notikums trimdas kultūras dzīvē). Un te nu, jaunajā uzvedumā, Lāčplēsis ir puisis, kas visu skala no smadzeņa (datora) pasaules. Varoņtēli darbojas birokratiskajā pasaulē, kuŗas spilgtākais skats ir beigu cēlienā, kur modernie tirgziņi (birokrāti), tērpušies pelēkos uzvalkos un sarkana dzēriena glāzēm rokās, sadala Latviju, katrs paņemdams savu daļu no gabaliem saliktas tēvzemes kartes. Pielietoti pavisam moderni skatuves ietēri. Burtnieku pils ainai lieto video lentu, kas rāda dažādas zivis un kādu melnam bruņiniekam līdzīgu krupī, iekērušos melnā siekstā. Tas blenž skatītājam tieši acīs! Trāpīgi un skaidri. Netrūkst folklorisku elementu. Dziedātāji galvenās lomās teicami un viņu balsis koŗas un plaŗas. Gaŗā izrāde saista skatītāja uzmanību no sākuma (un to nedrīkst nokavēt, jo pēc pēdējā zvana iekŗā vairs nelaiŗ - jāgaida līdz nākamajam cēlienam!) līdz galam.

Izrādei ir sagatavota glīta un labas apdares programmas broŗūra. Divi - latvieŗu un angļu valodās. Angliskais teksts lasās viegli, jo burti nav trekni un ir līdzīgi Œo piezīmju rakstam, kamēr latviskais - grūti, jo ir saspiests un biezs. Nozīmīgi, ka ik programmā ar zīmuli atķeksēts vārds, kuŗš aktieris Œajā izrādē pilda attiecīgo lomu. Galvenām lomām ir pat 3 vai 4 dažādi izpildītāji. Tā Œoreiz uzzinām, ka Spīdola ir Solveiŗa Raja, Laimdota - Ārija Bronka, Lāčplēsis - Miervaldis Jenĉs, Laika Vecis - Sergejs Martinovs, Melnais bruņinieks - Vaivars Krancmanis, Kangars - Kārlis Zariņŗ, Aizkrauklis - Andris Blaumanis, Lielvārdis - Kārlis Miesnieks, Ragana - Karmena Radovska, Vācietis - Lukaŗšuns, Burtnieks - Ansis Sauka, sulainis - Oļegs Upmāls, Koknesis - Ansis Sauka un puika - Viesturs Riņnieks. Galvenā orķestŗa diriŗenta Aleksandra Viļumaņa vietā diriŗē Jānis Zirnīs. Lasām, ka projekta patronese ir Valsts prezidenta dzīves biedre Aina Ulmane, kas veltījusi dažus nozīmīgus ievadvārdus. Œķiet, svarīgi, ka Œeit citēju izrādes režisora Alva Hermana publicēto, kas liecina, kā viņŗ vēlējies rādīt Lāčplēŗa tēlu un tā lomu Œodienas Rīgā:

"Pumpura radītais Lāčplēŗa siŗets XX gadsimtā uz Latvijas skatuŗēm parādās brīŗos, kuŗi sakrīt ar būtisku pārmāiņu laiku sabiedrības dzīvē. kad visa tauta atrodas savas attīstības izvēles ceļŗ priekŗā.

Pēdējo reizi Lāčplēŗis uzvests 1989. gadā kā rokopera. Vienmēr pārpildītā Sporta manēŗā to redŗēja gandrīz katrs latvietis. Tas bija Atmodas laika sākums. Un tagad var teikt - tas bija cits laiks, cita izrāde ar saviem uzdevumiem.

Restaurētās Nacionālās Operas faktiskā atklāŗana ar Jāņa Mediņa operu Uguns un Nakts notiek ķetrus gadus pirms gadsimta beigām un jauna gadu tūkstoŗa sākuma, - 1995. gada decemŗa vidū. Protams, Œodiena ir nesalīdzināma kaut vai ar 1991. gada janvāri. Taĉu ir aplami uzskatīt, ka izvēle, kuŗas priekŗā tagad miņājas Latvijas iedzīvotāji, būtu mazāk atbildīga. Ar mākslas līdzekļiem mēs gribētu pierādīt, ka Œodienas izvēle arī ir tikpat drāmatiska.

Sena dziesma jaunās skaņās - Raiņa apakŗsvirraksts lugai, kas ir Mediņa operas pamats. Darbu, kas tiek uzskatīts par latvieŗu mūzikas klasisku paraugu, komponists sarakstīja, būdams 23 gadus vecs. Arī Œis fakts man kā režisoram un scenogrāfam dod drosmi un pārliecību, ka ir nepiecieŗams Uguni un Nakti inscenēt mūsdienīgi, aktualizējot gan oriŗināla saturu, gan jautājumus par nacionālo identitāti. Manis piedāvātā atslēga ir Œāda.

Mūsdienju rīdzinieks, jauns cilvēks, kuŗš ik dienu strādā pie kopjūtera kā programmētājs, sava datorekrāna iekŗpusē nejausi sakontaktējas ar kādu seno baltu cilts priesteri vai burvi. Protams, Œi tikŗšanās notiek zinātniskas fantastikas līmenī. Taĉu - atceroties daudzgalvainos pūķus un lidojoŗas siekstas no Pumpura darba, - Œādas tikŗšanās nav pretrunā ar mūsdienu teātrālo stilistiku.

Lūk, satiekas divas pieredzes. Viena - laikabiedŗs, tautas evolūcijas jaunākās paaudzes iemiesojums, bruņojies ar mūsdienīgu tehnoloģiju un informāciju. Otra - mistisks un mītisks tēls, kuŗŗ simbolizē tautas pirmsākumus, tās dzimŗanas brīdi, ģēnus, kas arī savā ziņā ir ieprogramēti, - Œi tauta taĉu nav radusies tukŗā vietā.

Mūsu jaunais cilvēks, izmantojot brīniŗķīgo iespēju, gluŗi kā Œķīviŗu grieŗēji okultisti, izsauc garus un uzdod tiem jautājumus. Arī viņŗ grib izvaicāt veco latvieŗu Œamani. Un jautājums ir - kā dzīvot tautai teritorijā, kas pēdējos gadsimtus pazīstama ar Latvijas vārdu, pāŗejot 2000. gada sliekšni? Kā Œai tautai turpmāk dzīvot ne tikai materiāli, bet arī saglabāt savu īpatnību un dvēseli? Kāda ir jēgpilnas izdzīvoŗanas maŗģiskā formula?

Un sirmgalvis atbild - tu saņemsi Œo sakramentālo atbildi, ja iziesi cauri visiem manis piedāvātājiem pārbaudījumiem.

Viņŗ piedāvā spēli; lai jauneklīm saprotamāk - kompjūterspēli. Bet tās siŗets un noteikumi ir vecā labā Lāčplēŗa stāsts... Tad sākas opera.

Prologā Laika vecis redz divainas vizijas. Kur tiek pārmesti zelta pavedienu tilti pāri laikiem un no miglas iznirst seno virsaiŗu tēli, kur tiek izsaukts latvieŗu tautas gars. Operas pirmā cēliena aina notiek Spīdolas un viņas draudzeņu - vērŗēju un audēju - darbistabā. Viņas auŗ rakstus. Ienāk Spīdolas tēvs un prasa - vai tie ir labi raksti, vai tie nenāk no velna? Œis senlatvieŗu programmētājas, viņu ieaustās zīmes ir veidojuŗas tautas likteni. Un tautas nākotne ir Œodienas programmētāju rokās, ja vien viņi saklausīs to, ko gar ausīm palaida Lāčplēŗis, -

Maini / Un mainies pats / Uz augŗu.

Œie Spīdolas vārdi operas finālā arī lai ir tā atbilde, kuŗu tagadne prasīja nākotnei."

Zāle tikpat kā izpārdota. Tikai Œur un tur pa tukŗai vietai. Tātad izrāde ir cieņā! Mūsu 4 latu biŗetes pirmā balkona malā nebūt nebija zemē metamas. Visu varēja redŗēt un dzirdēt (Ja vēlas, garderobē var irēt binokliŗus.). Tikai apmeklētāju izturēŗšanās pāŗāk ieturēta, formāla. Nav tās aizrautības, kas pēc iejūsminoŗa snieguma atskan Œeŗienes koncertu apmeklētājos, un ĉalas, kas pulsē izrāŗu starpbrīŗos. Viena no atŗķīribām, kas iekrita prātā. Tāds sīkums, bet, ja nu meklējam to, kas ir citādi, tad tas ir jāpiezīmē. Tā kā pats esmu skaļŗ tēŗzētājs, man bija jāpiebremzē, un arī es runāju ar savu pavadoni klusinātā balsi un ievēroju smalko toni. Pielāgoties jau nav nemaz tik grūti, ja ir vajadzība. Un mēs, latvieŗi, to protam, arī Latvijā. Un varbūt, ka tas ir tas, kas mums tēŗzemē daŗķārt derdzas, jo rīdzinieku izdarībās mēs zemapziņā instinktiŗi sajūtam un redzam paŗi sevi. Tikai negribam atzīt, ka esam līdzīgi, sevi redzam citām acīm un citā gaismā. Modernajā pasaulē visu lielpilsētu problēmas maz ko atŗķīŗas. Rīga taĉu ir lielpilsēta, ir Latvijas sirds, neskatoties uz to, ka bez laukiem tā iztikt tīri nevar. Tomēr Rīgas pirksts Latvijā ir jūtam. Rīga ir valsts valsti. Un to mēs jūtam arī Nacionālajā Operā. Izrādes sākas plkst. 19:00. Auto novietoŗana publiskā laukumā un apkārtējās ielās iespējama. Tie, kas dzīvo tuvu pilsētas centram, viegli uz to var nokļūt kājām.

Gandarījums ir patiess un liels, ka bijusi pirmā izdevība tik īsā laika sprīdi iegriezties Œajā kultūras centrā divi reizes. Tā bijusi vairāk kā patīkama iepazīŗanas mūŗa novakarē. Esmu arī redŗējis tos krēslus, kuŗus ar saviem tūkstoŗniekiem iegādājuŗies Operas atjaunoŗanas atbalstītāji, kuŗiem visiem, lai kur tie nedzīvotu, jāpateicas, ka Œi nama durvis atkal atvēruŗas plaŗākai publikai. Œajā ziņā Rīga ir izredŗēta pilsēta. Kanadai nav savas operas. Bagātāajā Amerikā ir tikai dažas - Ņujorkā un Sanfrancisko.

Tīciet vai netīciet, Operā es biju starp latvieŗiem kā latvietis un nekā āŗzemnieks. Tā ir vairāk kā labsajūta, tā ir piederība. Œēl, ka tā tik tālu un ka vasarā Baltais nams izrādes nedod. Latvijai Operu uzturēt nebūs viegli, bet tas nenozīmē to uzdot. Par vajadzību un iespējām domas arvien dalīsies, seviŗķi grūtos laikos. Arī Œajā krastā, un mūziķu, aktieŗu, deŗotāju un vadības lokos. Kultūra nav saņemama par velti. Tā maksā, un ir jāatrod maksātāji, kas rodas, ja sniegums ir labs.

Dievas reizes biju Nacionālajā teātrī un noskatījos divi dažādas lugas, kas bija teicami iestudētas un sagādāja pārdzīvojumu daudzējādā ziņā. Rīgā Œo zīemu populāra ir pēc Zeibotu Jēkaba romāna Voldemāra Œuleskalna veidotā spēle 2 daļās - Dullais barons Bundulis (pirms Œi ir bijuŗi vairāki citi drāmatizējumi). Tās galvenā tema - laikmetu mīja. No baronu laikiem uz neatkarību. Vispirms, zemniekiem, tad tautai. Un jau-

žami - Latvijas valstij. Pārmaiņās komiska figūra ir barons Bundulis, ko patiešām veiksmīgi tēlo Rūdolfs Plēpis. Viņš lomai kā radīts. "Manem tā un manem tā" skan tik vietā, ka valdzina skatītājus, kas nākuši, lai skatītu savus iemīļotos aktieņus un lai izbēgtu ikdienas skarbumam, kas šodienas Rīgā jūtams. Kā gan citādi lai izskaidrotu to, ka izrāde pievelk stāvgrūdām pilnu zāli, kuņģi skatītāji ir daudz atraisīgāki kā Operā. Tie dzīvo līdz un pat iesmejas (!). Auriķu lielmāti ieturīgi tēlo Elza Radziņa, bet muižnieci - Velta Line (citās reizēs Antra Liedskalniņa). Pārējās lomās daudz citu aktieņu un aktrišu, kas man nepazīstamas, bet kas visi dod labu un iejūtīgu spēli. Režiju vada Edmunds Freibergs. Gaumīgā programmas brošūrā lasām par pašu Zeiboltu Jēkabu un viņa pienesumu latviešu rakstniecībā (Ko atceramies mēs un ko zina mūsu jaunie ārzemēs?) un redzam Indriķa Zebeņiņa izteiksmīgos zīmējumus. Zeibolta romāna sižetā esot iesaistīta kāda tā laika anekdote "Kā Vecbužu saimnieks Dundagas Diž-Kārli (dzimtkungs Kārlis fon Osten-Zakens) pārmācījis:

"Vecbužu saimnieks bijis liels palaidnieks un malu mednieks. Dižkungs šo nekādi nevarējis labot, tādēļ nolēmis šo izlikt no mājām. Atsaucis uz muižu. Vecbuža noiet pie kungu. Te vārds pa vārdam līdz Vecbuža ieķēpas kungam krūtīs, nogāž pie zemes tā, ka pats paliek apakšā, un nu tik plēst dižkunga balto zīda vesti. Dižkungs sauc sulaiņus palīgā. Tie ieskrien un redz: Kungs Vecbužam vīrsū, tātad tas vainīgs. Pēcāk tomēr kungs Vecbužam nav piedēvis un izlicis viņu no mājām. Ļaudis šo smeļ: "Nu, ko tas tev līdzēja, tomēr esi no mājām ārā!" Vecbuža atbild: "Le' ir, bet es viņam sadev pa riktīgam!""

Starpbrīžos gaiteni notiek apmeklētāju saimes staigāšana. Gadās tur satikt paziņas no ASV un Kanadas. Tātad esam mājās un baudām latviešu kultūru. Ka tik lielā cieņā ir vecmodīgs teātris, ir mazliet neparasti, bet šie teātra mīļotājiem, šķiet, nozīmīgāka ir aktieņa veiksmē parādīt tēlotās personas ipatnības kā viss pārējais teātri. Cilvēcīga sastapšanās. Mijiedarbe starp skatuves tēliem un skatītāju saimi.

Un tikpat iecienīta ir luga "Dziedoņi ērkšķu krūmā", kas darināta no plaši pazīstamā romāna, kas Rietumos dramatisēts un filmēts televīzijai par katoļu priesteru, vēlāk kardinālu, mīlestību Austrālijā (Thornbirds). Ralfu tēlo Kaspars Brūneris, bet Megiju Lāsma Kugrēna. Abi spēlē kā dievi. Mihaīla Kublinska režija. Arī pārnesums no romāna uz skatuves inscēnējumu ir ļoti veiksmīgs un labi parāda romāna galvenos varoņus, viņu attieksmes un apkārtnes ietekmi uz visādiem sarežģījumiem dzīvē. Īpatnēja ir skatuves pārkārtošana un aktieņu uznākšana un aiziešana, kas notiek uz kustošas dzelzceļa slīdes, pa kuņģi viss tiek virzīts pareizā virzienā. Pa vidam parādas dažādi citi dekorējumi no griestiem un atkal pazūd. Šis ietērs ataino romānā tēloto vidi. Skatītāji spēlei dzīvo līdz. Pamanu vienas otras dāmas acu kaktiņos nobirstam pa asarai. Izrādei pavisam vienkārša programmas lapa, kuņģi daudz reklāmu un kuņģi minēti dažādie izrādes atbalstītāji - firmas un atsevišķi cilvēki.

Kad pārmetu aci skatītāju saimei, mani iesilda aina, kādu pie mums, mazajās Latvijās svešumā, teātra cienītāju vidū tikpat kā vairs nav redzama: gandrīz puse apmeklētāju ir jaunās paaudzes pārstāvji. Tur ir jaunieši, kas ieskatījušies viens otrā vai mēģina to darīt. Tur ir visas paaudzes. Tur ir latviešu tauta - teātra patiesa mīļotāja. Arī mēs mīlam savu teātri, ko gan redzam reti, it kā kādu sevišķu pērli, bet mūsu apmeklētāju saimē ir gandrīz tikai sirmgalvji un ļaudis, kam vajadzīga kūja vai celtnis, lai nokļūtu uz savām sēdvietām. Tā ir liela un vairāk kā patīkama atšķirība. Bet kā lasu laikrakstos, arī teātrim Latvijā ir savs krīzes laiks. Liksta - līdzekļu trūkums. Rūpe - kā uzturēt aktieņu saimi. Jājautā, cik ilgi teātris Latvijā varēs atļauties vairākus aktieņus katrā lomā?

Ja vien iespējams, ieteicu katram Latvijas apciemotājam savu laiku pakārtot tā, lai varētu iegriezties vismaz vienreiz Operā un apmeklēt kādu teātra izrādi. Tādējādi mēs palīdzēsim uzturēt latviešu teātri. Par to no tiesas būs pateicīgs mūsu pašu režisors Gunārs Vērenieks, kas visiem spēkiem cinas, lai teātris dzīvotu šeit, Kanadā un ASV, un kas teātra laukā darbojies arī pāri okeānam.

Lielās Ģildes koncertzālē klausos klasiskās mūzikas koncertu, kuņģi divklavieņu koncertu atskaņo Ventis Zilberts ar savu dēlu. Viņš man ir sagādājis brīvbiļetes. Abu sniegums ir izjūsts un dzidrs. Tam pieskaņojas orķestris. Še pirms koncerta sākuma lētāko biļešu apmeklētāji no balkona nāk galvenā zāles daļā

un to piepilda, ja kase nav izpārdota. Tas ir veiksmīgs atrisinājums grūtai problēmai. No tā manto visi - ir mūziķi, ir mūzikas cienītāji. Filharmonijas koncertus ir vērts apmeklēt.

Lielajā Ģildē ir arī dzērienu un uzskodu veikaliņš, kur var iegādāties to, kas katram iet pie sirds. Lejas priekšstelpā skatāma mākslas darbu skate, kuņģi pārstāvēti dažādi žanri. Viens otrs darbs ar neparastām pieejām, kas varētu patikt un arī nē. Dažādība liela un ir vieta, kur pirms koncerta un pa starpbrīža laiku var iepazīt nepazīstamus māksliniekus un viņu meklējumu savu darbu jaunradē. Notiek tālāka saskarsme ar latviešu kultūras attīstību. Jāpiemin starpība starp šejieni un Latviju. Ja mums mākslinieku darbu skates, teātri un koncerti notiek ar lielām atstarpēm (Montrealā reizi gadā), ir reta izdevība, ko ne vienmēr izmantojam, Latvijā viss tas kultūras laukā, it sevišķi ziemu, pieejams gandrīz katru dienu kā pašsaprotama lieta. Un kur tad vēl mūzeji, brīvdabas izrādes, baznīcas, arhitektūra u. t. t. Atliek tikai izvēlēties. Un ne tikai Rīgā.

Mani pārsteidza Ogres mūzikas skola, kuņģis direktors ir Guntis Pļavnieks. Tā iekārtota bijušā komunistu partijas smadzeņu centrā, spīd un laistās, bagāta ne tikai ar klašu, bet arī ar vingrinājumu un sarīkojumu telpām. Tai pat sava ēdnīca. Skolā mācās vairāk kā 500 bērnu 48 skolotāju vadībā. Telpās visas iekārtas spožas, tām nav ne skrambu, nedz zīmuļu, nedz rakstāmo irbuļu svitru, par naža griezumiem un citiem varas darbiem nemaz nerunājot.

Šeit mums notiek plašāka sanāksme, uz kuņģi aizbraucām ar vilcienu, sakarā ar gaidāmo II Internacionālo mūzikas nometni, kas būs veltīta Ilgas Štauveres piemiņai un 20. g. s. mūzikai. Sanāksme ir reti lietišķa un sadraudzīga. Labāku nevar vēlēt. Redzam, ka ir patiesa interese un vēlēšanās veikt šo darbu, kas 1994. gadā savus pirmos sākumus atrada Jaungulbenē. Nav šaubu, ka visam jāizdodas; ja ir tāda vēlme un spars, tas citādi nevarētu būt. Atsaucīgs šim darba cēlienam mūzikā ir Ogres pilsētas domes priekšsēdētājs Edvīns Bartkēvičs, kas mūs pieņēma īpašā vizītē, uzklausa un paziņo, ka dome pasākumu atbalstīs ar vismaz 500 latiem, kas ir, apmēram, trīspadsmitā daļa vai nepilni 8 procenti no kopējo izdevumu daļas Latvijā. Ārzemju lektoru izdevumus, kuņģi kopsumma ir, apmēram, puse no iepriekš minētās summas, Jaunatnes dziesmu svētku padome segs no I. Štauveres piemiņas fonda. Atbalstu sola vietējā televīzijas stacija, iespieddarbu kārtotāji, radio un prese. Mūsu apciemojuma laikā Ogrē ir ļoti auksts ap -30 grādi C. Koki piesārņojuši un sniega kupenas lielas. Daudzas ielas ir kā kamieju muguras, bet tas mūs netraucē, jo pārvietojamies kājām. Ir nojauta un pārlicība, ka vasaru te būs skaisti, gaiši un silti.

Latvijā ir daudz mūzikas un mākslas skolu. Nezinu, vai šajā ziņā tā nebūs pirmā vietā Eiropā. Droši vien, vairums nav tāds paraugs kā Ogrē, bet tās pastāv un darbojas, tajās mācās bērni. Kas tā ir par īpašu vērtību, kas dod iespēju meklēt jaunos talantus šajos tik nozīmīgajos kultūras laukos. Pēc šāda apmeklējuma un tikšanās ar tik gaišiem cilvēkiem, mani rodas jautājums, vai mēs redzam to, kas Latvijā ir vienreizējs, vai nelielam pārāk lielu uzvaru uz to, kas negatīvs. Dažkārt vai neesam pārāk ieņēmti no mūsu pašu iecerēm un ciņas mērķa? Tautai un valstij ir vajadzīgs kaut kas no visa. Salīdzinājumā mūsu iespējas ir pavisam niecīgas salīdzinājumā ar tām, kādas pieejamas, veidojamas un kopjamas Latvijā. Esam atraduši vairākus ceļus. Esam palīdzējuši Nacionālās Operas atjaunošanā, esam sūtījuši grāmatas un mākslas darbus. Esam izmainījušies ar koņiem un tautas deju grupām. Bet varbūt, ka varam vairāk. Viss tas saistīts, vienos un radīs atbalsi no sirds uz sirdi, kā to jau pierādījušas 3x3 nometnes, dažādās vasaras skolas, mākslinieku, mūziķu un citu kultūras darbinieku saskarsmes un sadarbība.

Veca brālība - kopējas gaitas kara laikā Jēkabpils ģimnazijā - mani aizved pie Latvijas Zinātņu Akadēmijas prezidenta Tāļa Millera, ar ko senās jaunības dienās, blakus kopējām skolām gaitām, spēlēja šahu dažādos turnīros un dažkārt zoliti (kārsu spēle) mūsu individuālajās apmešanās vietā, agrāk sauktā Jēkabmiestā. Tās ir atmiņu takas, kas atspīd sevišķā gaismā. Ar viņu kārtāju montrealietes, mākslinieces Alises Kalniņas gleznu cikla *Varas mantojums* dāvinājuma izvietojumu. Viņš teic, ka esmu ieradies tieši laikā, jo pēc dažām dienām notikšot vadības sēde, kuņģi viņš to iepazīstināšot ar piedāvājumu. Mājās pārbraucis, pēc kāda laika saņemu viņa oficiālo apstiprinājumu, ka Zinātņu akadēmija pieņem dāvanu un gatava ciklu izstādīt un uz-

glabāt. Sekmīgs atrisinājums, kuņam tagad jāmeklē praktiskais izkārtojums. Uzzinu arī, ka viņš atbildīgajā amatā ievēlēts no jauna uz nākamajiem divi gadiem.

Un tad ceļš ved pie paša Latvijas Kultūras ministra Ojāra Spāriša. Mūsu sarunās piedalās arī viņa palīgs, ministrijas budžeta pārraugis un mūzikas daļas vadītāja. Esam gaidīti. Noskaidrojās, ka ministrija ir uzņēmusi II mūzikas nometni Latvijā savu pasākumu kalendārā un atvēlēs tai savu artavu izdevumu segšanai. Ministrs Spāritis vēlas vēl ko vairāk. Viņam rūp latviešu sakrātās kultūras vērtības un darbība kultūras jomās ārzemēs. Viņš ierosina izveidot sadarbības centru kultūras jautājumos ar apvienībām un māksliniekiem ārzemēs, lai ministrijai būtu vispārējs pārskats. No savas puses viņš gatavs atvērt sadarbības biroju ministrijā, bet no mums vēlas līdzīgus centrus dažādās pasaules malās sadarbības tālākai izveidošanai. Sarunājam, ka kārtošu lietu tālāk. Starplaikā LNAK valde mani lūgusi pasāktu darbu turpināt. Esmu sazinājies ar PBLA KF priekšsēdi Tālivaldi Bērziņu par dažādo iespēju apsvēršanu šī jautājuma tālākā risinājumā. Rādās, ka esam uz istā ceļa un ka panākumi neizpaliks. Par to LNAK un tās Kultūras nozare varēs oficiāli ziņot vēlāk. Man personīgi šī tikšanās bija profesionāla un ticama. Esmu par to ministram Spāritim pateicīgs. Ministrs pēc profesijas ir vēsturnieks, tātad kultūras lietas viņam tuvas. Pateicīga arī mana pavadītāja, mūzikas nometnes rīcības komitejas locekle Inta Blūma.

Tiekos ar LNNK dibinātāju un bijušo 5. Saeimas deputātu Eduardu Berklavu un viņa kundzi, kas abi pirms gadiem viesojās mūsmājās. Viņš man uzdāvina dokumentāro LNNK grāmatu "Tauta. Zeme. Valsts." Tai ievadvārdus rakstījis viņš pats. Ļoti informatīva, faktiem bagāta grāmata, kas noderēs šī laika pētniekiem - vēsturniekiem. Atklājas, ka ar kundzi man ir kopējas tikmeta intereses - viņa ir pastmarku krājēja. Solos aizsūtīt Kana- das markas. Šķīpāties, lai tiktos atkal.

Pastmarkas. Latvija izdod skaistas markas. Parastās sērijas tagad ir pieejamas ik pasta kantori. Nav vairs trūkums un nav jālieto zīmogu markas. Dažādās piemiņas markas - lielākajos. Nav vairs tā, kā pirms nedaudz gadiem, kad tās varēja iegādāties tikai uz īsu mirkli galvenajā pastā, stāvot garās rindās. Pasta likmes vairākkārt paaugstinātas, bet tās vēl arvien ir ievērojami zemākas kā Kanadā. Tomēr, salīdzinot ar personu ienākumiem, tās nav lētas. Tādēļ nav brīnums, ka vēstules no Latvijas saņemam samērā reti. Notiek arī neizskaidrojamas lietas. Tāpat kā šeit, vēstules nuguļ pastā ilgu laiku, pirms dodas pāri jūrai, jeb tās tiek noblēdītas turpat tēvzemē. Latvijā pastmarku krāšana vēl arvien ir cieņa. Ir sava filatēlistu apvienība. Daudzi turienes krājēji sastāv mūsu Filatēlijas apvienībā. Pastāv iespēja ar markām izmainīties vai tās pirkt. Arvien grūtāk ir pieejami pirmās brīvvalsts retākie izdevumi. Tie kāpuši cenā, tāpat kā šeit, jo pēc tiem ir pieprasījums. Atrast tomēr var, ja meklē. Tikmēr atsevišķās pirmo atjaunotās Latvijas sēriju retās markas vairs nebūt nav tik retas, jo tās izrādījušās mākslīgi aizturētas, lai uzdzītu cenu. Cilvēks, kas plašāk nodarbojas ar marku un citādu priekšmetu tirgu, ir Eriks Lūriņš. Viņš visu tirgo vairumā. Šo to savai kolekcijai iegūstu no viņa. Man ir vēl daži citi avoti, kas mani apgādā ar filatēlijas materiāliem (aploksnes ar pirmās dienas un speciāliem zīmogiem), kuņus izmantoju izstāžu klāstiem mūsu pašu Montrealas Baltiešu pastmarku kluba gadskārtējās izstādēs. Šoreiz varēju pārvest mājās daudz parasto aploksņu, kuņas meklēju atsevišķu pasta nodaļu zīmogus. Tās prasis daudz laika sakārtošanai. Tikamai lietai kaut kā laiku tomēr var atrast, kaut gan būtībā tā nav, ja negrib nozagt no nepieciešamā miega...

Uz Montrealu nevar atgriezties bez dāvanām. Kaut kas jāiegādājas visiem mazbērniem. Man staigāšana pa veikaliem nepavisam nevelk, it sevišķi, ja nezinu, kas tajos dabūjams. Laimīgā kārtā mana namamāte Velta labi pazīst Daiļrades uzņēmumu. Viņas meita Antra mani aizved uz Čiekurkalnu (I Gaŗā līnijā 11), kur atrodas Daiļrades veikals. Daiļrade sludinājas, ka esot lielākā tautas lietiskās mākslas izstrādājumu un suvenīru ražotāja Latvijā. Tā aptver visas lietiskās mākslas nozares un apvieno meistaros un amatniekos no visas zemes. Viņu darbi - vilnas segas un audumi, linu galdauti, dvieļi un sedziņas, adījumi, keramikas trauki, visdažādākie metāla, ādas un koka izstrādājumi, sudraba, dzintara rotas, lielākoties, ir ipatni un vienreizēji roku darbi, kuņos izmantoti dabīgie materiāli. Tā kā ir ziema, man izvēle šoreiz izrādās itin viegla - visiem mazbērniem atrodu lat-

visko rakstu cimdu pārus. Nebūs nevienam jāžēlojas, ka kādam gadījies labāka vai patikamāka dāvana kā otram. Un neesmu maldījies - visi mazuļi priecīgi un nežēlojas.

Mana Latvijas apciemojuma odiseja iznākusi krietni vien gaŗāka, kā sākumā bija domāts. Man Rīga ziemā un tās cilvēki, kuņus sastapu, sagādāja prieku. Par to esmu pateicīgs itin visiem, kas mani uzņēma savā vidū un ar kuņiem varēju sirsniņi patērzēt, izmainīt domas. Un še man vēl jāpiemin smaidīgais Skrides kungs, brinumbērnu-trejmeitiņu tēvs, ar ko man iznāca parunāties ilgāku laiku (gandrīz veselu stundu) Mūzikas akadēmijas priekšelpā, kamēr es gaidīju Daci un viņš vienu no savām meitām. Viena no tām - vijolniece Baiba ar Liepājas simfonisko orķestri tobrīd viesojās tālajā Malāzijā, kur guva teicamus panākumus. Viņš ir darbīgs sabiedrībā, it sevišķi Māmuļā, Rīgas latviešu biedrībā, turpat ap stūri. Viņš nežēlojas itin ne par ko. Tas nenozīmē, ka viņam viss būtu pa prātam - nedz ko dara valdība, nedz pilsētas valde, nedz cilvēki paši. Pateizējo stāvokli viņš uzskata par pārejas laiku, kuŗā visiem jāskatās ar gaišām acīm nākotnē un jādod Latvijai tas labākais, ko spējam. Pārmaiņu laikā mēs dažkārt varam izlidzēties ar līdzībām. Arī mūsu vidē ārzemēs ir divas spēcīgas sabiedrības grupas - vieni, kas visu kritizē un kas uzsver, ka var darīt tikai to, kas budžetos paredzēts, ne par vērdu vairāk, un kas saka, ka naudas mums jau netrūkst, bet reizē jautā, kāpēc mums tā jādod citu pasiecerētiem pasākumiem, draudzēm un organizācijām. Otra grupa apziņās, ka darbs sabiedrības veidošanā un uzturēšanā jāveic ar uzticību, smaidu un prieku un ka ne vienmēr noteicošā ir nauda. Ja naudas trūkst, ir jāatrod veidi, kā pie tās tikt. Un ziniēt ko - latvieši Latvijā tieši šo pieeju apgūst visstraujāk. Latviešiem Latvijā ir viena liela priekšrocība - tie dzīvo savā zemē, kur tie atkal grib paši būt kungji. Un būs - par to šaubu man nav, lai kādām dzīves ugunīm tiem būs jāiet cauri. Latvietis ne tikai prot pielāgoties jauniem dzīves apstākļiem, bet tas prot cīnīties - un te tam izkopti dažādi veidi - par savām tiesībām. Mēs ārzemēs neesam citādi. Tie paši latvieši, vienalga, kur dzīvojam.

Cik es vēroju, pārmaiņas Latvijā notiek nenovēršami un notiek pareizā virzienā. Cits jautājums, vai tās notiek pietiekami ātri. Šķiet, ka tās ne vienmēr dos tūlītējus panākumus, jo viss tomēr ir atkarīgs no cilvēkiem. Un latvieši ir cilvēki. Tēvzemē, Rīgā un ārzemēs. Mēs esam viena tauta. Man daudzi pasniedza laipnu roku, un es tiem sniedzu pretim savējo. Jūs teiksiet, ka es dzīvoju pa mākoņiem. Nebūt ne. Es ticu latvietim - cilvēkam. Dievs viņam palīdzēs. □

Mārtiņš Štauers

*****

FORUMS: vērojumi, pārdomas, piezīmes

GOGS, ANTIKRISTS UN ARMAGEDONA

Tas, kas nezina un nezina, ka viņš nezina, ir muļķis; vairies no viņa.

Tas, kas nezina un zina, ka viņš nezina, ir bērns; pamāci viņu.

Tas, kas zina un nezina, ka viņš zina, ir aizmidzis; modini viņu.

Tas, kas zina un zina, ka viņš zina, ir viedais; seko viņam.

Arabu paruna

Reiz vaicāju Arturam Voitkum, kad viņš bija Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes mācītājs, vai Vecās Derības stāsti patiesi uzskatāmi par Svētiem Rakstiem. Viņš tikko manāmi pasmaidīja: "Svētas leģendas".

Tā bija apskaidrota atbilde. Bet mūslietos svētas leģendas maz noderīgas, tās gulētu apputējušos plauktos līdz ar grieķu un romiešu varoņu teikām vai latviešu tautas teikām un pasākām, ko Latvijas pirmais valdības galva pēc neatkarības atgūšanas, Ivars Godmanis, atteicās lasīt. Turpretim, ja Bībeles stāstus atzīst par Dieva vārdu, tā ir pavisam cita lieta. Tad rodas gudras galvas, kas šo Dieva vārdu saprot, spēj iztulkot un tālāk dot, izpušķot un papildinātu, ar to sev nodrošinot izcilu stāvokli, priekšrocības un taustāmus labumus.

Kā pierādīt, ka Bībeles stāsti ir Dieva vārds?

Tas nav grūts uzdevums, raksta amerikānis Grants Džefrijs (Grant Jeffrey) savā grāmatā "Prince of Darkness" (Bantam Books, NY 1994). Vajaga tikai savirknēt Bībelē atrodamos nākotnes praviešojumus un redzēt, cik tālu tie piepildījušies. Ja tie istenojušies, tad skaidrs, ka Dievs iedvesmējis tādus paredzējumus dot, runājis caur praviešu muti un ar tādu rīcību apliecinājis Bībeli nesam savu vārdu.

Pieminēt gadījumus, kad it kā Dieva iedvesmas rezultātā izdarīti jauni darbi, protams, ir neērti, un tādiem gadījumiem Džefrijs gudri pāiet garām. Nesen kāds students Izraēlā nošāva valdības galvu Rabinu un smaidīdams paskaidroja, ka Dievs viņam licis tā darīt.

Savā grāmatā, kas sastāv no viņa dažādām televīzijas raidījumu programmām, Džefrijs savirknējis 38 patiesus notikumus, kas esot iepriekš skaidri paredzēti Bībelē. Piemēram, Mateja 24:34: "Patiesi, es jums saku: šī cilts nezudīs, tiekāms tas viss notiek." Ar to precīzi paredzēta Izraēlas valsts atjaunošana 1948. gadā. - Joela grāmatas 2:23: "Ari jūs, Ciānas bērni, priecājaties... Jo Viņš... kā agrāk sūta jums agrīno un velno lietu." Ar šo paredzējumu nodrošināts lietus ūdens Izraēlai nepārrēdzamā nākotnē. - Jāņa Atklāsmes grāmatas 13:17: "Lai neviens nevarētu ne pirkt, ne pārdot, kam nav šīs zīmes - zvēra vārda vai viņa skaitļa." Ar to paredzēta jaunā pasaules kārtība, beznaudas saimniecība, pamatota uz kredītkartēm un debitkartēm. Tas pats Atklāsmes Jānis paredzējis arī televīzijas pārraidījumus, jo 11:19 teicis: "Un dažādu tautu un cilšu, valodu un tautību ļaudis redzēs viņu miesas..." Protams, tās miesas būs redzamas televīzijā.

Kad Džefrijs raksta par politiskiem un saimnieciskiem nogrupējumiem, viņa secinājumi nav tik neprātīgi Viņš kritiski novērtē trīs lielus nogrupējumus: Eiropas kopienu, Amerikas brīvvalstis, kas šobrīd ietver tikai Kanadu, ASV un Meksiku, bet vēlāk iekļaujot visu Vidus un Dienvidameriku un Dienvidaustrumāzijas grupu. Eiropas kopienas noteicējs spēks būšot Vācija, Amerikas - ASV, un Āzijas - Japāna, un visām trim grupām būšot savi kodolieroči. Eiropas kopienā Džefrijs saskata senās Romas imperijas atdzimšanu, ko paredzējis Atklāsmes Jānis: "Es redzēju no jūras izkāpjam zvēru, kam bija septiņas galvas un desmit ragi, un uz viņa ragiem desmit ķēniņu kroņi, un uz viņa galvas zaimu vārdi." (13:1) - Tie desmit ragi ar kroņiem esot desmit valstis, kas jau iekļāvusās kopienā. Ka tajā apvienojušās jau divpadsmit valstis, tas maznozīmīgs sākums, ko var ignorēt.

Glūži dabiski, Bībeles pravieši lūkojuši paredzēt notikumus, kas visnotālāk skar viņu tautiešus un Izraēlas valsti. Ari Džefrija izpratnē žīdi neapšaubāmi un nenoliedzami esot Dieva izredzētā tauta. Jebšu gan Dievs pārlūko visas tautas un zemes, Izraēla esot Viņa acuraugs. Izcila un nozīmīga loma pienākas Izraēlas stratēģiskajam stāvoklim: kas pārvalda Izraēlu, tas pārvalda satiksmes ceļus vidējos austrumos un tur atslēgu uz arābu naftas laukiem. Pašreiz ASV ir Izraēlai draudzīgas un bez grūtībām smeļ lēto arābu naftu. Ari Eiropa ir lielā mērā atkarīga no arābu naftas avotiem. Ja Krievijai izdotos pārvaldīt vidējos austrumus, savai ietekmei pakļaut Izraēlu vai to pilnīgi okupējot, tā spētu nogriezt enerģijas piegādi Eiropai un Savienotajām Valstīm, ar to kļūstot par pasaules noteicēju bez ieroču lietošanas.

Tādu stāvokli paredzējis pravietis Ecēchiēls: "Cilvēka bērns, griez savu vaigu pret Gogu Magoga zemē, Rošas, Mesechas un Tubalas valdnieku... Un saki tam: Tā saka Dievs tas Kungs: Redzi, Es celšos pret tevi, Gog, Rošas, Mesechas un Tubalas valdniek. Es tevi atvilināšu šurp, Es tev likšu dzelzi mutē un tevi izvedīšu ciņā ar visu tavu kaņķspēku, zirgus un jātniekus, visus pilnā kaujas tērpā, milzīgu pulku..." Ecēch. 38: 2-4.

Tā Magoga zeme esot Krievija, un Gogs - tās valdnieks, prezidents. Boriss Jeļcins tas nebūšot, bet varbūt nākamais prezidents, varbūt liberāli demokrātiskās partijas līderis Vladimirs Žirinovskis. Tas sen esot teicis, ka būšot diktators, ja nāksot pie varas, jo tikai tāds Krievijai vajadzīgs. Viņš jau brīdinājis Vāciju un Japānu ar kodolieroču lietošanu, ja tās iekļūkstoties Krievijas darīšanās. Savā 142 lappušu autobiografijā "Pēdējais gājiens uz Dienvidiem", kuŗa publicēta 1993. gadā, viņš nosolījis atgūt visas iepriekšējās padomju republikas, piedevām iekarot Somiju, Turciju, Irānu, Indiju, visu Austrumeiropu un vidējos austrumus. "No Konstantinopoles līdz Kabulai... līdz Indijas okeana

krastiem visi runās krieviski..." Ari Aļaska esot jāatgūst. Žirinovska tēvs esot žīds.

Izraēlas politiķu neatlaidīgie centieni panākt ar arābiem izligumu esot apgrēcība tā Kunga acis. Kas gan esot kāda cilvēka paraksts uz papīra gabala, salīdzinot ar Dieva apsolījumu un derību, ka Viņš vairoš ābraama sēklu kā smiltis jūrmalā! Izraēla tiesām noslēgšot ligumu ar palestīniešu vadoni Arafatu un vēl citiem arābiem, un iestāšoties relatīvs atsprieguma periods. Izraēla samazināšot savus militāros spēkus, maldīgi iedomājoties, ka nu var dzīvot drošībā. Bet Gogs to tik būšot gaidījis. Savācis milzīgus pulkus no visām Izraēlai naidīgām zemēm, tas došoties uzbrukumā, kā to apraksta Ecēchiēls: "Tad tu nāksi no savas dzīves vietas, no galējiem ziemeļiem šurp un daudzās tautas ar tevi, visi stalti sēdēdami zirgos, lieli ļaužu bari un milzīgi liels kaņķspēks. Un tu virzīsies pret manu Izraēla tautu kā negaisa mākonis, lai aplātu zemi. Tas notiks visu dienu galā, ka Es tevi sūtīšu pret Manu zemi, lai pagānu tautas mācās Mani pazīt." Ecēch. 38:15-16.

Kālab tad Dievs tīšām sūta Goga kaņķpulkus pret Izraēlu? Džefrijs paskaidro, tā esot Dieva sodība, tāpēc ka Izraēla nav paļāvusies uz derību, bet meklējusi "papīra izligumu" ar arābiem. Īstenībā Krievija vēl vilcināšoties, nebūdama droša, uzbrukt vai nē; bet Dievs tīšām Goga galvā iedvesīšot uzbrukuma domu. Un tā nebūšot vis Amerikas vai pašas Izraēlas armija, kas tautu izglābšot no iznīcināšanas. Dievs iekļūkstoties pārdabiskā ceļā, tāpat kā to darījis, Mozum palīdzēdams žīdus izvest no Ēģiptes. Savu palīdzības veidu Dievs atkal pačukstējis Ecēchiēlam. "Un savu dusmu un savas bardzības karstumā Es to saku: Tani dienā notiks stipra zemes trīce Izraēla zemē. Manā priekšā tricēs zivis jūrā, putni apakš debess, zvēri laukā un visi tārpī, kas ložņā zemes virsū, un visi cilvēki, kas dzīvo virs zemes. Kalni sabruks, apgāzīsies klintis un inūri... Es sodīšu viņu ar mēri un asins izliešanu, ar lietus gāzēm un smagu krusu. Uguns un sērs kritīs uz viņu un viņa kaņķpulkiem un uz visām tām tautām, kas ir pie viņa." Ecēch. 38:19-22.

Tādā ceļā Dievs iznīcināšot ap 85 % Goga armijas. Visi Izraēlas ļaudis septiņus mēnešus nodarbošoties tikai ar Goga liķu aprakšanu, bet Goga kaņķ materiālu un ieroču sadedzināšana ilgšot septiņus gadus.

Kad, kuŗā laikā šis Goga kaņķājiens pret Izraēlu notiks? Džefrijs ir izvairīgs, bet pieņem, ka tas notiks pirms Antikrista parādīšanās uz Eiropas skatuves. Ap to laiku, kad Gogs būšot cietis briesmīgu sakāvi, Eiropa būšot pabeigusi savu apvienošanu. Tad radišoties liels, varens politisks vadonis, kā to paredzējis Daniēls: "Šo valstu pastāvēšanas pēdējā laikā, kad bezdievji un elku dievu pielūdžēji vairošies, celsies ķēniņš ar bargu skatu un viltīgs savos nolūkos un paņēmīenos. Viņam būs liela vara, bet ne viņa paša varas dēļ... viņš gāzīs un apdraudēs ar bojā eju varenos un arī svēto tautu." Dan. 8:23-24.

Lai šķietami nodrošinātu Izraēlas pastāvēšanu, šis bargā izskata valdnieks slēgšot ar to septiņus gadus ilgstošu ligumu. Viņa vara, kā Daniēls to pareizi aprādījis, nenākot no viņa paša: tā nākot no paša Sātana, kas nozvērējis Izraēlu iznīcināt, bet pagaidām vēl mitot debesis, jo eņģeļu dumpis vēl neesot noticis. Jau liguma pirmajos trīsarpus gados bargais valdnieks sāksot mocīt svēto tautu, un tas Jaunajā Derībā aprakstīts kā lielo bēdu laiks: "Jo tad daudzi nāks manā vārdā un sacīs: Es esmu Kristus, un tie pievils daudzus... Bet tas viss būs tikai lielo bēdu sākums... Jo tad būs tādas lielas bēdas, kādas nav bijušas no pasaules iesākuma līdz šim laikam un kādas arī vairs nebūs. Un ja šīs dienas netiktu saisinātas, tad neviens cilvēks neizglābtos; bet izredzēto dēļ šīs dienas tiks saisinātas." Mateja 24:5, 8, 21, 22.

Lielo bēdu laika saisināšana notiksot tādā veidā, ka pēc trīsarpus gadiem no liguma spēkā stāšanās debesis sāksoties kauja starp Sātanu un viņa piekritējiem eņģeļiem un erceņģeli Miķeli. Pēdējais Sātanu izviedīšot ārā, tas nokritīšot uz zemes, un tad varens valdnieks viņam pilnīgi pārdošot savu dvēseli, tā kļūstot par Antikristu. Jebšu pašam nākušam no žīdu tautas, viņa pirmais mērķis būšot iznīcināt visus žīdus un pēc tam pakļaut pārējo cilvēci. Atklāsmes Jānis savas Grāmatas 12. nodaļā parādōt, kā Dievs pārdabiskā ceļā Izraēlai palīdzēšot pārdzīvot atlikušos trīsarpus gadus.

Baidīdāmie, ka Antikrists savai varai nepakļauj visu pasauli, "austrumu ķēniņi, Āzijas valstis, sapulcināšot 200 miljoni lielu armiju un tā nonāksot pie Izraēlas robežām, kur par savu gal-

veno mitni Antikrists būšot izraudzījis Jeruzālemi. Kaujā ar austrumu ķēniņiem abās pusēs kritīšot miljoniem cilvēku katru dienu. Kad gandrīz divi trešdaļas visas pasaules iedzīvotāju būšot krituši, nāksot invāzija no augšas, no debesīm. Mākoņos parādīšoties Jēzus un līdz ar viņu daudzi miljoni svēto; tos visus Jēzus sapulcināšot pie Armagedonas. Arī viltņieka Jēkaba divpadsmit dēli katrs sūtišot 12,000 liecinieku, kopā pavisam 144,000, lai tie redzētu, kā Jēzus pieveic Antikristu. Daniēla 8:25 paredz, ka "tas tos satrieks bez cilvēka roku palīdzības". No tā Džefrijs secina, ka ienaidnieka pulkus Jēzus iznīcinās "ar savas mutes elpu", jo to paredzējis apustulis Pāvils savā 2. vēstulē tesalonīķiešiem, 2:8.

Lai "ar savas mutes elpu" nenopūstu arī labus ļaudis, cik to vēl palicis zemes virsā, Jēzus tos paraušot gaisā: "Pats Kungs nāks no debesīm, kad Dievs to pavēlēs, atskanot erceņģeļa balsij un Dieva bazūnei; tad pirmie celsies tie, kas ticībā uz Kristu miruši. Pēc tam mēs, dzīvie, kas vēl pāri palikuši, kopā ar viņiem tiksīm aizrauti gaisā padebešos, pretim tam Kungam. Tā mēs būsim kopā ar to Kungu vienumēr..." Pāvila 1. vēst. tesal. 4:16-17.

Kas tad notiks ar Sātānu un Antikristu? To zina Atklāsmes Jānis: "Bet zvēru sagūstīja un līdz ar viņu arī viltus pravieti, kas viņa priekšā bija darījis brīnuma zīmes un ar tām pievilis tos, kas pieņēmuši zvēra zīmi un pielūdza viņa tēlu. Tos abus iemeta dzīvus sēra uguns jūrā." Atklāsmes 19:20.

Divi redzami reliģiski novirzieni, kas praviešoja apokaliptisku pasaules galu, saistīti ar Kristus otrreizēju atnākšanu, ir Jehovas Liecinieki un Vispasaules Dieva Baznīca (Worldwide Church of God). Jehovas Liecinieki pasaules galu bija paredzējuši jau 1914. gadā, kad sākās pirmais pasaules karš. Taču par spīti visām gaidām Jēzus mākoņos neparādījās. Bija jānoliek jauns termiņš, no gada uz gadu. Nupat, gadsimtam tuvojoties beigām, Jehovas Liecinieku runasvīrs paziņojis, ka pasaules gala paredzēšana vairs neesot viņu programmā.

Tāda pati neveiksme piemeklējusi Vispasaules Dieva Baznīcu. Tās dibinātājs un "ģenerālmācītājs" (Pastor General) Herberts Ārmstrongs (1892-1986) vairākās brošūrās un baznīcas mēnešrakstā "The Plain Truth" izteica domas, ka Armagedonas kauja notiksot šī gadsimta pēdējā gadu desmitā un Ronalds Rēgens varot būt pēdējais ievēlētāis ASV prezidents. "The Plain Truth" 1996. g. februāra izdevuma jaunais baznīcas prezidents - ne vairs ģenerālmācītājs - ievadrakstā "A Church Reborn" paziņo, ka viņa baznīca ar Vecās Derības rakstu iztulkošanu un pēdējo dienu paredzējumiem nenodarbošoties, bet visu vērību piegriezīšot Kristus mācībai.

Daudzi pasaules gala gaidītāji ar tādu stāvokli nav apmierināti, baznīca zaudējusi daudz piekritēju un miljoniem dolāru. Grants Džefrijs pamanījis, ka nu ir viņa laiks, kad var ziedēt kvieši. □

Osānu Kārlis

*****

PROZA NĀKOTNĒ

Divdesmit pirmais gadsimts būs reliģiozs, vai arī tāda nemaz nebūs.
Andre Malaux

Belles-lettres metropolē.

Jean-Paul Sartre nozīme pasaules literatūrā nav viņa Mušās vai Nav Izejā. Tā atklājas viņa nelielā darbā Kas ir Literatūra, kur viņš precīzi definē tagadnes rakstnieka realitātes sekulārā sabiedrībā.

Eksistenciālisms, ar ko Sartrs parasti saistīts, nav nekas jauns ne Francijas, ne pasaules literatūras mērogā. Jau no seniem laikiem ir pausta dzīves un literatūras filozofija par cilvēku, kas, Brīvs bez Dieva, veido pats savu dzīvi. Arī Humanisma ideja nav jauna.

Sartrs ar precīzām definīcijām atgriež literatūru dzīves istenībā:

Proza savā būtībā ir lietišķa. Prozas rakstnieku es definēju kā cilvēku, kas operē ar vārdiem. M. Jourdans veidoja prozu, prasot pēc savām tupelēm, un Hillers - deklarējot karu pret Poliju. Rakstnieks ir runātājs. Viņš stāsta, aicina, pavēl, atsakas, bridina, lūdz, apsūdz, pārliecina, liek noprast.

Sākot ar Sartru, katram apzinīgam, atbildīgam rakstniekam būtu nepieciešamas atbildēt uz 3 viņa jautājumiem:

1) *Kas ir tavas rakstīšanas mērķis? Kādos pasākumos tu esi iesaistīts un kāpēc tu izvēlies tieši rakstniecību kā izteikšanos veidu? Vai tev ir kas ko teikt?*

Paškiršot grāmatas un žurnālus Belles-lettres metropolē (Parizē) un provincēs, atklājas, ka lielākai daļai rakstnieku nav nekas sakāms.

2) *Kādu dzīves aspektu tu vēlies darīt zināmu citiem? Kādas pārmaiņas tu vēlies ienest pasaulē ar saviem atklājumiem?*

Kādu atbildi šim jautājumam dotu Elles Ķēķa grupa? Kādu atbildi dotu Jānis Einfelds ar savu prozu (Rakstnieka Vārdā, Nr. 2-30)?

3) *Kāpēc tu runā par šo un nevis par to, un tā kā tu raksti lai nestu pārmaiņas, tad kāpēc tu vēlies mainīt šo un nevis to?*

Sartrs atzīst stila svarīgumu, bet pēc viņa domām tam ir otrā vieta. Kaut stils paceļ prozas vērtību, tas nav noteicošais. Ja glezniecībā stils ir pirmais, kas izstaro no darba, tad labā grāmatā tas ir slēpts.

Sartrs nostājas pret Giraudoux domu, ka "vissvarīgākais ir atrast stilu; ideja sekos." Sartram ir taisnība - idejas, diemžēl, parasti neseko.

Ar Sartru, Malraux un Camus noslēdzas nozīmīgs posms Francijas vēsturē. Ar šiem trim noslēdzas laikmets, kas sekulārā sabiedrībā piešķir rakstniekam speciālu "garīgā vadītāja" prestižu. Francijā šo prestižu sadragāja pieredze, ka "garīgie vadītāji" 20. gadsimtā nespēja ne paredzēt, ne glābt no diviem drausmīgiem kariem un koloniju zaudējumiem.

Latvijā "garīgo vadītāju" prestižu satrieca daudzie "skaistliteratūras" rakstnieki, kas izrādījās savas sabiedrības nodevēji, kolaboratori gan ar Maskavu, gan ar fašistisku uzskatu organizācijām.

"Skaistliteratūras" provincē.

Latvieši visumā neciena domātājus un racionālu literatūru. Apsēstību ar fikciju raksturo vēstule no Rīgā izdotā "Rakstnieku Vārds" redaktora (1993.g.). Viņš raksta:

"Godājamais Jurjāna kungs! Pateicos par 'Prediktabilitātes' piesūtīšanu. Jūsu izdevums, šķiet, interesants sabiedriskās un politiskās domu apmaiņas veids. 'Rakstnieka Vārds' ir ekskluzīvi literārs izdevums, tā kā mūsu mērķi atšķiras. Pielieku savas avizes eksemplāru paraugam. Draudzībā, Jānis Ramba."

Cienu Jāni Rambū kā cilvēku un esmu priecīgs par viņa draudzīgo sveicienu. Pret ko iebilstu ir viņa un viņa domu biedru vēlēšanās atgriezt sabiedrību 19. gadsimtā.

Mūsu dienās literatūru daļa 2 nozarēs: nefikcijā un fikcijā. Ja rakstnieks raksta "skaistus" vai mazāk skaistus izdomājumus, viņš nodarbojas ar fikcijas rakstīšanu. Ir rakstnieki, kuŗu darbi aptver abas nozares (Solžeņicins). Daži fikcijas darbi spēj dot lielākas dzīves patiesības, nekā nefikcijas darbi.

Mūsdienās Francijā, kā visās citās Rietumu zemēs, literatūra ir tikai viens elements, kas veido sabiedrības sociālos un citus vēstures procesus. Literatūra, kas audzēta speciālā "estētikas" siltūmnicā, ar laiku izstīdzē, kļūst vārģa. Tas redzams mūsu dienās kā Latvijā, tā ārpus tās. Uz "skaistliteratūras" provincēm ziņas nāk gliemeža soli.

Ko dara metropoles un provinču Belles-lettres rakstnieki, kas zaudējuši savu "garīgo vadītāju" posteņus jaunajā pasaules kārtībā? Viņi vēš uzmanību uz iekšieni, dibinot ekskluzīvas klišes, klubus un savstarpēģas nodarbošanās.

Tanī pat laikā dokumentārā literatūra ar tās daudzajām nozarēm, kas turpina pieaugt skaitā, jau mūsu laikos pasaules rakstniecībā ieņem vadošo vietu. Šī ievirze kopā ar informācijas tehnoloģijas procesu turpināsies arī nākotnē, dokumentārajai literatūrai ar laiku kļūstot par vienīģo sabiedrisko procesu veidotāju un "skaistliteratūrai, ja ne izzūdot pilnīgi, tad kļūstot par tāli periferālu. □

J. Purviņš Jurjāns

Informācijas addendum.

* Angļu valodā izdotās grāmatas tiem, kas vēlas zināt vairāk par šo tematu:

Jean-Paul Sartre, "What is Literature?", Publ. Peter Smith, 1978.

Germaine Brée, "Twentieth-Century French Literature", The University of Chicago Press, 1983.

* :Proza Nākotnē minēto franču vārdu izruna:

Belles-lettres - belletré

Andre Malraux - Anrē Malrō

Jean-Paul Sartre - Žan-Pol Sartr (e)

Jean Giraudoux - Žan Žirodū
Albert Camus - Albē Camū
Jourdan - Žurdan.

* Prediktabilitātes adrese: P. O. Box 1, Little Chute, Wisconsin
54140, U. S. A.

*****

KRIMAS TATĀRU SITUĀCIJA ŠODIEN

Viena no Krimas tatāru politiskā lidera Refata Čubarova karjera ir visai isa, bet strauja: Rīgas pilsētas padomes deputāts, Latvijas nacionālo kultūras biedrību asociācijas priekšsēdētājs, Krimas tatāru nacionālās kustības organizācijas priekšsēdētāja vietnieks, tad priekšsēdētājs, medžlisa priekšsēdētāja vietnieks. Šodien viņš ir Krimas parlamenta Kurultaja frakcijas līderis. Tiek uzskatīts par Krimas vienu no spilgtākiem un perspektīvākiem politiķiem. Starp Krimas tatāriem augstāka autoritāte ir tikai Mustafam Džemilevam - nacionālās kustības dzīvai lēģendai.

Refats Čubarovs neuzskata, ka Krimas tatāru problēma būtu atrisināta, kaut pašreiz tatāri ir pārstāvēti valdībā, parlamentā, daļēji vietējos varas organos. Politiskā rehabilitācija nozīmē veselu kompleksu. Tas, ka Krimas tatāri ir pārstāvēti parlamentā, ir pagaidu norma. Nav nekāda mehānisma, kas garantētu Krimas tatāru pārstāvniecību varas orgānos proporcionāli tatāru skaitam, kas dzīvo tajā vai citā Krimas reģionā. Ja runā par politisko rehabilitāciju, Ukrainai vajadzētu pieņemt likumu par Krimas tatāru tiesību atjaunošanu. Šajā likumā būtu jāatceļ tie likumi un lēmumi, kas diskriminē Krimas tatārus, un jāpieņem tādi likumi, kas ļautu viņiem efektīvi aizsargāt savas tiesības.

Diemžēl, tikšanās laikā starp Ukrainas prezidentu Leonīdu Kučmu un Uzbekijas prezidentu Islamu Karimovu problēma par Krimas tatāriem bija apspriesta, bet abas puses nāca pie slēdziena, ka tā nav tik asa, kā pirms dažiem gadiem.

Tomēr Ukraina paliek vienīgā republika, kas kaut cik finansē Krimas tatāru atgriešanās programmu. Par Krievijas attieksmi pret Krimas tatāru rehabilitāciju pēc notikumiem Čečenijā neko vairs teikt nevar, faktiski nav ko pielikt vai atņemt. Pēc 1992. g. Krievija pārtrauca finansēt Krimas tatāru atgriešanās programmu. Un nav jau nekāds brīnums. Krievija grib mantot Padomju Savienības zeltu un privilēģijas, bet par Maskavas imperijas noziegumiem dzirdēt negrib, ne par bijušajiem, ne par tagadējiem. Melnās jūras kara flotes krievu melnsimtnieciskā avīze "Flag roday" apzināti izplata dezinformāciju par islama fundamentalisma draudiem Krimā. Vadoties no Krievijas ekspansioniskiem mērķiem nākotnē, tai ir izdevīgi maksimāli saglabāt un pat attīstīt Kijevas aizdomas par Krimas tatāru nodomiem. Tiek izplatīta dezinformācija, ka Krimas tatāri, kas dzīvo Turcijā, caur Iraku un Irānu ierodas Uzbekistanā, bet no turienes Krimā.

Krimas prezidents Jurijs Meškovs un parlamentārā bloka "Rossija" deputāti Krimas valstiskumu saredz vai nu kā Krievijas satelītu Neatkarīgo valstu sadraudzībā, vai kā autonomiju tieši Krievijas sastāvā. Krimas tatāri uz šo problēmu skatās citādi. Krimas reģions ir ļoti specifisks Ukrainas sastāvā. Risinot Krimas valstiskuma problēmu, nekādi nevar ignorēt, ka šajā teritorijā dzīvoja un no jauna dzīvo tatāri. Tas prasa tādu atrisinājumu, kāda nav citos Ukrainas reģionos. Šīs problēmas jārīcina tā, lai nerastos konflikts, pretrunas ar to cilvēku interesēm un likumīgām tiesībām, kas pašreiz dzīvo Krimā un kas atbrauca uz Krimu vairumā pēc Krimas tatāru deportācijas. Jāpiebilst, ka nospiedošā vairumā tie ir krievi. Krimas tatāru nacionālā kustība uzskata, ka jāatrod šo specifisko jautājumu risināšanas mehānisms. To var izdarīt, ja Krimai piešķirs nacionāli teritoriālās autonomijas statusu Ukrainas sastāvā. Pašreizējā autonomija piešķirta Krimai, izejot no pilnīgi citiem kritērijiem. Ukrainas Augstākā padome savā laikā rīkojās nētālredzīgi, piešķirot autonomiju, izejot no teritoriālām un demogrāfiskām īpatnībām. Nebija ņemts vērā pats galvenais faktors - vietējās tautas - Krimas tatāru eksistēšana. Saskaņā ar Starptautiskām tiesībām tieši vietējā pamattauta var būt pašnoteikšanās subjekts. □

Viktors Kalniņš

*****

Atjaunojiet MLB Ziņotāja abonementu un nokārtojiet nokavētos maksājumus par iepriekšējo gadu! Paldies!

VIŅŠ KALPOJA LATVIJAI

Izlasot "Liesmā" rakstu "Atceres brīdī" par Ziemsvētku kaujām 1916. gada 6. janvārī, man nāca atmiņā tēva stāsts.

Viņu pēc Maskavas kara skolas 1915. gadā aizsūtīja dienēt latviešu strēlnieku pulkā. Tur viņš saņēmis pirmās kara uguns-kristības 1916. gada 6. janvārī, Tīrelpurva pozīcijās.

Šajā mitrajā vietā, ar vāciešu ložmetēju uguni pie zemes piespiestiem, kaņavīriem nācās gulēt vairākas stundas, kad pat šīneļi piesala pie zemes. Kaut arī vācu armijai bija spēku pārsvars, visi uzbrukumi tika atsisti. Latviešu strēlnieki neatstāja pozīcijas arī tad, kad vācieši lietoja indīgās gāzes. Strēlnieki bija slikti apgādāti ar gāzmaskām. To vietā lietoja mitru audumu vai pat vienkārši iecurāja šīneļa stūri un caur to elpoja.

Šajā kaujā ar gāzu lietošanu lielu palīdzību deva Dieviņš: mainījās vēja virziens un gāzes aiznesa uz vāciešu pusi. Tad vācieši sasita krievu armijas daļu, kas atradās blakus latviešiem, un sāka apiet latviešu pozīcijas. Viņiem bija jāatkāpjas. Šajās kaujās manu tēvu Kārli Skujiņu ievainoja.

Pēc ievainojuma sadziedēšanas Maskavas hospitālī uz Latviju atgriezties tomēr nevarēja, jo starp Krieviju un Latviju bija fronte. Tēvs un vēl daži Latvijas virsnieki iestājās Kolčaka armijā, lai cīnītos pret komūnisma izplatīšanos. Tā kaujās ar Sarkano armiju nācās atkāpties līdz Vladivostokai.

Ilgās pēc dzimtenes tēvs un vēl daži latviešu virsnieki salīga uz kāda kuģa par matrožiem, lai apkārt Indijai un Āfrikai (tāds bija kuģa maršruts) nokļūtu Eiropā, pēcāk Latvijā. Latvijā viņš iestājās dienēt Daugavpils cietoksni. Vēlāk bija nosūtīts uz Madonu organizēt Aizsargu pulku, pēcāk aizkomandēts uz Aizputi, tad - uz Cēsīm. Par Latvijas nacionālās valsts nostiprināšanu 1920.-1940. gadā tēvs apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni un citiem ordeņiem un medaļām.

1940. gadā viņš beidza nacionālās Latvijas valsts aizstāvēšanu, būdams Valmieras Aizsargu pulka pulkvedis un militārās mācības pasniedzējs Rencēnu pagasta skolā.

1941. gada jūnijā tēvu kopā ar ģimeni arestēja, Valmieras stacijā no ģimenes atdalīja un ar citiem Latvijas patriotiem pa ieslodzīto etapu aizveda uz Sverdlovskas cietumu.

... 1991. gadā pēc ilgās meklēšanas dabūju atbildi no Latvijas prokuratūras, ka mans tēvs Kārlis Skujiņš pēc viņa "vaļširdīgās" atzišanās par piedalīšanos kontra revolūcionārās organizācijās ar speciālas komisijas pie MVD ("troika") 27. 07. 42. g. lēmumu nošauts 1942. g. 18. augustā, Sverdlovskas cietumā. Viņš bija mocīts vairāk nekā gadu, kamēr "brīvprātīgi" neparakstīja, ka strādājis nacionālās Latvijas labā. □

J. Skujiņš, Latvijā

♦ J. Skujiņš vairākkārt viesojies Montreālā, lai apciemotu savu brāli Eriku, kas ir aktīvs mūsu sabiedrības loceklis.

*****

✉✉✉✉ VĒSTULES ✉✉✉✉

ZINĀTNES SVĒTĪBA

Tā dailes un zinātnes diženā pils,
Tai sienas no zelta, jums dzidri zils.
Plūdons

Jānis Liepiņš Florīdā nevar vien beigt zūdīties par zinātni kā lepnības rezultātu. Aiz lepnības mēs, t.i., laikam, amerikāņi, esot gribējuši būt pirmie, kas notapuši uz Mēness, lai no turienes atvestu dažas mārciņas Mēness akmeņu; mēs izdevām vairāk nekā miljardu dolāru par Galileo raķeti, ko aizsūtījām uz Jupiteru un jāvām, lai tajā iedrāztos. "Esot vajadzīgs saprast, kā tika radīta visa pasaule. Varbūt drīzumā zinātnieki spēs rādīt katrs savu pasauli," Liepiņš sarkastiski piebilst. Tad nāk galvenā apsūdzība: "Zinātne un tehnoloģija ir piesārņojusi visu zemes virsu."

Viss tas lasāms viņa garajā apcerējumā "Lepnība - grēku un netikumu karaliene" - "MLB Ziņotāja", š. g. februāra numurā.

Visa zināšana par kaut ko, kas ir, pastāv, eksistē. Nāk no zinātnes, kam pretstats ir neziņa, nezināšana, kuŗa visnotāj ir neizsmeļams māņticības avots. Mūsu tautas gara mantās, dzejā, rakstniecībā, drāmā, mākslā Liepiņš nekur neatradis uzslavu stulbumam un nezināšanai. Mazāk izglītoti vecāki upurēja visu, lai bērni iegūtu labāku izglītību, labākas zināšanas un ar to būtu

spējīgi iekārtot labāku, kultūrālāku dzīvi. Kur mēs tikām pirmajos divdesmit neatkarības gados, neviena no jaunradītajām nacijām nav nokļuvusi savos piecdesmit neatkarības gados.

Technika, tehnoloģija ir māka, veiksmē zinātnes teorētiskos atzinumus pārvērst praktiskos labumos un priekšmetos; tā ir mācība par materiāliem, to īpašībām un lietošanas veidiem. Vienkāršs ass nazis ir derīgs tehnisks priekšmets labas saimnieces rokās, kad viņa nogriež smaržīgu maizes rīcienu ganuzēnam, kas pārnācis no ganiem. Tas kļūst par slepkavīgu ieroci bandīta rokās.

Kā zinātne, tā tehnoloģija ir cilvēces labdares, kamēr ar tām rīkojas zinātnieki vai zinātniski izglītoti atbildīgi ļaudis; tās kļūst nāvējošas, kad ar tām atļauts rīkoties neatbildīgiem tehnokrātiem. Technokrāts ir augsti un smalki mācīts cilvēks, kas ziņā visu, kā tehnoloģija darbojas, bet viņam trūkst plašāka vēriena un atbildības sajūtas pret dabu un cilvēkiem. Parasti būdams stipras gribas cilvēks, technokrāts bieži iemanto noteicēju vārdu valsts administrācijā vai saimnieciskā uzņēmumā, un tad piesargies!

Kāda ASV izdarīta statistikas aptauja liecina, ka 95 % amerikāņu ir "zinātniski analfabēti" - "scientifically illiterate"; tāpat no 535 kongresmeņiem varbūt tikai vienam no simta ir zinātniska izglītība. Pie zinātniskas izglītības pieder zināšanas un interese par globālo sasilumu un radioaktīviem atkritumiem, skābo lietu, augsnes eroziju, tropisko mežu nodedzināšanu un eksplozīvo pasaules iedzīvotāju skaita pieaugumu. Technokrāti par šiem jautājumiem neinteresējas un bieži nekā nezina. Latvijā dzīvojošais Tautas Frontes aktīvis Dainis Īvāns savā grāmatā "Gadījuma karakalps", kas izdota Rīgā, Viedas apgādā, 1995. g., uzskatāmi parāda krievu technokrātu briesmu darbus Latvijas dabas iznīcināšanā. Viņi noslīcināja teiksmaino Staburagu, kas tagad guļ 20 metru dziļā ūdenī. Reiz laimīgos laikos vidusskolā dziedājām koņa dziesmu: "Gar Staburagu lidoja / Reiz garām saules meitiņa. / Tam aplika rociņu zeltspožo / Un karsti, karsti skūpstīja to..." Nu saules meitiņai vairs nav gar ko lidot, nav kam aplikēt zeltspožo rociņu, un paaudžu paaudzēs latvieši Staburagu redzēs tikai uz senām bildēm un dzirdēs no seniem nostāstiem.

Vēl kāds technokrātu darbības piemērs. Mans dēls Indulis 1994. g. novembrā sākumā apmeklēja Neretu, manu dzimto puši, un apskatīja bijušos Pilkalnes "Osānus", mana tēva un tagad manas mājas, pareizāk - mājas vietu, kur tā reiz stāvējusi. Biju viņam stāstījis, ka "Osānu" aņamzeme lielākajā daļā bija ļoti auglīga melnzeme, tikpat kā bez akmeņiem, uz mālaina pamata, kas uzturēja mitrumu un pasargāja no izkalšanas. Indulis bija pārsteigts, atrazdams, ka visa melnzeme pazudusi: tā, acimredzot, nošķūrēta un aizvesta uz citurieni; jādomā, uz kādu kolchozu, lai uzlabotu sociālistisko īpašumu. Tagad "Osānu" grunts lielākajā daļā ir saplaisājis māļs, kuņā ieviesušies un sazēlušies dažādi krūmi, kārkli, baltie alkšņi, šur tu pa bērzam un eglei. Paies tūkstoš gadu, līdz tur radīsies kāda augsne, kad koku saknes mālus būs sairdinājušas. Spidošs technokrātu veiklības paraugs, bet ne zinātnes un tehnoloģijas vaina.

Daiņa Īvāna grāmata satrauc prātus un liek vīstīt dūres; to der lasīt katram, kas grib ko zināt par Latvijas okupācijas pēdējiem gadiem un notikumiem, kuņā ievadīja sātana imperijas sabrukumu. Dainis Īvāns pats bijis notikumu centrā, Tautas Frontes organizētājs un pirmais vadītājs.

Ja atskatāmies cilvēces vēsturē, zinātnes un tehnoloģijas loma atsevišķā cilvēka un veselu tautu labklājības celšanā ir izšķirīga. Pirms zemkopības attīstības pirmatnējais cilvēks pārtika no tā, ko atrada laukā un mežā, šad tad nomušījot kādu dzīvnieku treknākam kumosam. Viņa caurmēra mūžs bija 20-25 gadi. Jau ļoti modernie klasiskie romieši dzīvoja 20-30 gadus. Viduslaiku miglā, kas ilga tūkstoš gadu un kad zinātnei mute bija aizbāzta un tehnoloģijai rokas un kājas sasieta, cilvēka mūža gaņums visumā palika uz vietas. Pārtikas pārpilnību ļaudis nepazīna; pie ģimenes pusdienu galda vīri pirmie nolobīja gaļu no kauliem, tos tad pasvieda sievām un bērniem apgraušanai; ja izcēlās nemieri un strīdi, kas un cik kuņam pienākas, stiprākiem bija taisnība un vājākie dabūja kāvienu. Tikai ap 1870. gadu rietumpasaules cilvēks caurmērā sadzīvoja 40 gadu. 1915. g. eiropeietis vidēji sasniedza 50 gadu, 1930. g. - 60, 1955. g. - 70, un tagad mēs jau sākam pārsniegt 80.

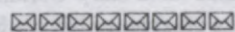
Kā nopelns tas ir? Liepiņa ieteiktās pazemības?

Tikpat zīmīgu zinātnes un tehnikas sasniegumu rāda tautas veselība. Lielbritānijas un Īrijas karaliene Anna (Anne, 1665-1714) apprecējās 1683. g. un 17 gados līdz 1700. g. 18 reizes nonāca mātes cerībās un piedzīvoja dzemdības. Tikai pieci bērni piedzima dzīvi; divi no tiem nomira tūlī pēc piedzimšanas, tikai viens izkļuva ārā no zīdaiņa autiņiem, bet arī tas nomira pusaudža gados. Tā karaliene, jebšu pūles neželodama un pārdzīvodama 18 dzemdību, tomēr palika bez pēcnācējiem, kaut gan viņai bija pieejama labākā medicīna, kāda tai laikā bija dabūjama. Bet toreiz vēl neviens nezināja, ka visur - gaisā, zemē un ūdenī - mājō neredzami ienaidnieki, kas cilvēkam var nest samaitāšanu un nāvi; neviens nezināja, ka rokas un instrumenti jāmazgā un jādezinficē, ja rīkojas ap vaļējiem ievainojumiem un brūcēm; antibiotiskie līdzekļi vēl bija tālu zem apvāršņa.

Zinātnes attīstības ceļš ir noklāts zinātniskiem likumiem, kādreiz pieņemtām un vēlāk atmestām teorijām un "patiesībām". Vēl Mārtiņa Lutera laikā Bībele bija visu zinātņu pamats. Un vēl tagad pastāv ticējumi bībeliskām patiesībām - ka zeme ir plakana, nevis apaļa kā bumba, ka kaites un slimības dziedināmas ar lūgšanām un jaunu garu izdzīšanu.

Jānis Liepiņš domā, ka klasiskā "pazīsti sevi" autors ir Svētais Augustīns, kas esot teicis "nosce te ipsum". Ja tā viņš ir teicis, tad to teicienu viņš būs patapinājis no uzraksta "gnothi seauton" uz Delfu orākula svētnīcas ieejas. Šos divus vārdus teicis kāds no septiņiem grieķu gudrajiem, atbildot uz kāda izaicinātāja jautājumu: "Kas ir visgrūtākā lieta pasaulē?" - "Gnothi seauton!" - "pazīt sevi", atbildējis gudrais. Un tas noticis kādus tūkstoš gadus pirms Sv. Augustīna. □

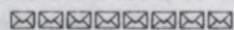
Osānu Kārlis

DUBULTA MORĀLE

Mēs visi labi zinām, ka Latvijā valda sals, trūkums un pat bads lielākai tautas daļai, kas nepieder 20 % jaunbagātņiekiem, Mafijas kalpiem vai strādājot pie ārzemju firmām. Mēs, rietumnieki, jau visus šos gaņos gadus esam palīdzējuši un palīdzam, cik vien spējam. To visu lasām arī laikrakstos. Parādās gaņi ziņojumi un norēķini, ko nosūtījušas draudzes, Daugavas Vanagi, māc. A. Celma bezpeļņas uzņēmušs "Latvieši Latvijai...", privātas personas u. t. t. Tas viss ir ļoti slavējami. Tiklīdz atskan Joachima Zigerista vārds, neskatoties uz daudzu miljonu vācu marku palīdzību trūkumcietējiem, cik cilvēku paēdinājis, apģērbis, sagādājis zāles slimajiem, atskan tikai ģirgāšanās par "banāniem", tiešām, aprobežota domāšana un jaunprātība. Vēl nesen Latvijā Amerikā parādījās gaņš raksts, pateicība Montrealas DV nodaļai, uzskaitot, cik sainīšu, zābaku pāru, putraimu kūlišu katra ģimene saņēmusi. Tas, lūk, ir labs darbs, bet ne lielšanās. Pret katru Zigerista darbu (tādu ir daudz) apzīmē par "plātīšanos". Vai tā nav dubulta grāmatvedība un dubulta morāle, ko piekopj daži cilvēki, ieskaitot dažus vietējos politiķus. Vai nebūtu pienācis laiks pateikties Zigeristam par palīdzības sniegšanu slimajiem, trūkumā un aukstumā nonākušajiem tautiešiem Latvijā, neskatoties uz daudzo miljonu palīdzību? □

A. Viksne,
St. Catherines

DZIRKSTĪM VAIRĀK GAUMES

Viens no civilizētās dzīves galveniem atribūtiem ir gaume. Tā ir kā skaistinošs faktors, kā cilvēku attiecībās, tā teātrālos uzvedumos, tā arī visā dzīvē. Uzvedumus tā padara interesantus un vērtīgus.

Esot klāt Dzirkšķu 2. marta mūzikālā uzvedumā Latviešu Centrā Toronto, no vienas puses varēja apbrīnot jauniešu grupas pūles un izdomas bagātību. Vizma Maksiņa ir ļoti talantīga režisore. No otras puses priekš nopietnāka skatītāja, šim uzvedumam bija liels gaumes trūkums: vispirms, bija jāatceras, ka dzīvojam kristīgās civilizācijas pasaulē, kur pēc Pelnu dienas (Memento Mori!) ir sācies Priekšliedņu klusais laiks, kad visās "masu mēdijās" raidījumu programmas piemērojas laika noskaņojumam. Tas īpaši neskādētu jauniem cilvēkiem īpaši atcerēties, lai neizslīdētu savā dzīves straujuma pilnīgi no slīdēm... Puskailai Vāravai un Havajas meitenēm un vēl bezgaumīgākiem stiprā dzimuma tēlotājiem atkailinoties, atkailinājās arī uzvedums no katra skaistuma, ko īstenībā uzvedums centās

3x3 VIĻAKĀ

3x3 nometne Viļakā notiks šā gada vasarā - to mēs visi gaidām. Tā daudz nozīmē Balvu novada ļaudim, kas pirmo reizi tieši saskarsies, dzirdēs šīs nometnes iedejas par latvisko ģimeņu stiprināšanu un latviskā mantojuma apgūšanu, cilvēciskajām pamatvērtībām. Mūsu novads Latvijā ir viens no nabadzīgākajiem, taču tā skarba skaistums ir tuvs mūsu sirdim, tā taču ir mūsu dzimtene.

Par Viļakas vēsturi ļoti daudz pētījusi, izzinājusi Viļakas vidusskolas skolotāja Leontina Maksimova. Lūk, kā viņa to stāsta:

"Viļakas sākumi meklējami seno latgaļu Atzeles zemē, kad tā bija Purnoves novada centrs. Vācu bruņiniekiem iebrūkot Baltijā, tika pakļauti arī latgaļi. Purnoves novads ietilpa Rīgas archiepiškapa valstī. Pēc viņa pāriešanas 1293. g. uz Viļakas ezera salas uzcēla nocietinātu klosteri - pili ar nosaukumu "Marienhauus". 16. g. s. pili vēl paplašināja un pārvērta par istu cietoksni, vērstu pret austrumiem, kur bija izveidojusies stiprā Krievijas valsts. Krievu karaspēks Livonijas kara laikā 1577. g. ieņēma Marienhauzenas pili, bet pēc šī kara tā nonāca Polijas varā, tika atjaunota un stipri nocietināta. Marienhauzena kļuva par lielas stārstijas centru. Pili galīgi sagrāva 1710. g. Ziemeļu kara laikā Pēteris I karapulki, bet poļu laiki vēl turpinājās, kamēr 1772. g. Marienhauzenu kopā ar visu Latgali pievienoja Krievijai. Tā ietilpa Vitebskas ģenerālā. Katrīna II milzīgās stārstijas zemes uzdevināja savam ģeogrāfim Jelaginam (207877 desetinās), kurš arī lika uzcelt pirmās muižas ēkas ezera dienvidu krastā. Pēc tam muižas īpašnieki vairākkārt mainījās, kamēr 1824. g. muižu nopirka Ignats Lipskis, un viņa pēcnācēji to arī pārvaldīja līdz pat 1918. gada rudenim. Tika uzcelta jauna skaista muižas pils, vēlāk jauna katoļu baznīca, kuŗu iesvētīja 1891. g., blakus tai tagadējās slimnīcas ēkas u. c. 1866. g. Viļakā bija nodibināta tautskola, kuŗā mācības notika krievu valodā, jo bija pārkrievošanas laiks. Sākoties 20. g. s., Viļaku nedaudz satricināja 1905. g. revolūcijas notikumi, bet, sākoties I pasaules karā, Viļaka kļuva par frontes aizmuguri. Šeit ieradās daudz bēgļu, kuŗu bērniem 1916. g. atvēra pat skolu, kuŗā mācības pirmoreiz notika latviešu valodā. 1918. g. februārī Viļaku okupēja vācu karaspēks. Pēc Vācijas sakāves I pasaules karā, vāciešiem un pēdējam grāfam aizbraucot, 1918. 18. novembra vakarā kāda zemnieku grupa pili nodedzināja. Pēc dažām dienām ieņāca Padomju Krievijas armija un lielinieku vara šeit pastāvēja līdz pat 1920. g. janvārim, kad Viļaku atbrīvoja Latvijas armija. Zemes reforma sadalīja lielo Marienhauzenas muižu. No 1925. g. Viļaka ietilpa jaunizveidotajā Jaunlatgales (no 1938. g. Abrenes) apriņķī. Latvijas brīvvalsts laikā Viļakā bija 1582 iedzīvotāji, darbojās 2 pamatskolas, no 1931. g. arī valsts ģimnāzija ēkā, ko uzcēla muižas pils vietā. 1938. g. uzcēla garnizona pilsētiņu 7. Siguldas kājnieku pulka bataljona vajadzībām. 1940. g. jūnijā arī Viļaku okupēja padomju karaspēks, bet jau 1941. g. jūlijā - vācu. 1944. jūlijā atgriezās Padomju armija. Viļaka kļuva par Abrenes (Viļakas) apriņķa centru un sakarā ar to 1945. g. ieguva pilsētas tiesības, bet 1959. g. Viļakas rajonu apvienoja ar Balvu rajonu, un rosme Viļakā apsīka. Ļoti aktīvi viļakieši iesaistījās atmodas kustībā 80. gadu beigās. 1993. g. Viļaka skaisti nosvinēja savu 700 gadu jubileju, tagad tā atkal ir pierobežas pilsēta".

Viļaka - Latvijas stūritis ar savu vēsturisko, cilvēcisko bagātību - gaidīs 3x3 nometniekus 1996. g., no 7. līdz 14. jūnijam. □

Līga Kozlovskā,

3x3 nometnes vadītāja Viļakā

***

II STARPTAUTISKĀ MŪZIKAS NOMETNE JAUNIEM MŪZIĶIEM "DAŽĀDU KONTINENTU LAIKMETĪGĀS MŪZIKAS MJIEDARBĪBA"

Ilgas Štauveres (1932-1995) piemiņas zīmē,
laikā no 30. jūnija līdz 7. jūlijam, Ogres Mūzikas skolā,
Ogrē, Latvijā.

Nometnes rīkošanā piedalās Latvijas Republikas Kultūras ministrija un Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku padome Kanadā.

Dalībnieku skaits ir ierobežots. Interese Latvijā ir liela, tādēļ ārzemniekiem jāpieteicās nekavējoties, bet ne vēlāk kā **līdz 1. maijam!**

Programmā meistarklases dziedātājiem, instrumentālistiem un komponistiem, kameransambļi un kamerorķestris, lekcijas un koncerti.

Mācībspēki: Balss - P. Berkolds, ASV, un L. Zobena, Anglija. Instrumentālie ansambļi - Z. Gelvāne-Leibi, I. Gūtberga, E. Maudāts, visi no ASV, J. Maļeckis, G. Sproģe un M. Villersūšs, visi no Latvijas. Kamerorķestris - N. Šnē un Rīgas kameramūziķi, visi no Latvijas. Klavieres - Arturs Ozoliņš, Kanada. Kompozīcija - D. Aperāne, ASV, P. Helavels, Anglija; no Latvijas - J. Karlsons, A. Maskats, S. Mence, P. Plakidis un P. Vasks. Vokālie ansambļi - S. Kļava, K. Putniņš, J. Vaivods un A. Veismanis, visi no Latvijas. Vokālais džezs - Dž. Lausona, ASV.

Tuvāka informācija un pieteikšanās:

ārzemju dalībniekiem pie Daces Aperānes, 11 Cat Rocks Drive, Bedford, NY 10506, USA, tālr. 914-234-3339;

Latvijas dalībniekiem pie Velgas Bomikas, Kultūras ministrijas Skolu centrā, Raiņa bulvārī 23, Rīga, LV-1050, tālr. 224418.

***

PBLA ATBALSTS ĢIMENĒM LATVIJĀ

Ka dzima projekts:

Rīkojot 3x3 nometnes dažādos Latvijas novados pēdējos 6 gados PMLA Izglītības padomes priekšsēde Dr. Līga Ruperte ir iepazīstinājis ar

daudzām ģimenēm. Latvijā ar katru gadu pieaug to cilvēku skaits, kuŗi grib ne vienu reizi vien gadā pulcēties vasaras nometnē, bet gan arī uzturēt regulārus kontaktus. Redzot tādu atsaucību un uzticēšanos, L. Ruperte izloloja ideju par plašas ģimeņu atbalsta un izglītošanas kustības nepieciešamību tēvmē. PBLA valde, uzklājusī viņas priekšlikumu, atbalstīja ideju un piešķīra līdzekļus šim projektam.

Tā pagājušā gada vasarā, līdz pat L. Rupertes aizbraukšanas dienai, Latvijā ritēja spraiga sagatavošanās projekta ieviešanai. Vienojās ar SIA "Latvijas Ģimenes Centrs" pārvaldnieci ārsti Anitu Plūmi, ka tieši viņas vadītajā iestādē varētu rast patvērumu ģimeņu atbalsta koordinācijas centrs un A. Plūmes centra speciālisti būtu piemēroti darbam ar iniciatīvas grupām pagastos un mazpilsētās.

Ģimenes atbalsta centra jaunie darbinieki Gunta Jakovela, Aina Poiša un Arnolds Cerbulis pārdomāja diskusiju tematus, studēja speciālo literatūru un konsultējās ar Latvijā iebrāukušajiem ģimenes jomas speciālistiem no citām valstīm. Gan Latvijas augstskolās, gan 3x3 nometnēs, gan seminārā, kuŗš tika rīkots Latvijas ģimeņu centrā kopā ar Latvijas psihoterapeitu asociāciju, L. Ruperte stāstīja par ģimenes lomu sabiedrībā, par pētījumiem ģimenes teorijā, par laulāto psiholoģiju un notikumu uztveres atšķirību.

1995. gada septembrī pirmās ģimeņu atbalsta grupas pagastos un koordinācijas centrs Rīgā, Kaņiera ielā 10A, sāka darbu. Pagājušā gada beigās dažādos Latvijas novados jau bija izveidojušās 11 grupas. Alsungā, Kuldīgā, Saldū, Baldonē, Brocēnos... Pēc publikācijas "Lauku Avīzē" 1996. g. 13. februārī pieteicās jauni interesenti pat no Ludzas un Krāslavas rajoniem. Nu jau rindā gaida 20 jaunas kopas, katrā no tām vidēji kopā nākušī 6 līdz 16 dalībnieki. Tas nozīmē, ka projekts Latvijā ir atzīts un novērtēts.

Ir svarīgi celt pašapziņu.

- Nu jau sākam apjaust, ka ģimenēm Latvijā ir vajadzīgas ne vien humānas drēbes un mantas. Ir vajadzīga jauna šī laika izpratne - stāsta ģimenes atbalsta konsultanti A. Poiša un A. Cerbulis. - Taču mēs nebraucām lasīt lekcijas par to, kā ir pareizi dzīvot un kā nav pareizi. Katrs pats tiesīgs spriest par savu dzīvi un to veidot. Nelaime ir tā, ka daudzviet dzimtenē cilvēkus līdz ar ekonomisko nedrošību ir pārņēmusī mazvērtības un atstumtības sajūta. Zaudēts padomju sistēmā garantētais darbs kolchozā, sarukuši ienākumi, par medicīnas un citiem pakalpojumiem nu ir dārgi jāmaksā. Brīvajā Latvijā katram pašam ir jāorganizē sava un savu bērnu dzīve, jāmeklē iespēja nopelnīt, jāmaina profesija, u. t. t. Daudzi atguvuši īpašumā zemi, taču tehnikas un naudas trūkuma dēļ nejaudā to apstrādāt. Diemžēl, šādās sarežģītās situācijās virieša roka bieži vien pastiepas nevis pēc zāģa vai cirvja, lai salabotu mājas cauro jumtu, bet gan pēc grādīgā glazītes. Tad ģimenē viss savijas neatšķētināmā mezglā. Padomju laika cilvēki uzdzināti dzīvei sistēmās un daudziem tagad ir grūti aptvert, ko darīt ar savu putna brīvību. Daudzas mātes, kuŗām vīri un tēvi bijuši dzerāji, arī savām meitām mācījušas "nolikt savas vieglās dienas" un visu mūžu padevīgi ciest un pakļauties vīra gribai. Ļoti svarīgi šodienas situācijā ir celt sievietes pašapziņu, tad arī virieši kļūs stiprāki. Ģimeņu atbalsta grupas varētu būt tā vieta, kur savas problēmas pārrunāt atklāti, kur kopīgiem spēkiem meklēt izeju. Te neviens netiek tiesāts un nosodīts, te netiek meklēts viens vainīgais. Katram pašam jāmeģina mainīt sevi, un jāsak tas ar atklātu sarunu draugu lokā. Jāmēģina lauzt latviešu dabai tik raksturīgo "Nu, kā es iešu savu bēdu otram klāstīt?!" Jo, paliekot savrup, ir daudz grūtāk tikt galā ar savām likstām.

Turklāt vai katrā Latvijas pagastā ir stipri, gaiši un labestīgi cilvēki, daiļamatnieki, skolotāji, bērnu darza audzinātājas, mājsaimnieces. Taču tikai sanākušī vienkop viņi var mainīt vietējo vidi. Arī daudz bērnu ģimeņu vecāki pulcējas, dibina biedrības, iztīrā savas problēmas, taču neredz tām atrisinājumu. Tieši tāpēc, lai pavērtu atbalsta kopām jaunas iespējas, ģimeņu konsultanti 2 reizes mēnesī brauc pie viņiem un pārrunā dažādas smalkas lietas, ko saucam par dzīvi visā tās krāsainībā. Ģimenē dzīvot jāmacās, tā ir īpaša gudrība, un tas nav viegli. Taču to macās visā pasaulē! Turklāt ir zināms, ka, jo īpaši krasu pārmaiņu laikā, arī citas tautas tāpat ir jutušās slikti, it kā pamatu zem kājām zaudējušas. Tad palīgā nācis ģimenes terapeits. Tāds laiks ir šobrīd Latvijā. Tas ir cerību un ieguvumu, zaudējumu un apjukuma, meklējumu un iespēju laiks.

- Grupas diskutējas, - stāsta G. Janovela, - mūsu nolūks ir palīdzēt pēc vecuma, profesijas un izglītības dažādiem cilvēkiem atrast domu biedrus, atklāti apspriest savas šaubas, sajūst līdzās drauga plecu. Līdz ar to dzīvot brīvāk, priecīgāk, labāk. Mainies pats, mainīsies pasaule ap tevi.

Vai ar laiku šīs vietējās grupas pārtaps klubīpos vai mūzicēs, vai kopā brauks ekskursijās, vai nedēļas nogalē atpūtsies pie kafijas tases, tas jau ir pašu ciemieņu ziņā. Svarīgi kļūt patstāvīgiem, sataustīt cieta pamatu zem kājām un "mācīties jaunas dejas soļus".

Gandarijums:

Gan ģimeņu atbalsta grupu dalībnieki pagastos un mazpilsētās, gan paši ģimenes atbalsta centra konsultanti un L. Ruperte ir gandarīti un pateicīgi visiem, kas devuši iespēju darboties šajā jomā. Patīkami arī tas, ka koordinācijas centrs atradis pajumti un A. Plūmes atbalstu, un atrodas tieši "Latvijas Ģimenes Centra" ēkā.

L. Ruperte sazinās ar daudziem pazīstamiem speciālistiem visā pasaulē, un pēc viņas ierosinājuma, ieradušies Rīgā, šie cilvēki dalās savās zināšanās ar ģimenes konsultantiem. Programmas izveidošanā un darbinieku sagatavošanā daudz palīdzēja Māra Tupese. Par topošās mātes un bērna veselību konsultējusi Marga Pipaste, uzstājies ģimenes terapeits Voldemārs Gulēns, Lija Celmiņa un citi. Februārī ar Ģimenes centra darbu iepazīnās PBLA valdes priekšsēde Vaira Paegle. Viņa apmeklēja Tunes ģimenes atbalsta grupu un bija ārkārtīgi pateicīga par šo iespēju.

Viņa redzeja, kā cilvēki Latvija grib sevi pilnveidot, noskaņot veiksmīgākai un laimīgākai dzīvei. PBLA atbalsts šajā gaišajā darbā ir liels un svarīgs. To, tiekoties ar Vairu Paegli, augstu novērtēja arī ministru prezidents Andris Šķele un lūdza projekta darbību paplašināt.

Tā kā pašreizējiem spēkiem aptvert visas pieteikušās grupas ir neiespējami, atbalsts ar ziedojumiem, caur PBLA, ir ļoti nepieciešams. Tāpat Ģimenes atbalsta koordinācijas centrs vienmēr priecāsies par atbalstu ar zināšanām - padomiem, lekcijām un semināriem. □

Zenta Briede,
Rīgā

*****

SVEŠVALODU NODAĻA/OTHER LANGUAGES
SECTION

His Excellency
the Right Honourable Romeo LeBlanc
Governor General of Canada

SPEECH ON THE OCCASION OF THE
PRESENTATION OF THE LETTERS OF CREDENCE BY
THE AMBASSADOR OF THE REPUBLIC OF LATVIA

Excellency,

It gives me great pleasure to accept your letters of credence. Your presence here as Latvia's first ambassador to Canada marks a significant moment in the development of our relations.

Four years ago, Canadians welcomed the three Baltic states back into the international community. We, who had never recognized the illegal annexation of these states, rejoice that after half a century of occupation they were once again free.

Even in those darker days, human ties between our people did not falter. Many Latvians sought refuge in Canada after the Second World War and these new Canadians remembered their homeland and refused to accept its disappearance. Latvian-Canadians, whether they arrived before, during or after the war, have contributed to the building of Canada, and to our perception of the world. Since 1991, we have been building on that solid foundation, forging links between our governments and business communities and pursuing co-operation in a variety of fields.

This co-operation will be enhanced now that Latvia has opened its first embassy in Canada. We have also established an Embassy in Latvia that our Ambassador in Stockholm visits frequently and we have been gratified by the warm welcome and co-operative spirit our representatives always encounter.

The challenges facing the countries of Central and Eastern Europe are many and daunting. The consequences of the economic, environmental and social policies of the Soviet Union cannot be erased overnight. Your activist approach to reform and privatization has paid off in terms of a stable currency and low inflation. There are still obstacles to overcome, but Latvia's record of reform encourages the international community to offer support.

Since 1991, Canada has committed \$ 7.5 million in technical co-operation, devoted to critical sectors such as good governance and private sector development. The development of trade ties between our two countries has been steadily increasing and our agreements on double taxation and foreign investment protection will create a strong framework for our trade relations.

History has bequeathed Latvia a large, non-Latvian speaking population and the challenge of ensuring the human rights of every resident of your country. We have been encouraged by Latvia's willingness to consult international experts when drafting legislation linked to human rights, and to welcome international observers. Goodwill between communities cannot be legislated but a strong and fair legal foundation and proper means of redress can build faith in the system and lessen tension.

I welcome you, Excellency, to Canada and hope your time here as Ambassador will be worthwhile and enjoyable. □

Rideau Hall,
Wednesday, January 24, 1996

*****

Dr. Georgs Andrejevs,
Ambassador of Latvia

SPEECH OF ACCREDITATION

Your Excellency,

As the first Latvian ambassador in the history of diplomatic relations between our countries, I have the honour to present my Letters of Credence, signed by the President on behalf of the Government of Latvia.

This ceremony symbolizes the most friendly relations our two countries enjoy as well as the mutual desire for our relationship to continue to grow and truly flourish.

The people of Latvia have always known Canada as a country where the democratic traditions are honoured. They have always known your country as one of the most respected and responsible members on the international stage, providing a high standard of living. As a sensitive member of the world community, Canada has always recognized the true value of friendship and cooperation.

During the long years of Latvia's occupation our nation always felt your support. Canada never recognized the incorporation and absorption of Latvia into the Soviet Union.

Canada was committed to assist the Latvian nation on its long and uneasy way to survive and to regain independence, by providing to over 25 thousand Canadians of Latvian origin a safe and secure land after the II World War.

During those 50 years Your country allowed Canadian-Latvians to become our voice, as well as, supported them in their efforts!

The people of Canada not only followed with sympathy our struggle for freedom and independence, but, Your Excellency, the Government of Canada took a bold and unprecedented stand.

After the tragic killings of innocent people in Riga and Vilnius in January 1991, Canadian parliamentarians rendered their strong support to the re-establishment of the Baltic States independence and demonstrated to everybody that the principles of justice and morality have not lost their value in international relations.

Your Excellency, we shall never forget it and we recall it with gratitude.

Canadian people are leading peaceful and politically conscious lives. No wars have taken place on the State's territory for over one hundred fifty years. At the same time, Canada has always taken an active role in securing the World, by strengthening the United Nations and the North Atlantic Treaty Organization.

Latvia welcomes joyfully the growing partnership with Canada in the construction of the new security architecture with Canada in the construction of the new security architecture on both sides of the Atlantic.

Your Excellency,

I would like to touch very briefly upon the most significant inputs Canada has made in strengthening Latvia's independence and security.

Canada, as the first from the G-7 countries recognized the independence of Latvia in August of 1991.

Canada provided assistance with the processes for Latvia to join the United Nations and NATO's *Partnership for Peace* program, as well as provided expertise for the adoption of the Citizenship Law.

(Continued on page 21)

/ Continued from page 19 /
/ Turpinājums no 19 lappuses /

Your country assisted Latvia in engaging in a serious dialogue with the Russian Federation on the issue of troop withdrawal and many other matters.

Our partnership is multi-dimensional.

Its economic dimension has become increasingly important over the years. It is hard to overestimate the importance of signing the *Treaties on Investment Protection and Avoidance of Double Taxation* between our two States.

Canada's Technical Assistance program continues its active contribution to the further development of Latvia.

Your Excellency, in closing, please, allow me to inform you on my priorities and the tasks that lie ahead.

They are:

To promote the further development of our relationship as an instrument of mutual benefit;

To represent Latvia as a keen partner in the further development of the security dialogue with Canada;

To foster commercial relations and promote Canadian investment in Latvia;

To expand on the human and cultural dimension of our relationship.

We must work together to take full advantage of the promise offered for expanded bilateral cooperation, which I believe, has only yet begun to show its potential as we look forward to the next century.

Your Excellency, it is in this spirit of mutual understanding, cooperation and respect, that these Letters of Credence are presented to you today. □

*****

LATVIEŠU NACIONĀLĀ APVIENĪBA KANADĀ

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā 16. padomes 4. sesija notiks šā gada **27. un 28. aprīlī** (piektdien, **26. aprīlī**, plkst. 19:00, turpat, atklās gadskārtējo LNAK Kultūras nozares un Kanadas latviešu centra Toronto Mākslas komitejas kopīgi rīkoto gleznu skati, kas notiks visu sesijas laiku. Atklāšana plkst. 19:00.), Kanadas latviešu centrā, 4 Credit Union Drive, Toronto. Sesijas sākums sestdien un svētdien, plkst. 09:30.

LNAK dalībnieki ir Kanadā dzīvojošie latvieši (statūtu 4.1 punkts), kā arī padomes sesijas ir atklātas (statūtu 8.1 punkts). Šādā sakarībā LNAK padome, kas sastādās no ievēlētiem un nozīmētiem delegātiem, šajās divās sesijas dienās apskatīs iepriekšējā darbības gadā padarīto un nospraudīs mērķus turpmākajam darbam Kanadas latviešu sabiedrībā un tās sadarbībai ar Latviju.

No Latvijas valdības un Saeimas sesijā piedalīsies ministru prezidenta biedrs un izglītības ministrs Māris Grinblats un frakcijas Latvijas Ceļš nacionālā spārna vadītājs Jānis Lagzdīņš. Sadarbībā ar Latviju debates ievadīs Latvijas republikas vēstnieks Kanadā Dr. Georgs Andrējevs. PBLA priekšsēde Vaira Paegle atreferēs darbību PBLA ietvaros un LNAK valdes priekšsēdis Tāivaldis Kronbergs apskatīs mūsu darbību Kanadas apjomā.

Sakarā ar Latvijas neatkarības atgūšanu LNAK darbības lauks ir stipri paplašinājies un tālab arī LNAK būtība latviešu sabiedrības kopībai Kanadā ir nepieciešama. Lai tiešām šis nozīmīgais darbs mums pēc iespējas labi veiktos, mēs lūdzam visas latviešu sabiedrības atbalstu šim brīvprātīgam un pašizlīdzīgam darbam Latvijas valsts un latviešu tautas labā.

Ikviena no mums var daudz palīdzēt, ziedojot savas spējas, darbu un līdzekļus tautas kopības uzturēšanā un brīvas Latvijas celšanā. Mūsu valsts un tautas labākā nākotne tiks celta tikai no cilvēkiem, kam rūpēs valsts labklājība vairāk par viņa personīgo labklājību. Mūsu draugi varēs mums palīdzēt, bet valsts un tautas celšanas darbs būs jādara mums pašiem.

Tagad, kad atkal mēs varam paši veidot Latvijas nākotni, mēs nedrīkstam iegrimt pesimismā, neauglīgā kritikā un bezcerībā, bet mums ir jāraugas ar gaišu skatu nākotnē, izceļot vairāk pozitīvos nekā negatīvos notikumus Latvijā.

Kaut arī panākumi Latvijā šajā isajā laikā sprīdi mūs ne vienmēr apmierina, tomēr atcerēsimies, ka demokrātiskā valsts iekārtā lietas virzas lēnāk uz priekšu nekā diktatūrā, tālab būsim iecietīgi un mēģināsim palīdzēt visiem pozitīva darba darītājiem, kas to dara ar Dieva svētību Latvijas labā.

LNAK 16. padomes 4. sesijas delegāti lūdz un sagaida no visiem latviešiem Kanadā morālu un materiālu atbalstu mūsu kopējam darbam latviešu sabiedrības uzturēšanai Kanadā un Latvijas celšanā. □

Aleksandrs Budrēvics,
LNAK padomes priekšsēdis
Jānis Briedis,
LNAK padomes sekretārs

*****

Palīgā Latvijai!

Baltijas ceļa
saviļņojums 1989.
gada rudenī ievadīja
Latvijas republikas
atjaunošanu ar 4.
maija deklarāciju

nākamajā pavasarī. Sauciens pēc palīdzības atbalsojās dažus mēnešus vēlāk Toronto "Baltic Way" akcijā, kad latvieši kopā ar saviem kanādiešu draugiem savāca turpat \$200,000. Drīz pēc tam nodibinātais "Latvia Relief and Development Fund" (LRDF) šogad atskatās uz 5 gadu darbību kopš inkorporēšanās pie Kanādas valdības kā bezpeļņas organizācija. Kopsummā, tautiešu un viņu draugu atsaucība caur šo fondu šajos piecos gados pārsniedz \$500,000 dolāru!

Fonda mērķis un uzdevums ir kalpot Latvijas atjaunošanai caur humānās palīdzības sagādāšanu, veco un fiziski apgrūtināto ļaužu pabalstu, jauniešu izglītību, kā arī sadarbību ar citām labdarības un aprūpes organizācijām. No tādām organizācijām plašāk pazīstamas ir «Latviešiem Latvijā latvieši Kanādā», "Project Phoenix" medicīnisko zāļu sagādei un "Dental Project".

LRDF nozīme šim darbam izceļas ar to, ka tas ir pilnvarots no Kanādas valdības izsniegt nodokļu atlaides kvītes par ziedojumiem darbībai ārpus Kanādas robežām. Šinī attiecībā LRDF ir ar līgumu iesaistīta jaunākajā pasākumā – vides atindēšanas projektā – kopā ar Kanādas ārlietu ministriju (External Affairs) un vides departamentu (Environment Canada).

Fondam ir plašas iespējas pildīt tik ļoti nepieciešamo darbu, bet tas atkarīgs no Jūsu atsaucības. Par darbības paplašināšanas plāniem 1996. gadā Jūs tuvāk iepazīstināsim turpmākos izdevumos. Ziedojumi un veltes šim darbam, kā arī jautājumi adresējami LRDF kasierei, Kornēlijai Zariņai, 53 Haliburton Ave., Islington, ON, M9B 4Y5 (416) 234 3852

LATVIA RELIEF AND DEVELOPMENT FUND,
CHARITABLE REGISTRATION NO. 0884 064-09

Fonda darbības sekmēšanai arvien tiek gaidīti
līdzstrādnieki. Tuvāka informācija un pieteikšanās
pie LRDF biedrziņa Roberta Klaišes, 345 Cloverdale
Ave., Dorval, QC, H9S 3J6, tel. (514) 422 0562.

NĀKOTNE NEGAIDA!

Iestāties Nakotnes Fondā jo šodiena veido nākotni.

LNAK saredz nākotnes vajadzības un tic, ka latvieši Kanadā pastāvēs vēl ilgus gadus. Mums būs jāaudzina jaunās paaudzes un jāaprūpē sirmgalvji. Lai nodrošinātu to ir izveidots Nākotnes Fonds, kurā ieiet mūža biedru iemaksas. Ikgadu tiek izlietoti tikai augļi atstājot pamatkapitālu neaizskārtu.

Nākotnes Fondā var iestāties ar \$250.00 vai \$500.00 iemaksu (un kļūt par LNAK mūža biedru) vai ar \$1000.00 iemaksu lai kļūtu par LNAK Zelta mūža biedru.

Nākotnes fonds pasargās nākamās paaudzes no asimilācijas draudiem. Nākotnes Fonds palīdzēs tām veidot latvisku vidi Kanadā lai stāvētu sardzē par latviešu un Latvijas tiesībām.

Nākotne negaida. Iestāties šodien.

Latviešu Nacionāla Apvienība Kanada
4 Credit Union Drive,
Toronto, Ont. M2N 4A8

Alberts Upeslācis
Biedrzinis

LNAK 16. padomes 4. sesijas laikā, kas notiks 27. un 28. aprīlī, Latviešu kultūras centrā Toronto, 4 Credit Union Drive, notiks

gadskārtējā

LNAK Kultūras nozares un Centra Mākslas komitejas kopīgi rīkotā

MĀKSLAS DARBU SKATE.

Atklāšana plkst. 19:00.

Skatē piedalās:

Reinis Briedis ar darbiem stiklā,
Māris Rutulis ar gleznām un
Linda Sutare ar konceptuālās mākslas darbiem.

Ieeja: brīva.

Apmeklēt lūdz

Rīkotāji.

AIZSAULES CEĻOS

ALĪDA KRAULIS, dz. Fridenberga

Alīda Kraulis, dz. Fridenberga, piedzima 1900. gada 21. maijā, Rīgā, bet mira 1996. gada 11. februārī, Pt. Claire Bayview slimnīcā, Kvebekā.

Jau agrā bērnībā Alīdai jāstrādā un jāpiedalās ģimenes uzturēšanā. Iepazīstas un apprecas ar drēbnieku meistarū Vili Krauli. Cītīgi strādājot iekrāj līdzekļus un nopērk māju Torņkalnā, skaistā Māras diķa malā. Audzināja un skoloja 2 atvasītes - Ritu un Alvi. Kaŗš laimīgo dzīvi pārtrauca. Ģimene devās bēgļu gaitās uz Vāciju. No Eslingenas bēgļu nometnes, kā vieni no pirmajiem, drēbnieku akcijā, 1948. gadā izceļoja uz Montrealu, Kanadā. Šeit Alīda pelnījās šūšanas darbnīcā, enerģiski piedalījās jaunieceļotāju sabiedriskās un garīgās dzīves organizēšanā, sevišķu vērību piegriežot Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes nodibināšanai un draudzes dāmu komitejas izveidošanai. Uzņemas dāmu komitejas priekšnieces pienākumus. Atbals-ta katru latviešu pasākumu.

1977. gadā Alīda zaudē laulāto draugu. Ar gadiem veselība pasliktinās. No dēla pārceļas dzīvot pie meitas. Pēdējos gadus jāpavada Bayview slimnīcā. Šai laikā parādās meitas lielā mīlestība mātei. Viņa nenogurusi gadiem diendienā apmeklē un baŗo slimo māti.

Es Alīdu pēdējo reizi apciemoju viņas 95. dzimšanas dienā. Bija pulcējušies bērni, mazbērni un maz-mazbērni. Sirmā jubilāre visus sveica ar smaidu, sevišķu uzmanību veltījot maz-mazbērniem. Pēc lielā jubilejas kļiņģeŗa un glāzes vina viņa piedalās dziedāšanā un skaisti skanošā balsi atkārtoti dzied - "...un tās sirsniņas, ko viņa mīlo..."

Visas "sirsniņas", kuŗas Alīdu mīlēja 1996. g. 13. februārī pulcējās Armstronga bēŗu namā, Pt. Klērā, lai teiktu ardievas draudzes līdzdibinātājai un vecākai draudzes loceklei aizejot mūŗībā.

Draudzes mācītāja Rasma Caune aizgājējai veltīja sirsniņus atvadu un pateicības vārdus par darbošanos draudzē, un līdzjūtīgi mierināja piederīgos.

Par aizgājēju sēro meita un dēls, mazbērni un maz-mazbērni, krustdēls Andris, radi un draugi.

Dusi saldi!

Miervaldis Peize

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļa draudzene
Anna

ANNA SUŠKO, dzim. Kunecs

Dzimusi 1916. g. 16. novembrī, Kalugā, Krievijā
Mirusi 1996. gada 1. martā, Kornvolā, Ontario

Dzījās skumjās piemin

Miķelsonu, Valdmaŗu, Mateus,
Johansonu un Demandt ģimenes.

Kad prāts man nāves ēnā
Vairs ceļa nesaredz,
Tad raudzišos uz augšu,
Kur Dievs man gaismu dedz.

MONTREALAS LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBA

PIEDĀVĀ Jums sekojošus pakalpojumus:

NOGULDĪJUMI:

Tekošā kontā zem \$ 2,000	3.00 % gadā
no \$ 2,000 - \$ 4,999	4.00 % gadā
virs \$ 5,000	5.00 % gadā

AIZDEVUMI:

Hipotekas uz 1 g., vaļējas	7.25 % gadā
Hipotekas uz 1 g. slēgtas	6.00 % gadā
Hipotekas uz 2 g. slēgtas	6.25 % gadā
Automobiļu iegādei	8.00 % gadā

PERSONĀLIE AIZDEVUMI

ar noteiktu termiņu un atmaksas veidu

9.00 % gadā

Salīdziniet šīs zemās aizdevumu likmes!

Ievēribai:

Kreditsabiedrības pilnsapulce notiks š. g. 5. maijā, plkst. 15:30, Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā.

Darba kārtība:

1995. g. pilnsapulces protokola pieņemšana.
- Valdes ziņojumi.
- Bilances un finanŗu pārskats.
- Aizdevumu komisijas pārskats.
- Revīzijas komisijas ziņojums.
- Vēlēšanas.
- Daŗādi jautājumi un ierosinājumi.
- Pārrunas un siltas vakariņas.

BIROJS atvērts:

katru otrdienu no plkst. 17:00 O 20:00;
katru pension'aru saietu ceturtdienu
no plkst. 11:00 - 13:00.

BIROJA tālrunis - 514-634-4082

Steidzamos gadījumos zvaniet A. Caunem - 484-0272!

HŪNU TĒVAM MONTREALĀ 100 GADI

Pelēkā februāra pievakarē Hūnu ģimene pulcējās Hūna tēva mazdēla Ģinta mājās, lai suminātu savu cilts tēvu **J a n i H ū n u** 100 gadu jubilejā (dzimis 1896. gada 31. janvārī). Jubilārs pats, kā vienmēr vēl stalts, ieradās no aprūpes nama. Fiziskajiem spēkiem zūdot, Hūnu tēvs beidzamos pāris gadus pavadīja Montreālas austrumu daļas aprūpes namā, kur viņam, pēc paša domām, ir labi.

Tomēr, savā lielajā jubilejā Hūnu tēvs bija laimīgs būt mājās. Viņu iepriecināja ģimenes kopība un it sevišķi mazmazdēlu dzīvais un skaļais četrpuišu bariņš; kad viņa klēpi ielika pašu mazāko, pašu jaunāko 18 dienu veco brēkuli, viņa rokas neatrāvas, viņš nebijās. Ar lielu gandarījumu sirmā tēvs saņēma un auklēja savu maziņo mazmazdēliņu. Viņš bija laimīgs - te bija ģimene, te bija nākotne!

Jubilārs pats uzaudzis 6 brāļu ģimenē. Viņš ir zemnieka dēls, dzimis 1896. gada 31. janvārī, Asītes pagasta Spingu mājās.

Meitas no dzimtenes sveica savu tēvu, 100 gadu sliekšni pārkāpjot, ar dziesmas vārdiem: "Roze vēlā vai ilgi vēl tevīm dārzā ziedēt lemts" - pirms vairāk kā 50 gadiem tēvs esot šo dziesmu dziedājis Pļaujas svētkos kā "solo" baptistu Austrumu draudzes baznīcā.

Kopā ar apsveikuma kartiņām no radiem un draugiem Latvijā, Anglijā un Kanadā galdu pušķoja kviešu vārpu buntīte. Šī vārpu buntīte simbolizēja Hūna tēva dzīves gājumu.

Jaunības gados Hūns sēja kviešu graudus savas dzimtas mājas tīrumos; viņam bija kviešu lauki, kas viņoja vējā, un druvas, kuņģis lika briestošas vārpas. Ar lielu rūpību Hūns vāca savu ražu, lai māte ceptu saimei gardu maizi. Ģimenē auga 5 bērni - 3 meitas un 2 dēli.

Hūns ne tikai sēja graudus savos tīrumos, tas arī daudz strādāja sabiedriskajā laukā un pildīja savus garīgos apcirķņus. Būdams reliģiozs un apdāvināts mūzikā, viņš bija neatvietojamais darbinieks vietējā baptistu draudzē. Savā pagastā viņš bija pazīstams kā krietns un progresīvs cilvēks. Hūna mājās valdīja satīcība, pārticība un labklājība. Tie bija Hūna ģimenes darba augļi.

Kad Hūna dēli sāka iet tēva pēdās, uznāca karš. Kara briesmas izšķīra Hūna ģimeni, nopostīja mājas un izdzina pašu saimnieku no dzimtas zemes. Svešumā tēvs ar dēliem laimīgi satikās, kamēr meitas palika mājās un māte dabūja izbirst Sibīrijas dubļus.

Trimdas sākuma gados Hūns ziedoja sevi un savas mūzikālās spējas latviešu trimdas dzīvei. Deva spēku un mierinājumu sev un citiem - izciest un izdzīvot! Nonācis Kanadā zemnieks pusmūža gados pelnīja maizi fabrikas darbos. Bargais liktenis tomēr nesalauza Hūnu. Līdz sirmam vecumam, tāpat kā jaunībā, tikai klusāk un lēnāk, viņš sēja un vāca savu graudu ražu un neskopojās dalīties ar citiem.

Vēl šodien, kad fiziskais spēks ir zudis un garīgais no dzīves nastas pa daļai noņests, viņam vēl ir palikusi doma - dot.

Ģimenes dziļākā vēlēšanās šinī dienā bija, lai Hūnu tēvam vēl saules rietā labi klātos un lai viņa mazmazdēli, katrs savu dzīves ceļu ejot, neaizmirstu, ka viņu senči ar darbu, gan fizisku, gan garīgu, ir likuši graudu pie grauda. Tie sējuši tikai labu sēklu svešas zemes tīrumos ar vēlēšanos, nevis ņemt, bet dot - dot ģimenei, dot tuvākam, dot gaišāku dzīvi pasaulei. □

Ausma Hūns

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

JĀŅA STEPRĀNA PANĀKUMI

Nevaram teikt, ka Jāņa Steprāna vārds montrealiešiem būtu svešs - viņš ar savu saksafona spēli ne vienu reizi vien iepriecinājis latviešus, bet jo vairāk kanadiešus, amerikāņus un eiropeiešus. Kādā savā š. g. februāra numurā pārskatu par viņa panākumiem deva Montreālas lielais angļu rita laikraksts "The Gazette".

Laikā, kad viņa tēvs Imants, kas mums arī labi pazīstams, savu sirdi atdevis tālākai izglītbai, filozofijai un apcerējumiem par politiku, reliģiju un referātu sagatavošanai un lasīšanai (Tie nesen sakopoti grāmatā "Tautība un ticība", kas domāta nopietnas dabas lasītājiem), tikmēr dēls Jānis nācis pie pārliecības, ka dzīvē ir arī kas cits - jautrāks un priecīgāks. Tā februāri iznākusi saksafonista un komponista Jāņa Steprāna CD plate, kuņģa iespēlētas arī viņa paša kompozīcijas. Tajā atrodam arī citu komponistu darbus. Tos atskaņo 4 mūziķi džesa kvarteta veidā. Piedalās Geoff Lapp, piānists, Daniels Lesards, basists, Andre Vaits (White), bundzinieks, un, protams, pats Steprāns.

Saksafonists Steprāns piedalījies vairākos valsts svētku sariņojumos, Jaunatnes dziesmu svētkos Montreālā un citur, bijis lektors latviešu mūzikas nometnēs Orfordā. Pirms pāris gadiem pārstāvēja kanadiešu džesistus starptautiskajā koncertā Somijā, no kurienes atceļā viņš spēlēja arī Rīgā un tikās ar Latvijas džesa mūziķiem.

Jānis Steprāns savu Mūzikālo izglītību vispirms ieguvis Montreālas MekGila konservatorijā, MB grādu iegūst Bostonā. Vairākus gadus dziedāja Montreālas latviešu viru kori "Junda".

Gazette veltī jaunajam mūziķim ļoti atsaucīgus vārdus, raksturojot viņu kā sava ceļa gājēju, kas tomēr turoties džesistu standarta robežās. Uzsvē viņa oriģinālītāti un tiro skaņu. Cildina kā labi trenētu un izjustu mūziķi.

Viena no viņa paša pazīstamākām kompozīcijām ir "Viens un trīs plus deviņi". Varbūt ka mēs kādreiz to dzirdēsim viņa koncertā mūsu pašu latviešu centrā.

Jāņa Steprāna pirmā CD plate (vai disks) vēl dabūjama pie viņa paša par \$ 15.-, zvanot pa tālruni 514-639-6263, vai rakstot - 43-50th Avenue, Lachine, Quebec, H8T 2T4.

Otrā skaņu CD plate dabūjama visos mūzikas veikalos.

Liekas, ka Tu Jāni esi izvēlējis pareizo dzīves ceļu, jo bieži mūzikā var izteikt daudz vairāk kā vārdos. Lai par filozofiju un politiku galvu lauž Tavš tēvs Imants, vēl arvien meklēdams atbildes, vārstot Konkordijas Universitātes smagās durvis. □

Skrastiņu Indulis

*****

MONTREALAS LATV. EV.-LUT. TRĪSVIENĪBAS DRAUDZE

MĀC. RASMA CAUNE IEVESTA AMATĀ

17. februāra vakara stundās, Rosedale-St. Marys anglikāņu baznīcā, amatā ieveda Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes jauno mācītāju **Rasmu Cauni**. Svinīgajā dievkalpojumā amatā ievešanas ceremoniju vadīja Latvijas Ev.-lut. Baznīcas Ārzemēs archibīskāps Elmārs Ernsts Rozītis un Kanadas Ev.-lut. Baznīcas Austrumsinodes (Eastern Synod of the Evangelical Lutheran Church in Canada) bīskāps Dr. W. D. Huras, asistējot LELBA Kanadas apgabala prāvestam F. T. Kristbergam. Oficiālo paziņojumu par māc. R. Caunes ievēšanu paziņoja draudzes priekšnieks Andris Spura. Vairākas garīgas dziesmas dziedāja koris diriģenta Andra Gūtmaņa vadībā. Sprediķoja bīskāps Huras, Ērģeles pavadīja draudzes ērģelnieks Br. Thicke. Dievkalpojums notika 3 valodās - latviešu, angļu un franču. Tajā Bībeles pantus lasīja Dags Demandt un Kristine Ortmane-Thompson. Māc. R. Caune bija sastādījusi gaumīgu 20. lpp biezu dievkalpojuma norises brošūru, kas jāva katram izsekot paredzētai kārtībai visos sīkumos.

Dievkalpojumā vēl piedalījās 10 Austrumsinodes Montrealas apgabala draudžu mācītāji un ap 150 dievlūdēju. Pēc tā lielākā daļa apmeklētāju pulcējās baznīcas sarīkojumu zālē uz kopēju azaidu, ko bija klājušas draudzes dāmu komitejas dāmas. Apsveikumus nodeva draudzes priekšnieks A. Spura, Montrealas latviešu katoļu draudzes pārstāvis Alberts Caune un Montrealas latviešu pensionāru apvienības valdes priekšsēdis Volde-mārs Paegle. Uz svinīgo notikumu bija ieradusies māc. R. Caunes tuvākie ģimenes locekļi, kuriem bija ierādītas goda vietas pie viesu galda.

Sarīkojuma telpa valdīja draudzīga gaisotne, kas ieveda māc. R. Cauni jau agrāk pasākto pienākumu pildīšanā ar gaišu ieskaņu. Vēlēsim viņai sekmīgas darba gaitas mūsu draudzē! □

(M. Š.)

*****

DRAUDZES PILNSAPULCE

Ev.-lut. Trīsvienības draudzes pilnsapulce notika svētdien, 11. februārī, igauņu Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālā. Tajā piedalījās 36 dalībnieki un to vadīja draudzes priekšnieks A. Spura. Pierakstīja draudzes sekretārs J. Birze. Tās gaita bija lēna un tajā bija jārisina dažādi neparedzēti jautājumi.

Jau pašā sākumā bija iebildumi pret iepriekšējās sapulces protokolu. To iztirzāšana prasīja laiku un izlabošana - vairākas balsošanas. Rezultātā dažkārt iesla prāti. Lieku reizi pierādījās, ka protokolu pieņemšana pēc gada nav praktiska. Turklāt, ja tiek apstrīdētas iepriekšējās balsošanas, iznāk gandrīz tā, ka daudz kas aizvadītā gadā it kā nebūtu bijis darīts pareizi. Lai to novērstu šoreiz balsoja par visu un lūdza protokolistu visu to reģistrēt.

Sapulce uzklauzīja draudzes priekšnieka A. Spuras, māc. R. Caunes, kasieņa R. Kalniņa un Revīzijas komisijas ziņojumus. Tie atkal, savkārt, radīja plašākas pārrunas.

1995. g. draudzē notikuši 23 dievkalpojumi ar 966 dievlūdējiem un 2 kapu svētki - Montrealā un Avokā. Budžeta summas izpildījušās sekmīgi. Kopā paredzēto \$ 51,650.- vietā iepemts \$ 46,477.27, bet izdots \$ 44,791.52, dodot \$ 1,685.75 atlikumu. Tomēr draudzes kasē radies iztrūkums, jo Draudzes nama kapitālremonts prasījis \$ 41,073.31, krietni vairāk par paredzētiem \$ 32,500.-. Turklāt draudzes locekļu atsaucebe ziedot šim mērķim \$ 100.- no iesvētītā draudzes locekļa nav devusi cerētās summas. Daudzi nav devuši nekā. Vispārējie ziedojumi draudzei arī samazinājušies, neskatoties uz to, ka bija skaidrs, ka jaunas mācītājas iesaistīšana draudzē prasis daudz vairāk līdzekļu kā līdz šim. Kasieris uzrādīja, ka uz 1995. g. 31. decembri draudzes kasē ir \$ 78,547.72 rīcības kapitāls. Līdzekļu jautājums izraisīja plašas pārrunas. Kā jau tas šodienas sabiedrībā dzirdēts daudz, valdīja divi uzskati - a) jāsamazina izdevumi

un jādarbojas budžeta ietvaros un b) jādara tas, kas vajadzīgs, lai draudzi uzturētu un veidotu garīgi možu, meklējot un atrodot citus veidus, kā iegūt nepieciešamos līdzekļus ārpus paredzētājam budžeta summām. Tā 1995. gadā ārpus budžeta summām saņemti vēl \$ 49,648.70 dažādos fondos, no kuriem noguldīti \$ 30,771.59, bet pārējie dolāri izmaksāti vai izdoti, kā to ziedotāji noteikuši. Šī summa rāda, ka tā ir lielāka kā budžeta ienākumi. Draudzes kopējais ienākums izrādās itin prāvs - \$ 96,125.99! Šķiet, ka nevarētu sūdzēties par draudzes locekļu kopējo devumu. Tikai to sadale nodarbina vairākuma prātus.

Revīzijas komisijai bija vairāki iebildumi pie grāmatvedības. Tā bija atzīmējusi arī to, ka iztrūkstot dažī izdevumu dokumenti sakarā ar draudzes nama remontu. Tos sapulce uzdeva valdei ņemt vērā.

Aprīšu gaitā atklājās, ka domstarpības rada fakts, ka draudzes darbiniekiem pietrūkst laika visas nepieciešamās lietas paveikt līdz galam. Vienmēr kaut kur jūtama sasteigta rīcība vai kaut kas atkal atlikts uz vēlāku laiku. Kā to labot, nevienam sevišķu ieteikumu nebija. Vienīgā norāde - taupiet naudu! Ja tās nav attiecīgā budžeta kontā, nedarīet tajā nekā. Bet ... 2/3 no draudzes budžeta, ko sabalansēja uz \$ 62,300.- ienākumos un izdevumos, saistīti ar mācītājas algošanu! Dievkalpojumu noturēšana izmaksā 10% un Tērvetes uzturēšana - 13%. Pārējiem izdevumiem pāri paliek tikai 10%.

Draudzes nodeva 1996. gadā, ieskaitot maksājumus sindēm, latviešu un kanadiešu, ir \$ 93.- gadā. Lai budžets īstenotos un draudzes darbība būtu tāda, kāda nepieciešama aktīvai draudzei, visiem tā ir jākārtoti un jāsāk kārtot jau gada sākumā, blakus jāatvēl gandrīz tikpat liels ziedojums. Daļa draudzes locekļu to samaksā tikai gada beigās vai labākā gadījumā decembrī, bet draudzes uzturēšana prasa līdzekļus ik mēnesi, sākot ar gada sākumu! Tāda nu ir situācija. Kā tā atrisināties, tas nu ir visu rokās.

Ar aklamāciju valdē ievēlēja visus pārvēlamos locekļus - Miervaldi Peizi, Jāni Birzi un Gunāru Jākobsonu, bet no jauna Andreju Vitoli; revīzijas komisijā visus līdzšinējos - Jāni Luksīti, J. Ezerosi un Imantu Steprānu.

Jācer, ka pēc tik pamatīgām pārrunām draudzes darbs ieies noteiktākās slīdēs un būs par apmierinājumu visiem - mācītājai, valdei, darbiniekiem un draudzes locekļiem. Nav šaubu, ka ar mācītājas R. Caunes darbību draudzē redzams ievērojams kāpinājums. Atbalstīsim viņu un līdz ar to mūsu draudzes sekmīgu pastāvēšanu nākotnē! Vajadzību ir daudz un tās, šķiet, nekļūs mazākas, drīzāk pieaugs. Nelaimīgā kārtā, draudzes iesvētīto locekļu skaits nemitīgi sarūk, daudziem aizejot mūžībā un citiem aizceļojot uz citām pilsētām Kanadā. □

M. Štaubers

*****

DRAUDZEI JAUNA DĀMU KOMITEJAS PRIEKŠNIECE

Draudzes dāmas savā darba sēdē, kas notika 17. martā, igauņu baznīcas sarīkojumu telpās, par savu priekšnieci izraudzījušas **Katrinu Krauli**. Tas ir vērā ņemams notikums, jo kopš Intas Hūns atteikšanās no šī amata pirms vairākiem gadiem, šis tik ļoti svarīgais amats postenis bija tukšs. Vēlam K. Kraulei sekmīgu darbošanos atbildīgajā amatā! Bez tam vēl dāmas pārrunāja gaidāmo draudzes sarīkojumu izkārtotumu, kā Lieldienu rīta brokastis un dažādās sadraudzības stundas pēc dievkalpojumiem. □

Draudzes locekļi var piedalīties draudzes valdes sēdēs, jo tās ir atklātas. Tās notiek draudzes namā, 3438 Rosedale avenijā. Nākamās paredzētas 25. aprīlī un 23. maijā. □

PATEICĪBA

Slimnīcā un pēc operācijas atveseļošanās centrā mani apmeklēja māc. Rasma Caune, DV Montrealas nodaļas valdes priekšsēdis Bruno Innus un valdes locekļi. Par to paldies! Pateicība pienākas DV Kanadas vanažu priekšniecei par labiem vēlējumiem (kartīņa). Paldies V. Paegles kungam ar kundzi, kas nodeva pensionāru apvienības kartīņu ar daudziem parakstiem, kas man vēlēja ātru izveseļošanos un būt atkal uz abām kājām.

Pateicībā,

Ērika

MONTREALAS LATVIEŠU PENSIONĀRU APVIENĪBAS**23 GADU PASTĀVĒŠANAS
ATCERES SVĒTKI**

svētdien, 21. aprīlī, plkst. 15:00,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā.

Piedalās: Montrealas latviešu jauktais koris
"Atbalss" un koristi no Otavas.

SILTĀ BUFETE

Piedališanās maksa: \$ 12.00 no personas.

Vēlama iepriekš pieteikšanās līdz 14. aprīlim pie

I. Steprāns, tel. 769-8421

S. Zariņš, tel. 483-0703

V. Paegle, tel. 453-2699

Visi laipni aicināti!

Rīkotāji.

DV TEĀTRIS KANADĀ**MONTREALĀ**

sestdien, 27. aprīlī, plkst. 16:00,
Latviešu centrā, 3955 Provost ielā

Izrādīs divus viencēlienus:

1. A. Gurneja "Mīlestības vēstules"
ar Viju Vari un Juri Freiju.

2. N. Andersona "Mīlestības vēstules"
ar Skaidriti Pūpēdi un Gunāru Vērenieku.

Pirmā luga ar panākumiem izrādīta Amerikā, Eiropā
un arī Latvijā.

Otrajā divi veciši kavējas atmiņās, sajaucot vārdus un
faktus, dominē humors, strīdi, neiecietība. Te mēs
katrs spēsim saredzēt arī sevi pašu.

Režijā: Gunārs Vērenieks un Juris Freijs.

IEEJA: \$ 12.00 no personas.

Otrā daļā: pakavēšanās atmiņās.

Būs kafija un uzkožamie,
arī bufete pret samaksu.

Visus ielūdz

DV Montrealas nodaļas
vanagi un vanadzēs.

A NEW BOOK BY

Juris Dreifelds

LATVIA IN TRANSITION

Published by the Press Syndicate of the Univer-
sity of Cambridge.

Latvia in Transition provides the material to understand
present-day Latvia. The author examines the main events,
processes and problems of the transitional period of this
country from a dependent and Moscow-dominated Soviet
Republic to an independent and also interdependent state.
The book presents the most relevant and essential aspects
of Latvia's history, politics, economics and society.

It is available now and can be ordered in North Ame-
rica by calling 1-800-544-3320 and charging it to
your VISA card.

Cost - US \$ 20.00

MLB ZIŅOTĀJA faksa numurs ir 1-514-457-3496!

MONTREALAS LATVIEŠU PENSIONĀRU APVIENĪBA

15. februāra sanāksmē pieminēja mirušās apvienības lo-
cekles Hermīni Ošs un Alīdu Krauli. Lūgšanu teica V. Vārsla-
vāne.

Bija īpaši sveicieni no A. Kraukļa Latvijā un slimības pie-
meklētājiem - Ē. Vitiņas un J. Metuma. Ilga Strautiņa paziņoja
dzimšanas dienu jubilārus un pasniedza tiem apsveikumu karti-
ņas. Tādu šoreiz bija 7.

Programmas daļā Eižens Reveliņš, mūzikants, kā viņš sevi
dēvē, atskaņoja dažādu melodiju potpuriju. Izjusti un moži.
Klausītājiem viņa priekšnesums patika. Viņš arī izskaidroja, kā
darbojas jaunais centra celtnis. V. Paegle lasīja vairākus īsus
rakstīšus.

Maltītē bija šķiņķis. Tas garšoja labi, bet garšotu vēl la-
bāk, ja šķīvjus uzkaršētu centrā pieejamā sildītājā.

M. Štauers stāstīja par saviem piedzīvojumiem Latvijā
(Plašs apraksts MLB Ziņotāja lasītājiem pieejams iepriekšējā un
šajā numurā. Red.).

7. marta sanāksmē uzņēma jaunu dalībnieci - Almu Abra-
mu. Tajā apvienība kopā ar DV Montrealas nodaļu pieminēja
plkv. Oskaru Kalpaku un Latviešu leģionu. Svētbrīdi vadīja māc.
R. Caune. Plašāku referātu nolasīja Jūlijs Metums. Interesants
bija DV Montrealas nodaļas valdes priekšsēdētāja Br. Innus atskats
uz to, kā "viss tas sākās" 1941. gadā, kad pieteicās pirmie
brīvprātīgie, lai cīnītos pret komunistiem. No sākuma veidotas
rotas, tad bataljoni, un visu pēc pulki un divīzijas. A. Valdmanis
esot iecerējis veidot valsti, kuņai vajadzētu 100.000 viru armiju.
Par divīzijas komandieri neesot varējis būt latvietis, tādēļ norai-
dīts R. Bangerskis. Vai vāciešiem bija bailes no latviešiem un vai
tāpēc latviešu divīzijas izšķīra? Vēl savas atmiņas par DV dībi-
nāšanos Beļģijā stāstīja V. Paegle, V. Hūns un citi.

Īpašu melodeklamāciju bija sagatavojis I. Skrastīšs. Tā bi-
ja domāta dažādu varoņu piemiņai. To skandēja Jūlijs Metums,
Voldemārs Paegle un autors pats. Šāda veida lasījumus mēs
dzirdam reti. Tā iesildīja sirdi. Paldies sagatavotājam un izpil-
dītājiem.

Kā parasti dzimšanas dienas apsveikumus izdala I.
Strautiņa. Šoreiz bija 12 jubilāri.

Patikama pārmaiņa bija maltīte. Apmeklētāji priecājās par
"vieglo" paēdienu - gaļas bumbiņām tomātu mērcē. Kopš apvie-
nība pārgājusi uz jauno kārtību, ļaudis ar to ir apmierināti.

21. marta sanāksmē bija viena no retāk apmeklētām. Bija
ieradušies tikai 50 pensionāri parasto 70-80 vietā. Neskatoties
uz to, ka pēc mielošanās notika gadskārtējā pilnsapulce, ko vadi-
ja valdes priekšsēdis V. Paegle, bet pierakstīja Alberts Bērziņš.
Lūgšanu teica Jūlijs Metums.

Sapulci atklāja V. Paegle. Ar klusuma brīdi pieminēja
1995. gadā mirušos biedrus - Jāni Norvelu, prāv. Aleksandru
Pekšu, Pauli Gergi, Viktoru Fridi, Jāni Ļavu un Alfredu Krūmi-
ņu.

Savā ziņojumā V. Paegle pieminēja, ka apvienībai patlaban
129 biedri (76 sievietes un 53 vīrieši). Kopskaits samazinājies
par 3 (Uzņemti 6, miruši 6, izstājušies 3.). Notikušas 5 valdes
sēdes un 16 saieti ar 1242 dalībniekiem (caurmērs - 78). Viņš
pateicās visiem - valdes locekļiem, darbiniecēm un darbinie-
kiem un apvienības dalībniekiem par atbalstu.

Kasieris K. Čaks nebija klāt, jo devies Latvijas apciem-
ojumā. Tādēļ sapulces dalībnieki nevarēja saņemt tuvākus pa-
skaidrojumus par finansiālo pārskatu, kurš nebija pietiekami
skaidrs. Revīzijas komisija savā ziņojumā, ko nolasīja I. Poruka,
atzina, ka kase atrodas labā kārtībā. Apvienības kasē rīcības
kapitāls ir \$ 9.786.52.

Pieņēma valdes sastādīto budžetu 1996. gadam, kas ienā-
kumos un izdevumos sabalansēts uz \$ 6.400.-. Lielākie posteņi
ir maltītes un trauku mazgāšana.

Saimniecības vadītāja Spidola Zariņa, aicināja pieteikties
kandidātes, kas varētu palīdzēt speciālos gadījumos. Pieteicās
divas!

Tiem, kas vēlas piedalīties izbraukumā uz Otavu 2. maijā,
jāpiesakās pie valdes loc. V. Ozola. Vieta autobusā maksā \$ 15.-
un tajā vietas 47. 32 vietas jau aizņemtas.

Sapulce ar aplausiem pateicās visiem apvienības darbinie-
kiem par paveikto darbu. □

M. Štauers

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

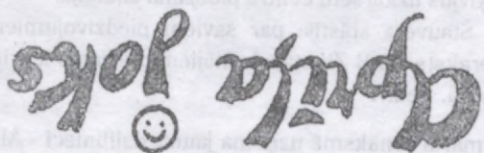
Aprīlis ar savu joku
Aicinādams māj ar roku.

Gaidām Jūs sevišķi kuplā skaitā

sestdien, 13. aprīli, plkst. 16:00,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā,
Lašīnā,

lai kopā sirsnīgi pavadītu

g a d s k ā r t ē j o

v a k a r u.

Piedaliesies:

Iepriekšējā APRĪĻA JOKS sarīkojumā atzinību iegu-
vušais aktieris un operdziedātājs JĀNIS MATEUS ar
MLB Ziņotāja operu Nr. II

Būs mūzikāli un cita veida priekšnesumi mūsu pašu
mākslinieku izpildījumā un centra telpas izdaļos iz-
cilais mākslinieks LUDVIGS KALNIŅŠ.

Vakaru vadis INTA HŪNS

SILTAS VAKARIŅAS - \$ 10.00

GARŠĪGAS TORTES - \$ 2.00

Kafija un speciāla viesmiņu apkalpošana -

par brīvu!

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem
par labu MLB Ziņotājam.

Sakarā ar šī gada vēlajiem Lieldienu svētkiem
mums šis sarīkojums bija jāatliek uz šo laiku.

GALDIŅI REZERVĒJAMI:

Anita Poriete-Bedard, tālr. 697-6624

Uldis Lūsis, tālr. 488-7615

Mārtiņš Štauers, tālr. 457-9832

Roberts Klaiše, tālr. 422-0562

Apmeklēt aicina

MLB valde

Ar šo numuru MLB Ziņotājs uzsāk savu 48. gada gājumu un patreizējai redakcijai piepildās 22 darba gadi. Abi ir ievērojami ceļa posmi, kušos paveikts daudz. Par to jāpateicas lielai lasītāju, līdzstrādnieku un darbinieku saimei, kas arvien nākusi talkā, kad bijusi vajadzība. Paldies! Arī šobrīd MLB Ziņotājam blakus atbalsts ir vajadzīgs, jo sevišķi cēlušas papīra (par 40% - katra papīra loksne tagad maksā 2,5 centus!) un citas cenas. Līdzekļus prasa mašīnu uzturēšana un labošana. Ar gandarīju-
mu varam teikt, ka lielākā daļa lasītāju šis vajadzības ir izpratu-
ši.

Aicinām visus lasītājus, līdzstrādniekus un darbiniekus turpināt darbu un sniegt iespējamo atbalstu, lai MLB Ziņotājs varētu savu lasītāju saimi apciemot regulāri, bez liekām grūtībām. Pietiek jau ar darba slodzi vien.

Gaidām no Jums arī ieteikumus un padomu, bet it sevišķi materiālus un laicīgu kārtējo maksājumu nokārtošanu. Par to iepriekšējs paldies!

Montrealas Latviešu Biedrības

G A D A S A P U L C E

notiks

ceturtdien, 9. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā,
3955 Provosta ielā, Lašīnā.

DARBA SEKA

1. Sapulces amata personu vēlēšanas.
2. Iepriekšējās gada sapulces protokola nolasišana un pieņemšana.
3. Ziņojumi par 1995./6. darbības gadu:
  - a) priekšnieka,
  - b) Kasieres un MLB Ziņotāja administrātores,
  - c) sarīkojumu daļas vadītāja,
  - d) bibliotēkāra,
  - e) revīzijas komisijas,
  - f) pārrunas un visu ziņojumu pieņemšana.
4. Priekšnieka, valdes, revīzijas komisijas vēlēšanas
5. MLB turpmākā darbība - ierosinājumi, pārrunas.
6. MLB 1996./7. d. g. maksājumu noteikšana.
7. Budžets 1996./7. darbības gadam.
8. Dažādi jautājumi.

Sapulcē balstiesības būs tiem MLB biedriem, kas līdz sapulces dienai nokārtojuši savas biedru maksas par 1995./6. darbības gadu. visi MLB biedri, MLB darbinieki un MLB darba atbalstītāji un citi interesenti laipni lūgti sapulcē piedalīties.

Personas, kas vēlētos uzņemties kādu nMLB pārvaldes amatu posteņiem, laipni lūgtas pieteikties pie MLB priekšnieka M. Štauvera, tālr. 457-9832 un piedalīties sapulcē. Kandidātiem ir jābūt pilntiesīgiem MLB biedriem. Jauni darbinieki un biedri biedrībā arvien ļoti gaidīti, tāpat ieteikumi turpmākajam darbam un palīdzīgas rokas MLB pasākumu īstenošanā. Iespēju tiešām netrūkst.

Montrealas Latviešu Biedrība savā darbā turpina latviešu biedrību tradīcijas. Ceram, ka Jūs nāksit mums līdz.

Pēc sapulces draudzīgas pārrunas pie tases tējas vai kafijas un cepumiem.

Piezīme: citi paziņojumi MLB biedriem netiek izsūtīti, jo MLB Ziņotājs ir oficiāls biedrības izdevums. Darba sekas kopijas būs pieejamas arī sapulcē.

Uz redzēšanos šajā svarīgajā darba saietā un pārrunu vakarā! Kuplā skaitā sapulci apmeklēt un aktīvi piedalīties aicina

MLB valde

• 1995./6. darbības gadam noslēdzoties nākamā mēneša laikā. lūdzam MLB biedrus, darbiniekus MLB Ziņotāja abonementus, LNAK dalībniekus, kas šis savas saistības kārto caur MLB, un labvēļus, **nokārtot savus maksājumus**, lai kasiere Anita Poriete-Bedard varētu laicīgi noslēgt savas grāmatas un lai Jūs šajā gadā nepaliktu biedrībai parādnieki.

Ja Jums šajos jautājumos ir kaut kādas neskaidrības un jautājumi, laipni lūdzam viņai piezvanīt - tālr. 514-697-6624. Saviem maksājumiem izmantojiet 27. lpp. iespiesto formu un paturiet sev kopiju! Gaidīsim atbildi no visiem, uz kušiem šis aicinājums attiecas, ar atbildes pastu.

• Pirms likvidējiet jeb kušū kultūras vērtību, kā grāmatas, skaņu plates, mākslas darbus, sazināties ar MLB bibliotēkas bibliotēkāru vai jeb kušū MLB valdes locekli. Jeb kušs no šiem priekšmetiem varētu lieti noderēt Latvijā. Ja Jūs tos uzticēsiet MLB, mēs mēģināsim tos nosūtīt tālāk. Variet to darīt tieši paši. Tikai atceraties, ka Latvijā var izmantot jeb kušū latviešu kultūras vērtību! Nemetiet projām un neiznīciniet itin neko!

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amerikas pārstāvji

1-800-268-7442

0312017038

II starptautiskā mūzikas nometne jauniem mūziķiem

"Mūzika 20. gadsimtā"

notiks laikā no 30. jūnija līdz 7. jūlijam,
Ogrē, Latvijā.

Nometnes rīkošanā piedalās Latvijas Kultūras ministrija
un Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padome Kanādā

Dalības maksa US \$ 100.00

Reģistrēšanās: Dace Aperāne, 11 Cat Rocks Dr.,
Bedford, N. Y. 10506, USA ☎ 914-234-3339

Dalībnieku skaits ierobežots. Piesakieties!
Pieteikšanās termiņš - 1. maijs!

The II International Music Camp for young Musicians

"Music in 20th Century"

will take place from June 30 to July 7, 1996

in OGRE, Latvia

It is sponsored by the Ministry of Culture of Latvia and
by the Latvian Youth Song and Dance Festival in Canada

Participation Cost is US \$ 100.

Registration: Dace Aperane, 11 Cat Rocks Dr., Bedford,
N. Y. 10506, USA ☎ 914-234-3339

Space is limited. Please, register early!

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

MAX-IMMO
Courtier En Immeubles

MLS

Uldis Lūsis, B. A.
Agent immobilier
☎ 514-488 7615

PAKALPOJUMI

nekustāmo īpašumu tirdzniecībā.
Zvaniet! - Tel. 514-488-7615

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Ludvigs Kalniņš, Anna Kreipāne, Marga Lūsis, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 30.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 25.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtņīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododāmi redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

APRIL 1996 AVRIL

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué. Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832